

ДОКЛАД

ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА НА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА

**„ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВО ПРОИЗВОДСТВЕНО ХАЛЕ С
КАПАЦИТЕТ ДО 53 250 МЕСТА ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА
КОКОШКИ НОСАЧКИ В ПТИЦЕФЕРМА, РАЗПОЛОЖЕНА
В ИМОТ № 000545 В ЗЕМЛИЩЕТО НА СЕЛО БАГРЯНКА,
ОБЩИНА МОМЧИЛГРАД, ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ”**

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: «ДЕКСА АГРО» ЕООД, СЕЛО КИРКОВО, ОБЩИНА КИРКОВО

2016 година

СЪДЪРЖАНИЕ:

1.	Увод	10
2	Анотация на инвестиционното предложение за строителството, дейностите и технологиите.	12
2.1.	Основание за инвестиционното предложение.	12
2.2.	Местоположение, площи, инфраструктурни връзки и земеползване.	14
2.3.	Етапи за реализиране на инвестиционното предложение.	14
2.4.	Характеристика на инвестиционното предложение.	15
2.4.1.	Нова производствена инсталация.	15
2.4.2.	Съществуваща производствена база	23
2.5.	Използвани природни ресурси по време на изграждането и експлоатацията на обекта.	27
2.5.1.	Използвани природни ресурси по време на изграждането на птицефермата.	27
2.5.2.	Използвани природни ресурси по време на експлоатацията на птицефермата.	28
2.6.	Социален ефект, рискови работни места, осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.	31
2.7.	Стойност на инвестиционното предложение	31
3.	Алтернативи за местоположение и/или алтернативи на предлаганите от възложителя технологии и мотивите за направения избор, предвид въздействието върху околната среда, включително “нулева алтернатива”.	31`
3.1.	Алтернативи по местоположение на площадка.	31
3.2.	Технологични алтернативи.	32
3.2.1.	Строителни алтернативи.	32
3.2.2.	Алтернативи за отглеждане на кокошки-носачки.	32
3.2.3.	„Нулева” алтернатива .	36
4.	Описание и анализ на компонентите и факторите на околната среда, които ще бъдат засегнати в голяма степен от инвестиционното предложение, както и взаимодействието между тях. Характеристика на потенциалното въздействие върху околната среда.	37
4.1.	Атмосферен въздух. Климатични и метеорологични фактори.	37

4.1.1	Характеристика и анализ на климатичните и метеорологичните фактори, с отношение към обекта и оценка на качеството на атмосферния въздух	37
4.1.1.1	Климат	34
4.1.1.2	Качество на атмосферния въздух (КАВ)	39
4.1.2.	Емисии в атмосферния въздух – вид, източници, пречиствателни съоръжения	41
4.1.3.	Оценка на въздействието върху атмосферния въздух съобразно действащите в страната нормативна база, критерии и стандарти.	47
4.1.3.1	Определяне на зоните на замърсяване на атмосферния въздух	47
4.1.3.2	Заклучение	54
4.2.	Повърхностни и подземни води. Зони за защита на водите	55
4.2.1.	Повърхностни води – характеристика на съществуващото състояние.	55
4.2.2.	Подземни води - характеристика на съществуващото състояние.	57
4.2.3.	Характеристика на водоизточниците и водопотреблението за обекта.	60
4.2.4.	Източници на замърсяване - количество и качество на отпадъчните води.	62
4.2.5.	Прогноза и оценка на очакваните изменения в режима на водните обекти вследствие реализация на инвестиционното предложение.	65
4.3.	Геоложка основа, земи и почви.	67
4.3.1.	Характеристика и анализ на геоложката основа. Подземни богатства..	67
4.3.2.	Характеристика и състояние на почвите в района.	68
4.3.3.	Прогноза и оценка на въздействието върху геоложката основа и почвите на територията на обекта и земеползването в района.	69
4.4.	Растителен и животински свят. Елементи на националната екологична мрежа.	72
4.4.1.	Биогеографска характеристика на района	72
4.4.2.	Растителен свят. Характеристика на състоянието. Прогноза и оценка на въздействието върху растителни видове; изменения в състоянието на популациите им и във фитоценозите в резултат на реализацията на инвестиционното предложение.	74
4.4.3.	Животински свят. Характеристика на състоянието. Прогноза и оценка на въздействието върху животинските видове; изменения в състоянието на популациите им и в зооценозите	79

4.4.4.	Характеристика на състоянието и оценка на въздействието върху елементите на националната екологична мрежа и изменения в състоянието им .	84
4.5.	Ландшафт.	93
4.5.1.	Структура и функциониране на ландшафтите в разглеждания район.	94
4.5.2.	Оценка за очакваните изменения на ландшафтите.	94
4.6.	Културно-историческо наследство-наличие на близко разположени исторически, археологически и архитектурни паметници и възможни въздействия.	96
4.7.	Отпадъци.	99
4.7.1.	Отпадъци, образувани по време на строителството.	99
4.7.2.	Отпадъци, образувани по време на експлоатацията.	100
4.8.	Вредни физични фактори. Прогноза и оценка на очакваните въздействия	108
4.8.1.	Наличие и източници на шум, вибрации и вредни лъчения (йонизиращи, нейонизиращи, топлинни и др), микроклимат, високо налягане. Въздействия.	108
4.8.2.	Прогноза и оценка за предполагаемото въздействие на вредните физични фактори върху човешкото здраве и компонентите на околната среда	112
4.9.	Опасни вещества – описание, характеристики, класифиция, въздействия.	114
4.10.	Здравно – хигиенни аспекти на околната среда.	117
4.10.1.	Здравно състояние на населението в района.	117
4.10.2.	Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания.	118
4.10.3.	Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания.	120
4.10.4.	Обобщена оценка на значимостта на въздействие върху населението.	123
5.	Оценка на значимостта на въздействията – преки и непреки, кумулативни, кратко-, средно и дълготрайни; постоянни и временни, положителни и отрицателни въздействия върху човека и околната среда от строителството и експлоатацията.	125

6.	Кумулативно въздействие при осъществяване на инвестиционното предложение с други предложения.	129
7.	Информация за използваните методики за прогноза и оценка на въздействието върху околната среда.	130
7.1.	Методики.	131
7.1.1.	Приложени методически принципи.	131
7.1.2.	Приложени методически подходи	131
7.1.3.	Приложени методи на работа.	132
7.1.4.	Методики.	132
7.2.	Законодателна рамка.	134
7.2.1.	Директиви, регламенти, решения и препоръки на Европейския съюз.	134
7.2.2.	Международни конвенции, по които Република България е страна.-	136
7.2.3.	Българско законодателство	137
7.3.	Литература.	140
8	Описание на мерките, предвидени да предотвратят, намалят или, където е възможно, да прекратят вредните въздействия върху околната среда. Разработен в табличен вид план за изпълнението на мерките (съгласно & 10 на Постановление № 302/30.12.2005 г.).	144
9.	Становища и мнения на засегнатата общественост, на компетентните органи за вземане на решение по ОВОС и други специализирани ведомства, в резултат на проведените консултации. Справка за проведените консултации по чл.95, ал.3 от ЗООС с мотивите за приети и неприети бележки и препоръки	147
10.	Описание на трудностите при изготвяне на ДОВОС.	148
11.	заключение на експертите, в съответствие с изискванията на чл. 83, ал. 3 от ЗООС.	148
12.	Списък на експертите, изготвили ДОВОС.	149
13.	Приложения.	149

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АМ	Автомагистрала
АОП	Агенция за обществени поръчки
БИ	Биотичен индекс
БПК	Биохимична потребност от кислород
ДВ	Държавен вестник
ДОВОС	Доклад за оценка въздействието върху околната среда
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ГКПП	Граничен контролно-пропускателен пункт
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЕО	Доклад 3-а екологична оценка
ДОС	Доклад за оценка на съвместимостта
ЕЖ	Еквивалентни жители
ЕС	Европейски съюз
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗМ	Зашитена местност
ЗООС	Закона за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИБР	Източнобеломорски район
ИАОС	Изпълнителната агенция по околната среда
КАВ	Качество на атмосферния въздух
ЛОС	Летливи органични съединения
БАН	Българска академия на науките
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НДНТ	Най-добри налични техники
НЕМ	Националната екологична мрежа

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали”

НСИ	Национален статистически институт
НПО	Неправителствени организации
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НПУДО	Националната програма за управление на дейностите по отпадъците
ОВОС	Оценка въздействието върху околната среда
ООН	Организация на обединените нации
ОП	Оперативна програма
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОУП	Общ устройствен план
ОУПО	Общ устройствен план на общината
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПМС	Постановление на министерския съвет
ПДН	Пределно допустима норма
ПЗ	Природни забележителности
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подобен устройствен план
ПУРБ	План за управление на речните басейни
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РОУКАВ	Райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПР	Регионален план за развитие
РЦУО	Регионален център за управление на отпадъците
СОЗ	санитарно- охранителна зона
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТЕЦ	Топлоелектрическа централа
ФПЧ	Фини прахови частици
ХПК	Химична потребност от кислород
IUCN	International Union for Conservation of Nature Международен съюз за защита на природата и природните ресурси

СПИСЪК ФИГУРИ:

Фигура 2.2.1. Местоположение на ПИ № 000545.

Фигура 2.4. Изградени и бъдещи елементи на птицефермата за отглеждане на кокошки носачки, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали.

Фигура 2.4.1. Предлаганата принципна производствената схема.

Фигура 2.5.2. Ситуация част В и К.

Фигура 4.1.1.1. Температури в ст. Крумовград за периода 1931-1970 г.

Фигура 4.1.1.2. Облачност в станция Крумовград за периода 1941-1970 г.

Фигура 4.1.1.3. Роза на вятъра.

Фигура 4.1.2.1. Разположение на източниците.

Фигура 4.2.2.1. Хидрогеоложко райониране на България

Фигура 4.6.1. Културното наследство в община Момчилград /по ОПР 2014-2020 г./

СПИСЪК ТАБЛИЦИ:

Таблица 2.2.1. Координати на граничните точки от външния контур на имот 000545, новото и изградено производствено хале.

Таблица 2.4.1. Продуктивни показатели на отглеждания хибрид LOHMANN BROWN CLASSIC.

Таблица 4.1.2.1. Емисии по време на строителство.

Таблица 4.1.2.2. Годишни емисии и съответни НДЕ в аспирационните газове от дейността на „ДЕКСА АГРО“ ЕООД.

Таблица 4.1.2.3. Емисии при аварии и причини

Таблица 4.1.3.1. Замърсители и емисии във вентилационните газове от дейността на „ДЕКСА АГРО“ ЕООД.

Таблица 4.1.3.2. Годишни концентрации (mg/m^3) след реализацията на инвестиционното предложение.

Таблица 4.1.3.3. Критерии за експозиция на интензивно миришещи вещества.

Таблица 4.1.3.4. Набор метеорологични параметри.

Таблица 4.1.3.5. Максимални еднократни концентрации след реализация на инвестиционното предложение..

Таблица 4.2.4.1. Състав и количество на основните замърсявания на водите

Таблица 4.2.4.2. Максимален интензитет на валежите при различна обезпеченост.

Таблица 4.4.2.1. Установени растителни видове.

Таблица 4.4.3.1. Състав и природозащитен статус на херпетофауната.

Таблица 4.4.3.2 . Състав и природозащитен статус на орнитотофауната

Таблица 4.4.3.3. Състав и природозащитен статус на фауната от бозайници

Таблица 4.7.1.1. Генерирани отпадъци по време на строителството на новата производствена сграда.

Таблица 4.7.2.1. Генерирани отпадъци по време на експлоатацията на фермата.

Таблица 4.9.1.1. Свойства на химичните вещества и препарати, които ги определят, в съответните категории при класифицирането им, като опасни

Таблица 4.10.3.1. Рисковите фактори, свързани с увреждане здравето на хората .

Таблица 4.10.3. 2. Мерки за ограничаване на професионалния здравен риск.

Таблица 5.1. Значимост на въздействията по време на строителството.

Таблица 5.2. Значимост на въздействията по време на експлоатацията.

Таблица 8.1. План за изпълнение на мерките, предвидени да предотвратят, намалят или, където е възможно, да прекратят значителните отрицателни въздействия върху околната среда.

Таблица 9.1. Справка за проведените консултации.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНТАКТ С ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ:

«ДЕКСА АГРО» ЕООД, със седалище и адрес на управление село Кирково, община Кирково, област Кърджали, , ул. „Беломорска“, № 12., ЕИК 202329780, представлявано от Дарина Алексиева Зотева, управител

Пълен пощенски адрес: 6884, село Кирково, община Кирково, област Кърджали, ул. „Беломорска“, № 12

Телефон0885/619-319 **e-mail:** darinazoteva@pashov.bg

Лице за контакти: Дарина Алексиева Зотева, 0885/619-319

ИЗГОТВИЛИ: Добромир Георгиев Ганев

доц. д-р Нели Громкова Илиева

инж. Кольо Славов Колев

инж. Радостина Димова Христова

доц.д- р Андон Илиев Даракчиев

1. УВОД.

Докладът за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС) на инвестиционно предложение „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали” е разработен по задание на възложителя от колектив независими експерти, отговарящи на изискванията, регламентирани в чл. 83, ал. 1 и ал. 2 на ЗООС (посл. изм. и доп. ДВ бр. 101/2015 г.). Докладът за ОВОС е изработен в съответствие с чл. 96, ал. 1 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС, ДВ, бр. 91/2002 г., посл. изм. и доп. ДВ бр. 101/2015 г.) и чл. 12, ал. 1 на Наредба за условията и реда за извършване на ОВОС (*Наредбата за ОВОС*, ДВ, бр. 25/2003 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 12/2016 г.) по Заданието за определяне на обхвата и съдържанието на доклада за ОВОС, утвърдено от РИОСВ Хасково с Писмо изх. № ПД-202/02.06. 2016 г., указанията и препоръките на компетентния орган и препоръките от проведените консултации.

РИОСВ Хасково с Решение № ПД-202/10.05.2016 г.е определила, че направената преценка на вероятната степен на отрицателно въздействие върху защитените зони не показва значително отрицателно въздействие от реализацията на инвестиционното предложение върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в най-близката защитена зона „Родопи Източни” /BG0001032/ .

Целта на оценката на въздействие на инвестиционното предложение върху околната среда е да определи, опише и оцени очакваните преки и непреки въздействия от развитието на птицефермата върху човека и компонентите и факторите на околната среда, включително въздуха, водите, почвите, биологичното разнообразие и неговите елементи, ландшафта, земните недра, природните обекти, като набележи необходимите мерки за предотвратяване или намаляване на отрицателните последици върху тях.

Проведени са консултации със специализирани ведомства, представители на засегнатата общественост, в т.ч. и неправителствени организации, в съответствие с чл. 9, ал. 1 и ал. 4 от *Наредбата за ОВОС* - Регионалната инспекция по околната среда и водите в Хасково, Община Момчилград, Кметство село Багрянка, Басейнова дирекция «Източнобеломорски район» с център град Пловдив, Регионална здравна инспекция град Хасково, Напоителни системи” ЕАД клон Хасково, „В и К”ООД Хасково, Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, „ЕВН България Електроразпределение” АД,

ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНТАКТ С ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ:

«ДЕКСА АГРО» ЕООД, със седалище и адрес на управление село Кирково, община Кирково, област Кърджали, , ул. „Беломорска", № 12,, ЕИК 202329780, представлявано от Дарина Алексиева Зотева, управител

Пълен пощенски адрес: 6884, село Кирково, община Кирково, област Кърджали, ул. „Беломорска", № 12

Телефон0885/619-319 **e-mail:** darinazoteva@pashov.bg

Лице за контакти: Дарина Алексиева Зотева, 0885/619-319

E-mail: darinazoteva@pashov.bg

ИЗГОТВИЛИ: Добромир Георгиев Ганев

доц. д-р Нели Громкова Илиева

инж. Кольо Славов Колев

инж.Радостина Димова Христова

доц.д- р Андон Илиев Даракчиев

2. АНОТАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА СТРОИТЕЛСТВОТО, ДЕЙНОСТИТЕ И ТЕХНОЛОГИИТЕ.

2.1. Основание за инвестиционното предложение.

Птицевъдството в България е концентриран сектор с висока степен на индустриализация. У нас трайно запазват своето приоритетно развитие отглеждането на кокошки за яйца, интензивното угодяване на бройлери и добивът на качествен черен дроб. В последните години се наблюдава стабилизиране на сектора и постепенно нарастване на производството на яйца в страната.

По данни на МЗХ, отдел “Агростатистика”, Бюлетин № 301 – март 2016 общият брой на птиците към 31-ви декември 2015 година е 15.6 млн. броя, което е с 6.8% повече спрямо 31-ви декември 2014 г. Броят на кокошките носачки и подрастващите е почти 7 млн. броя. От тях 4.8 млн. броя са стокови носачки, по 1.1 млн. броя са разплодните носачки и подрастващите. Общо кокошките носачки и подрастващите се увеличават с 2.4% Произведените яйца в България през 2015 година са 1.286 млрд. броя, което е с 5.5 % повече в сравнение с предходната година. От тях около 1.274 млрд. броя са от кокошки.

Тази пазарна конюнктура определя интересът на фирмата към отглеждането на кокошки за яйца. На база Решение № ХА-49-ПР/16.09.2014 година на Директора на РИОСВ Хасково **«ДЕКСА АГРО» ЕООД** изгради птицеферма за кокошки-носачки с **39 744** места за отглеждане на птици в имот 000545, в землището на село Багрянка, община Момчилград. Във връзка със стремежа на фирмата да обособи съвременна високотехнологична, автоматизирана система за отглеждане на кокошки-носачки е предвидено изграждането на ново производствено хале с капацитет до **53 250** места.

С тези параметри дейността и самостоятелно попада в обхвата на Приложение №1 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) – т.21 а – „Ферми за интензивно отглеждане на птици и свинес повече от 40 000 места за отглеждане на кокошки-носачки”...и на основание чл.91, ал.1 подлежи на задължителна оценка въздействието върху околната среда (ОВОС). Инвестиционното предложение попада и в обхвата на Приложение № 4 на ЗООС - т. 6.6. „Интензивно отглеждане на птици или свине; а) с над 40 000 места за птици...” и следва да бъде извършена процедура за получаване на Комплексно разрешително. В тази връзка Възложителят е заявил писмено намерението си да се приложи оценката по чл. 99а, ал.1 от ЗООС, която ще се разработи и представи към Доклада по ОВОС.

2.2. Местоположение, площи, инфраструктурни връзки и земеползване.

Новото производствено хале ще бъде изградено на площадката в Поземлен имот № 000545, в местността „МО” в землището на село Багрянка, община Момчилград (фигура 2.2.1). Имотът е собственост на фирмата и е с площ от 10.607 дка. Начинът на трайно ползване е „други територии нестопански”.

Фигура 2.2.1. Местоположение на ПИ № 000545.

Според издадената Актуална скица № K01396/01.04.2016 година (Приложение 1) имотът е образуван от бившите 000526 и 000527 по Картата на възстановената собственост на село Багрянка, община Момчилград и е разположен в зона, отредена за производствени дейности, съгласно Заповед № 157/28.03.2008 година на Кмета на Община Момчилград. В него липсват обекти, подлежащи на здравна защита и обявени или известни паметници на културното наследство. Не попада и в близост до него няма обявени защитени природни територии и зони. На скицата по КВС (Приложение 1) и са ситуирани изградените и действащи елементи, обозначени на последната като „сграда 01 – Птицекомбинат с площ 2056 м² Имотът граничи с три Урегулирани поземлени имоти, два от които вече са собственост на «ДЕКСА АГРО» ЕООД - №№ 000525 (УПИ VI) и 000528 (УПИ 9), с начин на трайно ползване - „за производствени дейности”. В близост от около километър са разположени оранжерии и база за инертни материали.

Имотът, новото и изградено производствено хале са ситуирани с координати на граничните точки от външния контур, представени на Табл. 2.2.1. и Приложение 1.

Координатите на граничните точки от външния контур на концесионната площ в координатна система 1970 г са:

Таблица 2.2.1. Координати на граничните точки от външния контур на имот 000545, новото и изградено производствено хале.

(координатна система 1970 г)

Имот 000545			Изградено хале			Новопроектирано хале		
№	X	Y	№	X	Y	№	X	Y
1	4531875.859	9414847.910	1	4531867.209	9414838.719	1	4531826.676	9414837.305
2	4531774.360	9414850.000	2	4531857.982	9414840.710	2	4531811.011	9414840.745
3	4531772.494	9414772.825	3	4531855.463	9414829.039	3	4531790.499	9414746.902
4	4531771.630	9414763.735	4	4531833.098	9414833.866	4	4531806.076	9414743.482
5	4531769.426	9414748.155	5	4531825.558	9414798.931	5	4531825.921	9414833.863
6	4531768.770	9414743.700	6	4531839.242	9414795.977	6	4531826.251	9414835.369
7	4531851.946	9414728.322	7	4531845.597	9414825.419	7	4531832.772	9414832.358
8	4531875.001	9414830.300	8	4531848.529	9414824.786	8	4531833.098	9414833.866
			9	4531839.216	9414739.216			
			10	4531845036	9414735.984			

Площадката отстои на около 3 км южно от град Момчилград и на около 18 км южно от областния град Кърджали, на около 60 км южно от град Хасково, на около 112 км югоизточно от гр. Пловдив и на около 280 км югоизточно от столицата София.

Релефът е предимно планински, като районът попада в силно разчленения източнородопски дял Стръмни рид с дължина около 40 км и ширина между 15-22 км, но имотът е в т.н. хълмист пояс, обхващ диапазона 200-600 м.н.в. В случая н.в. е около 460 м. Морфоструктурно попада в Източнородопското структурно понижение, заето от морски палеогенски седименти и еруптивни маси.

2.3. Етапи за реализиране на инвестиционното предложение.

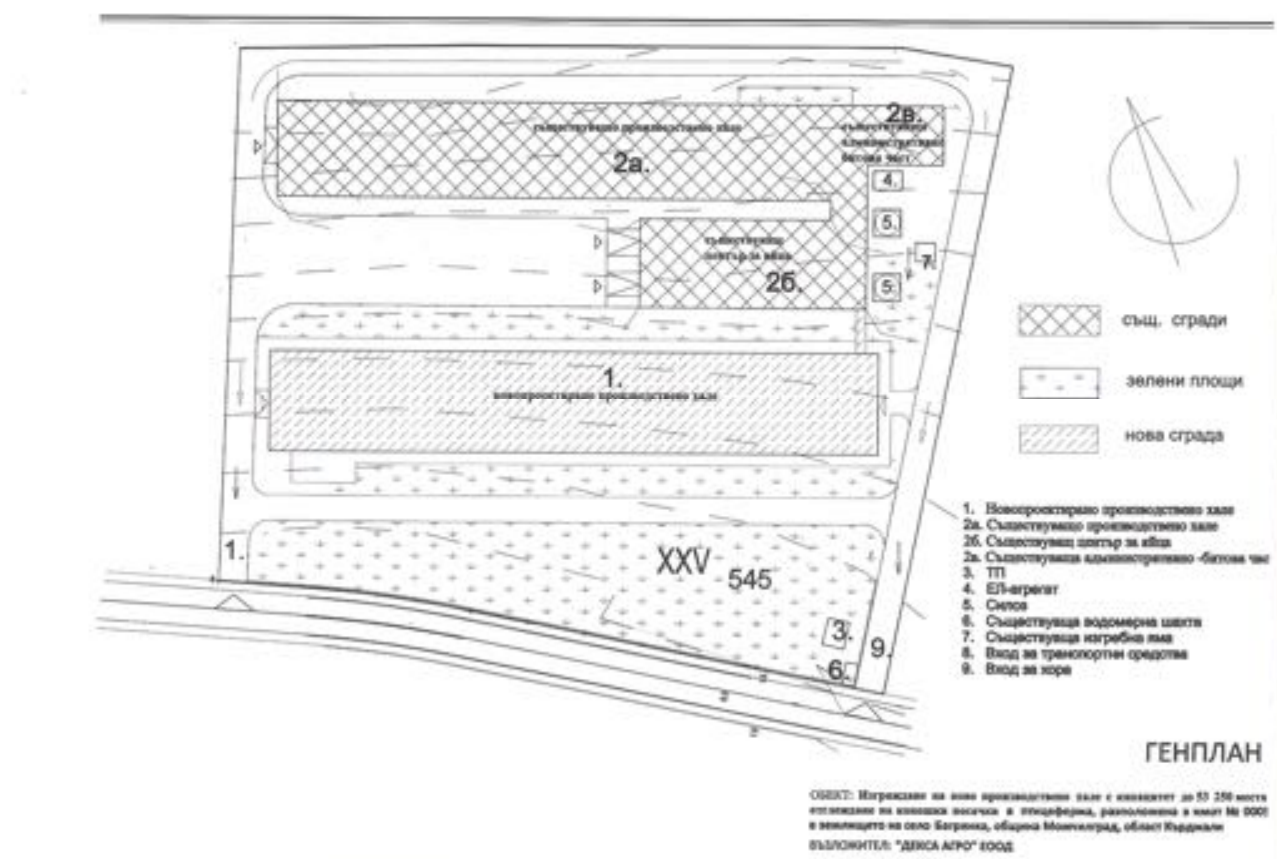
Инвестиционното предложение за изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в действаща птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали, ще се реализира на един етап.

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали”

2.4. Характеристика на инвестиционното предложение.

Инвестиционното предложение включва изграждане на нова производствена инсталация с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки.

Структурата на изградените и бъдещи елементи, предмет на ОВОС, на птицефермата представяме на генерален план на имота, представен в Приложение 2 и на фиг. 2.4.

Фигура 2.4. Изградени и бъдещи елементи на птицефермата за отглеждане на кокошки носачки, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали.

2.4.1. Нова производствена инсталация.

Предлаганата принципна производствената схема е представена на фигура 2.4.1.

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали”

Фигура 2.4.1. Предлагащата принципна производствената схема.

Птиците са от избраният перспективен хибрид **LOHMANN BROWN CLASSIC**. По публикуваните от фирма „Булагро 97” АД (<http://www.bulagro.net>) данни породата притежава продуктивни показатели, представени на Таблица 2.4.1.:

Таблица 2.4.1. Продуктивни показатели на отглеждания хибрид LOHMANN BROWN CLASSIC.

Продуктивни показатели		
Продуктивност	Възраст при 50% носливост Линк на носливост	140 - 150 дни 93 % - 95 %
Яйца от коношна	За 12 месеца	315 - 320 яйца
	За 14 месеца	355 - 360 яйца
Яйчна маса от коношка	За 12 месеца	20.0 - 20.5 кг.
	За 14 месеца	22.5 - 23.5 кг.
Средно тегло на яйца	За 12 месеца	63.5 - 64.5
	За 14 месеца	64.0 - 65.0
Характеристика на яйца	Цвят на черупката	атрактивно кафяв
	Сила за счупене на черупката	> 40 N
Консумация на фураж	Подрастване 1 - 20 седм.	7.4 кг. - 7.8 кг.
	Продуктивност 20 - 80 седм.	110 гр. - 120 гр.
Конверсия на фураж	За 12 месеца	2.0 - 2.1
	За 14 месеца	2.1 - 2.2
Живо тегло	на 20 седм.	1.6 кг. - 1.7 кг.
	на 80 седм.	1.9 кг. - 2.1 кг.
Преживяемост	Подрастване	97 % - 98 %
	Продуктивност	93 % - 95 %

Птиците от порода **LOHMANN BROWN CLASSIC** се отличават с перфектен екстериор. Характерни са висока продуктивност през целия яйценосен период и много добър метаболизъм, който има основна роля за отличната конверсия на фураж. Яйцата се отличават с плътен тъмнокафяв цвят, правилна форма, дебела и здрава черупка, оптимална големина и отсъствие на мирис. Спокойния темперамент, добре развит скелет и мускулатура помагат за успешното приспособяване на птиците към различните технологии на отглеждане и висока преживяемост.

Инвестицията ще се осъществи в новопостроена за целта сграда с външни размери 96,17 x 16,16 м и общата площ е 1554.11 м². Височината в кота корниз е 4,75 м за осигуряване достатъчно място във височина за технологичното оборудване и за движението на хранилната система. Височината при билото следва да бъде 6,12 м. Сградата е изградена от метални конструкции (ригел през 6 м) и термопанели с дебелина 6 см за запазване на ниска температура през летния сезон и намаляване загубите от топлина през зимата се предвижда термопанел. Дебелина на покривния термопанел също е 6 см. Подът на сградата ще е изграден от шлайфан бетон с цел по-лесно поддържане на хигиена.

Оборудване за отглеждане на кокошки носачки изцяло ще отговаря на изискванията на Директива 1999/74 на ЕС от 19.07.1999 г.

Проектът ще е съобразен с всички Европейски изисквания и нормативни актове, действащи в Република България – Наредба № 44 от 20.04.2006 г. за Ветеринарно-санитарните изисквания към животновъдните обекти, издадена от Министерството на земеделието и горите, според която новата сграда е необходимо да бъде отдалечена от съществуващата за отглеждане на минимум 12 м за избягване на крос контаминация.

Кокошките-носачки ще се отглеждат в евроклетки. Клетката е обособена с гнездо със специална постелка, зона за ровене, система за поене. Оборудването за кокошки носачки в клетки се разполага в редове от етажи с клетки - 5 реда на 6 етажа. Инсталацията включва 2 130 клетки с размери 244 x 78 см. Всяка клетка е предвидена за 25 кокошки - носачки. Между хранилните корита на батериите ще е осигурено отстояние от минимум 90 см.

Достъпът до сградата по време на нейното функциониране ще се осъществява през специално изградена „топла връзка“ – коридор към съществуващите помещения. Там ще бъде разположено оборудването за дезинфекция на крака и ръце преди достъпа до сградата. За сервизни цели се предвижда врата на фасада Изток и голяма врата на фасада Запад.

При изграждането на сградата не се предвижда изграждане на нови пътища или промяна на съществуващите.

Строителството ще се извърши едноетапно - изграждане на сградата и монтиране на технологичното оборудване. Експлоатацията е възможна след успешно проведени 72-часови проби на технологичното оборудване.

При спиране или закриване не са необходими възстановителни мероприятия, сградния фонд остава и може да се използва с друго предназначение. Ще се прилагат стандартни методи на строителство на инсталации и мрежи в сгради и монтаж на технологично оборудване.

Обобщените технико-икономически показатели за имота след изграждането на вторият етап ще са :

- Застроена площ –съществуващи и новопроектирани сгради – 3609,93 м²
- Застроена площ - съществуващи и новопроектирани съоръжения – 62 м²
- Плътност на застрояване $P_z = 0,346 < P_{норм.} = 0,80$
- Коефициент на интензивност $K_{инт} = 0,346 < K_{норм.} = 1,5$
- Озеленяване - >20%

Категория на обекта - V.

Технологичната схема за отглеждане на кокошки носачки за производство на яйца е съвременна и включва следните основни процеси:

❖ **Зареждане на кокошки-носачки (ярки).** Ярките се получават на възраст 16 седмици, отглеждани във външни ферми. Пренасят се внимателно и се настаняват в клетките от група с достатъчен брой работници с цел избягване на стрес и наранявания .

❖ **Отглеждане на кокошки-носачки (от 16 до 70 седмица) и производство на яйца.** Клетките, са оборудвани с улеи за хранене, гнездо със специална постелка, където птиците снасят яйцата, зона за ровене на която през специален отвор подава фураж, кацалки за почивка на птиците. Храненето и поенето на птиците се осъществява автоматично.

❖ **Хранене на птиците**

Фуражът за птиците се докарва във фермата със специализиран фуражовоз, който след дезинфекция доставя фуража до специализиран бункер за фураж. Предвижда се бункер с обем 49,8 м³, около 30 т (при специфично тегло на фуража 0.65 кг/дм³). Фуражният бункер ще да бъде оборудван със система за тегленето му. Системата е изградена от тегловни клетки и дисплей.

Чрез тази система се контролира зареждането му. От бункера с помощта на транспортен шнек фуражът достига до системата за хранене в сградата.

Диаметърът на транспортния шнек ще бъде 125 мм за да се осигури бързо нужното количество фураж за птиците. Необходимият капацитет е 5-6 тона/час.

Храненето на птиците се осъществява автоматично като броят на храненията и времето за хранене се контролират от часовник(компютър).

❖ **Поене на птиците.**

Клетките са оборудвани с нипелни поилки. Нипелните поилки задължително са оборудвани с капкоуловители за избягване мокренето на птиците и оборудването. Всяка птица трябва да има достъп поне до 2 различни нипела. Птиците консумират между 200-300 мл. вода дневно. За удовлетворяване на нуждите им е необходимо максимално 15 000 литра вода на ден. Възложителят притежава резервоари за резервна вода в случай на авария на водподаването. Резервоарите могат да се пълнят дори с водоносна. Водата трябва да бъде с питейни качества.

За контрол на наличието на вода на птиците на всички етажи следва да се предвиди алармена система, която следи дали във всяка линия има вода.

За дозиране на медикаменти е необходим дозатор за медикаменти, който може да прави разтвори с дебит от 10 л/час до 2500 л/час.

За осигуряване на питейната вода се предвижда свързване към наличен водопровод.

❖ **Производство на яйца.**

Яйцата се снасят в специално обособените гнезда и по гравитационен път подават на лентите за изнасянето им от сградата. Към всеки ред от клетъчната система има надлъжни ленти за събиране на яйцата. Това става автоматично, което улеснява персонала и намалява броя на пукнатите и счупени яйца. Преди те да попаднат на лентата е необходима система за предпазване, която работи като спира яйцата преди да попаднат на лентата, к убива скоростта им и след това плавно ги освобождава. Лентите се движат с променлива скорост. От лентите яйцата се прехвърлят на конвейер за яйца с широчина 50 см и чрез нея се транспортират до машина за сортиране на яйца в специализирано помещение. Конвейерът за яйца трябва да бъде покрит в частта, която е разположена извън сградата. Капаците трябва да бъдат от неръждаем материал. Цялата система е автоматична и свързана с централната система за управление и съществуващата сортировъчна машина.

❖ **Обработка на тора.**

Под всички клетки са разположени специални полипропиленови ленти. Предназначението им е да изкарват тора от сградата.

Това става 2-3 пъти в седмицата като торът от тях попада на специален конвейер, разположен в отвор на пода и от там по елеватор се прехвърля на ремарке.

От стартирането на изградената инсталация за отглеждане на кокошки-носачки до момента се реализира изцяло предаване на генерираните количества торов отпад на селскостопански производители в района без депониране. Чрез договори е осигурена реализацията му и от новата производствена мощност.

Количеството торова маса по средни стойности за ЕС, отделени от една кокошка носачка е 0,035 кг/ден. Очакваното общото количество торова маса, отпадаща за един ден от новата производствена сграда възлиза на 1.864 тона, а за една година приблизително 680 тона.

Възложителят разполага и с две обособени торохранилища извън територията на фермата, описани в т.4.7, където при необходимост торът от фермата може да се транспортира и депонира с цел постигане срока за отлежаване и последващо предаване за използване.

❖ Вентилация.

За осигуряване на необходимият микроклимат в помещенията на птиците е необходима вентилационна система.

Микроклиматът в сградата се поддържа и регулира напълно автоматично в зависимост от външната температура, температурата в сградата и относителната влажност, за всички режими на работа /при летни и зимни условия/. Предвидена е система (Pads Cooling) при която свеж въздух влиза в сградата преминавайки през специални охладителни пити, при което се охлажда в зависимост от температурата на водата, която облива питите до предварително зададените параметри на микроклимата вътре в помещението. За целта са необходими 20 вентилатори с размери 1,38 x 1,38 м. и капацитет около 42 000 м³/ч, разположени на южната фасада на сградата, с предвидени затъмнители, не допускащи дневна светлина поради изкуствено контролирания светлинен ден на птиците.

За охлаждането на птиците (летен режим на работа) на северната фасада се предвижда монтирането на охладителен панел с дължина 80 м и дебелина 0.15 м, направен от специална импрегнирана хартия.

Количеството и посоката на въздуха, проникващ през него, се контролира от въздух водни клапи, разположени през охладителните панели.

Отопление за сградата (зимен режим на работа) не се предвижда , тъй като птиците генерират достатъчно топлина.

При повишаване на температурата в помещението се задейства вентилационната система, която регулира температурата до предписаните граници. Работата на охладителната система е съвместно с вентилационната, като се контролира крайната температура в помещението.

❖ **Осветление.**

Осветлението се разполага във всеки коридор и се осъществява от 234 енергоспестяващи лампи по 10 W.

Заради височината на самите батерии и осигуряване на равномерно осветление половината от лампите във всеки ред трябва да могат да се контролират по височина. За контрол на осветеността в сградата трябва да има устройство, което контролира и променя интензитета на светлината.

❖ **Изнасяне на птиците .**

Носачките след 72-седмична възраст и в зависимост от % носливост се бракуват, изнасят и предават на птицекладниците.

❖ **Подготовка на сградата преди зареждане на всяка нова партия.**

Състои се от механично почистване и дезинфекции на помещението и оборудването, а при необходимост и на ремонтни дейности.

Достъпът до сградата по време на нейното функциониране ще се осъществява през специално изградена „топла връзка“ – коридор към съществуващите помещения. Там ще бъде разположено оборудването за дезинфекция на крака и ръце преди достъпа до сградата. За сервисни цели се предвижда врата на фасادا Изток и голяма врата на фасادا Запад.

Строителството ще се извърши едноетапно- изграждане на сградата и монтиране на технологичното оборудване.

Не е необходима нова пътна инфраструктура. Чрез местни асфалтови пътища се осъществява връзката с второкласния път от РПМ № 59.

Водоснабдяването и електроснабдяването ще се осъществят от изградената вече производствена база. Няма да бъде изградена друга инфраструктура.

❖ **Пожарна безопасност.**

Съгласно НАРЕДБА Из-1971 от 29.10.2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност в зависимост от функционалната им пожарна опасност подбектите се определят на клас Ф5, подклас Ф5.4.

Категорията по пожарна опасност на помещенията е следната: за сграда за отглеждане на птиците - Ф5Д; Център за яйца и Административно-битова част Ф5В. Съгласно НАРЕДБА Из-1971 вода за вътрешно пожарогасене е необходима с разход на вода 2,5л/с.

Вода за външно пожарогасене е необходима с разход 10,0 л/сек и се осигурява от Противопожарни хидранти, монтирани на площадковия водопровод и от автомобили на районната пожарна служба.

В птицевъдната сграда са осигурени два изхода за евакуация на птиците като вратите в тях се отварят по посока на евакуация.

При пожар е предвиден механизъм за груповото им освобождаване. Осигурен е път с трайна настилка за противопожарни цели около цялата сграда за достъп на противопожарните екипи.

През строежа или в близост до него не преминават подземни или надземни инженерни проводни, до които е необходимо да се спазват минимални отстояния, съгласно изискванията на Наредба № 13-1971.

Сградата е проектирана на разстояние 26.00 м от съществуващ трафпост БКТП (Приложение 2; фиг. 2.4.) при нормативно минимално допустимо разстояние 10.00 м.

В зависимост от функционалната пожарна опасност на птицефермата е предвидено необходимото оборудване с пожаротехнически средства в помещението за кокошки – носачки - един прахов пожарогасител 6 кг с прах ABC и втори пожарогасител на водна основа с вместимост 9 л.

❖ **Количество и качество на отпадъчните води:**

Битово-фекални отпадъчни води. Формират се от санитарните възли в битовите помещения за персонала. Ще се заустват в съществуваща водоплътна изгребна шахта /събирателен безотточен резервоар/ с обем около 8,75 м³, от където с автоцистерна се извозват за пречистване до градска пречиствателна станция. Среднодневно отпадъчно водно количество е определено при коефициент 0,9 от водоснабдителната норма и възлиза на 0,038 м³/ден за 1 човек. Битово-фекални отпадъчни води се формират в ежедневната работа на персонала и са замърсени главно с органични вещества и детергенти.

Дъждовни води. Формираните отпадъчни дъждовни води съдържат увлечени при падането на дъжда върху земната повърхност фини прахови частици и разтворени газове, част от които са естествени компоненти на атмосферния въздух (O₂ и CO₂), а други са замърсители (SO₂, SO₃, H₂S, NO_x и др.).

Емисиите на вредни вещества (предимно горивни газове) в атмосферния въздух ще съдържат предимно разтворени въглероден диоксид и кислород и по своя състав няма да се различават от тези, паднали над селото. Всички повърхностни води от площадките следвайки естествения наклон постъпват в река Върбица.

Производствени отпадъчни води. Не се формират поради приета технология за отглеждане на животните и почистване на помещенията.

❖ **Генериране на отпадъци.**

По време на строителството и при експлоатацията на обекта ще се образуват отпадъци, които са класифицирани по Наредба № 2 от 23.07.2014 г за класификация на отпадъците, издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, разгледани подробно в 4.7.

В имота и близост до него липсват **обекти, подлежащи на здравна защита, обявени паметници на културното наследство, елементи на националната екологична мрежа...**

2.4.2. Съществуваща производствена база.

На основание Решение № ХА-49-ПР/16.09.2014 година на Директора на РИОСВ Хасково на база описаната технология в имота е изградена и функционира производствена сграда с 39744 места за отглеждане за кокошки-носачки. Състои се от елементи, представени на генплана в Приложение 2 и на фиг. 2.4, както и на снимковия материал (Приложение 3).

❖ Сграда за отглеждане на птиците.

Сградата за отглеждане на птиците е с външни размери 91,5 x 15,2 м и площ от 1390,8 м². Височината в кота корниз е 3,60 м, височината при билото е 5,60 м . (Приложение 3 – снимки 1,2,31 13,16). Сградата е изградена от метални конструкции (ригел през 6 м) и термопанели. Тъй като не се отоплява, за запазване на ниска температура през летния сезон и намаляване загубите от топлина през зимата са приложени термопанели с дебелина 6 см на стените и покривния термопанел. Подът е шлайфан бетон с цел по-лесно поддържане на хигиена.

Предназначена е за отглеждане на кокошки носачки в евроклетки, разположени в 4 реда на 4 етажа. Във всеки един ред има по 23 клетъчни блока с по 108 броя кокошки носачки. (Приложение 3 – снимка 8). Отглеждат се общо 39 744 броя кокошки носачки. Широчината на клетката е 2 240 мм, а дължината 3 618 мм с площ на една клетка 8,100 м². При 108 птици в клетка площта за една птица е 750 кв. см. Този вид клетъчна система се отличава с дълъг живот, благодарение на това, че всички стоманени части са със защитно покритие и са напълнозащитени от корозия.

❖ Център за яйца (Приложение 3 – снимки 9, 10,11 и 12).

Предназначението му е за окачествяване, сортиране, опаковане и временно съхранение на яйца. Състои се от:

- Сортировъчно помещение. Яйцата посредством гъвкав конвейер постъпват в сортировачна машина, която напълно автоматично претегля, сортира, маркира и нарежда на кори яйцата. Част от сортировачната машина овоскоп, на който става преглед на яйцата.

- Склад за съхранение на яйца. В него върху европалети ще се съхраняват опакованите яйца. Складът е снабден с климатична инсталация, поддържаща температура в границите от +5⁰ до +18⁰С.

- Склад опаковъчни материали. В него върху европалети се съхраняват опаковъчни материали - кори за яйца, малки опаковки и др

❖ Административно-битова част

Включва стаи за ветеринарен лекар, технолог, почивка, жената, аутопсия, предверие, санитарни възли, санитарен филтър за мъже и за жени.

Санитарните филтри включват предверие, гардеробно-домашни облекло, баня, WC и гардеробно-чисто облекло дрехи.

❖ Постоянна масивна ограда с височина 1,5 м., осигуряваща безопасност на обекта и здравно благополучие на животните (Приложение 3 – снимки 2 и 15)..

❖ Силоз за фураж (Приложение 3 – снимка 16).

❖ Пропускателен пункт, който е единствен вход за птицефермата, разполагащ с дезинфекционна площадка за транспортните средства и дезинфекционна площадка за хора (Приложение 3 – снимка 1).

❖ Инфраструктура на обекта, състояща се от: водопровод, канализация, безотточен събирателен резервоар, ел. мрежи, и др

Сградите и съоръженията са ситуирани така, че са обособени две зони (Приложение 2 и фиг. 2.4.):

❖ Бяла зона с производствена сграда, командни табла на отделните системи, стая за почивка на персонала със санитарен възел и център за яйца.

❖ Черна зона - в нея са разположени: пропускателния пункт, които представлява дезинфекционна площадка за транспортни средства и дезинфекционна площадка за хора; административно-битова част, агрегатно помещение, силоз за комбиниран фураж, трупосъбирателен пункт..

На границата между „бялата зона” и „черната зона” е разположен ветеринаро-санитарен филтър, който е единствен вход към бялата зона. Там е и стаята за аутопсия с вход към бялата и шубер към черната зона за изнасяне на умрелите птици. Технологиията за отглеждане на кокошки-носачки е максимално близка до описаната за новото производствено хале и е съобразена с изискванията на Европейския съюз за хуманното им отглеждане, като за осигуряване на комфорт на птиците са осигурени прашна баня; кацалки за птиците, позволяващи да се движат свободно по тях и по този начин да укрепват мускулната си система; приспособление за пилене на ноктите, благодарение на което се минимизират случаите на нараняване между птиците вследствие на одраскване.

Технологичният процес в най-общ вид е следният:

❖ **Зареждане на кокошки-носачки (ярки).** Носачките се получават на възраст около 16 седмици, отглеждани във външни ферми. Започват да се хранят с фураж за предпронасяне, което продължава докато се достигне 2 % носливост. Птиците пронасят напълно до 30-ят ден след настаняването.

❖ **Отглеждане на кокошки-носачки (от 16 до 72 седмица) и производство на яйца.** Клетките, са оборудване с улеи за хранене, гнездо със специална постелка, където птиците снасят яйцата, зона за ровене на която през специален отвор подава фураж, кацалки за почивка на птиците. Храненето и поенето се осъществява автоматично.

❖ **Хранене на птиците.**

Фуражът за птиците се докарва във фермата със специализиран фуражовоз, който след дезинфекция доставя фуража до специализиран бункер за фураж. Предвижда се бункер с обем 49,8 м³, около 30 т (при специфично тегло на фуража 0.65 кг/дм³). Фуражният бункер (Приложение 3 – снимка 16) е оборудван със система за тегленето му. Системата е изградена от тегловни клетки и дисплей. Чрез нея се контролира зареждането му. От бункера с помощта на транспортен шнек фуражът достига до системата за хранене в сградата. Храненето на носачките се извършва чрез верижно-улейна хранилка по една за всеки етаж на клетковите батерии – общо 16 броя. Представлява улей със заоблен край, който на позволява разпиляването на храната. За всяка птица са осигурени 12 см хранителен фронт. Хранителната система има възможност за регулиране на количеството подавана храна. Боят на храненетата се осъществява автоматично по предварително зададена програма, която се контролира от часовник (компютър).

❖ **Поене на птиците**

Клетките са оборудвани с нипелни поилки, разположени в средата на помещението, позволяващи свободен достъп на всяка птица до поилките. На върха на стеблото на нипела винаги има капка вода. Птицата, която пожелае да пие, клътва стеблото в зоната на капката, то се повдига леко, потича вода и се образува нова капка. Нипелните поилки задължително са оборудвани с капкоуловители за избягване мокренето на птиците и оборудването. Всяка птица трябва да има достъп поне до 2 различни нипела. Птиците консумират между 250-350 мл. вода дневно. За удовлетворяване на нуждите им е необходимо максимално 14 000 литра вода на ден. Възложителят притежава два резервоара за резервна вода с обем по 10,0 м³, осигурени в случай на авария във водоподаването. Поилната система е снабдена с медикатор за автоматично подаване и смесване на медикаменти или витамини.

❖ **Микроклимат**

Микроклиматът в сградата се регулира напълно автоматично в зависимост от външната температура, температурата на сградата и относителната влажност.

Вентилационната система е напречна. По южната дължина на сградата са разположени вентилатори, а по северната стена са разположени въздухопроводни /входни/ клапи за чист въздух (Приложение 3, снимки 2,3,4,13). Микроклиматът в сградата се контролира от компютър.

В резултат от ниското налягане в сградата нахлува от вън чист въздух, който се разпределя равномерно из цялата помещение, без да образува течение. Вентилаторите и клапите са изчислени така, че да осигуряват достатъчно чист въздух за птиците. Капацитетът на вентилаторите и площта всички въздухопроводни клапи е съобразена с вентилационните норми за кокошки носачки.

❖ **Система за събиране на яйца.**

❖ Цялата система за събиране на яйца е автоматизирана и свързана със системата за управление. Представена е от ленти, които са разположени по цялата дължина на клетковите батерии. Чрез тях яйцата се предвижват до вертикален елеватор, който ги поема от отделните етажи и отвежда до гъвкав конвейер, доставящ яйцата до центъра за яйца (Приложение 3 – снимки 9, 10,11 и 12).

❖ **Осветление**

Осветителните тела са разположени между редовете, над технологичните пътеки и са свързани със системата за управление на степента на осветеност, което е от основните изисквания на ЕС за хуманно отношение. Осветлението през деня е последвано от полумрак с достатъчна продължителност за успокояването им, който преминава в пълна тъмнина с цел да се осигури почивка на кокошките и да се предотвратят здравни проблеми, като имуносупресия и очни аномалии.

❖ **Торова маса**

Системата за изхвърляне на тора е представена от торови ленти, разположени на всеки етаж на клетковите батерии. Чрез тях той попада на напречната линия и от там се изхвърля извън сградата с помощта на наклонен транспортър. Извършва се 2 – 3 пъти седмично. Торовата маса излиза от сградата с 40 % влажност. Това се постига благодарение на специална система за изсушаване ѝ, която е разположена под всеки етаж на клетковите батерии.

Количеството торова маса по средни стойности за ЕС, отделени от една кокошка носачка е 0,035 кг/ден. Общото количество торова маса, отпадаща за един ден от действащата производствена сграда възлиза на 1.392 тона, а за една година приблизително 508 тона.

Просушената торова маса чрез наклонения транспортър се товари директно на специализирано транспортно средство собственост на фирмата и се изнася незабавно (Приложение 3 – снимки 2, 5, 6,7). До момента се реализира 100 % незабавно предаване на генерираните количества на земеделски производители в района без депониране. Чрез договори е осигурена реализацията му и от новата производствена мощност. За обезпечаване възможността от възникване на екстрени ситуации Възложителят подготвя две обособени торохранилища извън територията на фермата. Площадката в землището на село Соколино е с площ 6.103 дка и е с начин на трайно ползване „стопански двор”, а втората е в УПИ VI-имот №000525 в землището на село Багрянка, собственост на Възложителя(Приложение 7). При необходимост торът от фермата може да се транспортира и депонира и след отлежаване да се предава за изпловане.

2.5. Използвани природни ресурси по време на изграждането и експлоатацията на обекта.

2.5.1 Използвани природни ресурси по време на изграждането на птицефермата.

По време на изграждането на новото производствено хале ще бъдат вложени основни строителни материали като бетонови разтвори, различни профили арматурно желязо, тухли, водопроводни тръби PE, PVC и др, електрически проводници, алуминиева дограма, изолационни панели, стъкла, ацетилен, вода, въздух... Точните количества ще бъдат определени съгласно количествените сметки към техническите проекти. Влагат се еднократно.

В т. 3.2.1. е представена предпочитаната съвременна строителна технология - сглобяем тип - сухо строителство, при която с прилагането на изготвени предварително по иновационни технологии изолационни панели и други типови елементи се намалява драстично количеството на използваните вода и строителни разтвори.

Традиционните строителни материали като бетонови разтвори, камъни, чакъл ще се използват при изграждането на фундамента. Транспортират се готови за употреба със специализиран транспорт и се влагат еднократно и в точно изчислените количества от строителната фирма в рамките на деня. Очакваните количества при различни видове строително-монтажни работи са:

- ❖ Трамбован трошен камък - 1,2 м³;
- ❖ Кофражни елементи – 1,7 м³;
- ❖ бетон C10/12 и C25/30- 675.2 м³;
- ❖ Армировъчна стомана B 500 B – 67 м³;

❖ Конструкционна стомана S235 (елементи + 10% планки и заварки) - 68 м³.

Технологията не предвижда използването на варови разтвори, тъй като не е свързана с тухлени и каменни зидарии или измазване на стени и тавани. Ако възникне някаква необходимост строителната фирма доставя и използва материала в опаковки от 20 кг готов за употреба и го влага еднократно. Не се съхранява на строителната площадка.

Като енергийни източници по време на строителството ще се използват традиционните електрическа енергия, горива ... Тяхното количество зависи от вида на използваната строителната и транспортна техника, използвана от наетата строителна фирма и доставчиците на строителни материали.

2.5.2. Използвани природни ресурси по време на експлоатацията на птицефермата.

В производственият процес на птицефермата ще се използват суровини, спомагателни материали и енергийни източници.

❖ Фураж за кокошки-носачки.

За нуждите на птицефермата се използват готови фуражни смеси, доставени от производители на комбиниран фураж с техен транспорт.

Съгласно заключения за НДНТ, вкл. приети с Решение на ЕК консумацията на една птица за година е в границите на 34 – 47 kg/bird/yr, което представлява 42,5 – 58,8 t/1000 birds/cycle. Предвид натрупаният опит консумацията на комбиниран фураж е 54,4 t/1000 birds/cycle и се очаква годишното потребление на птицефермата при две производствени сгради да е **5 058.874 т.**

❖ Вода. Обектът е водоснабден с вода за питейно-битови нужди от селищният водопровод на град Момчилград посредством водопродно отклонение ф90мм ПЕВП тръби и дължина 760 м. На площадката има изградена водопроводна мрежа с диаметър Φ 90 мм, подаваща вода към консуматорите.

Необходимите водни количества за **питейно-битови нужди** са определени при водоснабдителна норма 45 л/ден (14,1 л макс/час) за работещ и 25 л/ден (9,4 л макс/час) за служител и 0,2 – 0,3 л/ден за кокошка носачка.

Необходимото максимално дневно и часово водно количество обща вода за питейно-битови нужди

➤ Съществуващо положение - средногодишно водно количество 131,4 м³/год;

➤ След разширението - средногодишно водно количество 229,9 м³/год.

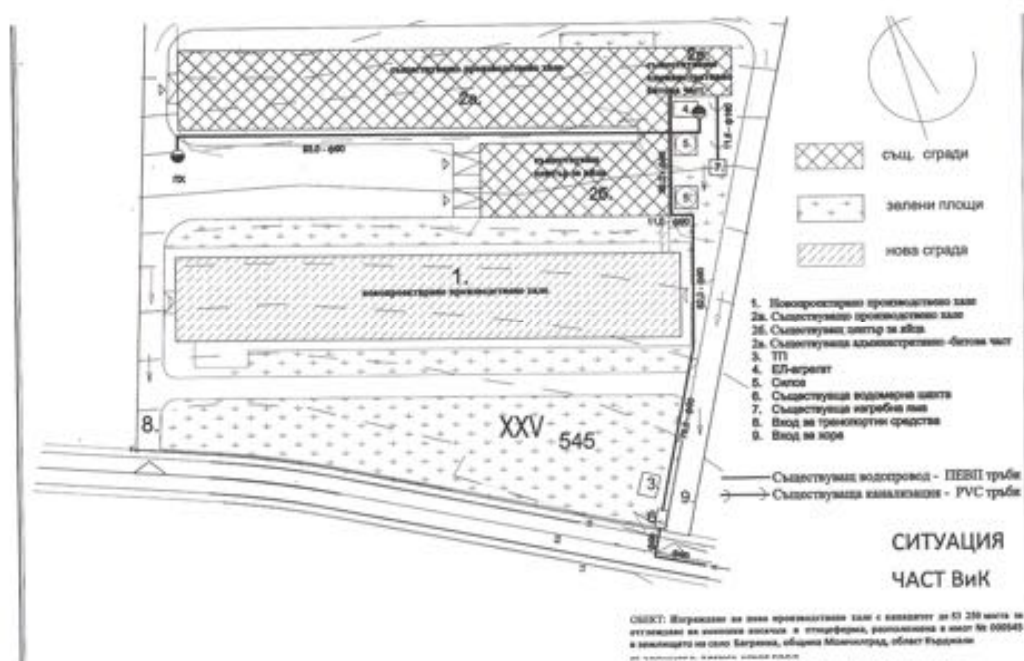
Необходимото дневно водно количество вода за поене и охлаждане:

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали”

➤ Съществуващо положение - средногодишно водно количество 4350,8 м³/год

➤ След разширението – общо средногодишно водно количество 10183,5 м³/год.

Ситуацията по отношение на изградената водопроводна и канализационна мрежа е представена в Приложение 4 и на фиг.2.5.2.

Фигура 2.5.2. Ситуация част В и К.

❖ Електрическа енергия – Захранването с ел.енергия се осъществява от бетонен-комплектен-трансформаторен-пост (**БКТП**), изграден в границите на имота, от който е захранена действащата птицеферма. Представен е с позиция 3 в Приложение 2 и на фиг.2.4. От трафопоста напрежението се подава чрез кабелни линии до съответните консуматори Основната консумация на ел.енергия е за осигуряване на оптимален микроклимат в сградите. Основни консуматори на ел.енергия в сградите са вентилаторите и технологичните линии, а по – малки ел.крушки и печки в административните помещения. Очакваната годишна консумация на ел.енергия е **392 MWh**.

❖ Дезинфектанти и препарати за дезинсекция и дератизация. Тези дейности се осъществяват до момента и ще се осъществяват от специализирана външна фирма по договор /Приложение 5/.

Ежедневно за дезинфекция се използват три препарата:

- CID 20 - за дезинфекция на влизащите транспортни средства
- HMI SCRUB AL - за дезинфекция на ръце;
- CID 2000 – за дезинфекция на питейната вода на птиците.

Трите вида препарати са представени в Приложение 5 и в т. 4.9. Двете туби от по 10 л и едната от 5 л (за HMI SCRUB AL) се съхраняват в малко изолирано помещение за дезинфектанти, обозначено като „Склад ВМП” при влизане в производствената сграда (черна зона).

Очакваното общо количество препарати е до 0.4 m³/год.

На територията на птицефермата не се съхраняват ветеринарно-медицински препарати. Внасят се и се използват само от ветеринарния лекар, с който Възложителят е сключил договор и който изцяло обслужва дейността

❖ Картонени кори за яйца (овоцелови табла) - около 1 125 000 броя/год. (18 тона/год.)

❖ Картонени кашони – около 148 500 бр./год. (13.454 тона/год.)

❖ Горива. В производственият процес не се предвижда съхраняването на твърди, течни или газообразни горива. Фирмата разполага единствено със специализиран камион за изнасяне на торов отпад и мотокар, зареждани на бензиностанция в град Момчилград. Дизелово гориво може да бъде използвано инцидентно при работа на резервния дизелов агрегат, осигуряващ захранването при аварии на електрическото захранване. Поместен е в специално обособено, защитено и обозначено помещение (Приложение 2- позиция 4; Приложение 3- снимки 1, 17,18, 19, 20, 21). Представлява съвременен, високоефективен, надежден, шумоизолиран и качествен агрегат за ток с двигател Volvo. Резервоарът е с вместимост 400 литра.

Обслужва се изцяло от специализирана фирма, която при необходимост извършва зареждане с. Не се налага съхраняване на отделно гориво на територията на птицефермата.

❖ Основните транспортните и товаро разтоварните дейности на площадката ще се извършват с транспортни средства на доставчици и клиенти на птицефермата чрез договорни отношения или наемане на външни транспортни средства при необходимост. Фирмата разполага единствено със специализиран камион за изнасяне на торов отпад и мотокар.

❖ Отоплението на административно-битовите помещения ще се осъществява чрез уреди, използващи електроенергия.

2.6. Социален ефект, рискови работни места, осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

За нуждите на разширеното производство се предвижда назначаването на постоянен трудов договор на 6 човека. Птицефермата в цялост ще осигури работа на 15 души постоянен персонал. Съгласно изискванията при изграждането на обекта ще бъде разработена и утвърдена част „П Б 3” на фаза „Технически проект”. При изграждането и експлоатацията строго ще са определени задълженията на Възложителя и фирмите - изпълнители по отношение безопасността на труда в оперативен план. Извършва се оценка на риска за всяко работно място. Осигуряват се необходимите условия за здравословни и безопасни условия на труд.

На етап изграждане на новата производствена сграда е възможно да възникнат аварии или инциденти, характерни за строително монтажните дейности. Строителите следва стриктно да спазват нормативно заложените изисквания по техника на безопасност и разработените правила, норми, инструкции...

По време на експлоатацията липсват работни места, които да бъдат класифицирани като „рискови”.

Възможните аварии са систематизирани и анализирани и са определени адекватни действия при възникването им в разработен Аварийен план. Провежда се периодично обучение на персонала.

2.7. Стойност на инвестиционното предложение.

Стойността на предвиденото изграждане на нова производствена сграда производствения капацитет за 53 250 места за отглеждане на кокошки-носачки ще бъде изчислена точно след изготвянето на количествено-стойностните сметки на фаза технически проект. На този етап считаме че тя е приблизително 1 100 000 лева.

3. АЛТЕРНАТИВИ ЗА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И/ИЛИ АЛТЕРНАТИВИ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ ОТ ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГИИ И МОТИВИТЕ ЗА НАПРАВЕНИЯ ИЗБОР, ПРЕДВИД ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА, ВКЛЮЧИТЕЛНО “НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА”.

3.1. Алтернативи по местоположение на площадка.

Инвестиционното предложение предвижда разширение на съществуваща птицефермата за увеличаване производствения ѝ капацитет чрез изграждане на нова производствена сграда, която ще се реализира на площадката на функциониращия обект. Запазва се начина си на трайно ползване на имота. Не се усвояват нови поземлени или горски територии и не се урбанизират нови терени.

Реализацията на инвестиционното предложение в границите на ПИ 000545, в землището на село Багрянка, община Момчилград, където е налице функционираща вече птицеферма, е безспорно най - изгодно както от икономическа гледна точка, така е и с най - малко въздействие върху околната среда, поради което не сме разгледали алтернативи по местоположение.

3.2. Технологични алтернативи.

3.2.1. Строителни алтернативи.

Проектирането и изграждането на новото производствено хале може да бъде реализирано чрез масивно строителство или сглобяем тип - сухо строителство.

Предвид разгледаната в т. 4.1. климатична характеристика на района традиционното строителство се оказва до голяма степен неуместно и изпъкват предимствата на леките конструкции, силно приложими за птицефермите от затворен тип. В случая се предлагат сглобяеми компоненти, които отговарят на изискванията за устойчиво развитие и екологична ефективност. Сградата е здрава, устойчива, по-добре топлоизолирана, по-мощабируема в зависимост от нуждите, по-икономична (икономии на 20 % от инвестициите) – използват се по-малко материали, вода (сухо строителство), енергия, транспорт и съоръжения и генерира малко отпадъци. Панелите са изработени от екологично чисти компоненти и рециклируеми материали, насърчаващи намаляването на емисиите на CO₂. Готовите стени са леки конструкции от панелен тип и лесно могат да бъдат издигнати без подпори.

Бързият и лесен монтаж на техниката позволява да се намалят разходите за строителство. Намаляване на количеството бетон, според подхода „намалени бетонови основи", при който се намалява загубата на вода от различни елементи - подове, стени и покриви. Лекотата на монтажа изисква по-малко неспециализирана работна ръка. Конструкцията на сградата е водонепроницаема.

Отделните компоненти имат ниско тегло и малки размери, което от своя страна води до намаляване на транспортните разходи.

3.2.2. Алтернативи за отглеждане на кокошки-носачки.

За интензивното отглеждане на птици е разработен препоръчителен документ на Европейския съюз - Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003, който описва най-добри налични техники в тази област - оборудване, емисионните и консумативните нива. Той не играе ролята на официален стандарт, а дава ръководство за инвеститорите в тази индустрия. Характерно за сектора „Интензивно отглеждане на птици" е, че екологичното въздействие от дейността на една птицеферма основно се влияе от избора на конструкция и оборудване на птицевъдните сгради.

Мерките за намаляване на вредните емисии не се ограничават само върху снижаване на стойностите след образуването им. Приоритетно място заемат тези, които се прилагат през целия процес на производство - добри управленски практики, мерки за хранене и настаняване, последвани от обработка и съхранение на тор и внасянето му в почвата.

Концепцията на НДНТ за ферма, означава винаги прилагането на добри земеделски практики и хранителни мерки, в комбинация с тези за конструкция и оборудване на птицевъдните сгради.

Добри земеделски практики

НДНТ препоръчва използване на хранителни техники за достигане на по-ниски нива на азот и фосфор в екскрементите. Това води до намаляване емисиите от тора върху почвата и подземните води.

НДНТ е да се сведат до минимум емисиите от птичи тор в почвата и подземните води чрез съобразяване количествата на внесения тор с нуждите на културата (азот и фосфор и минералните доставки на културите от почвата и торене).

НДНТ е да се вземат предвид характеристиките на обработваемата земя, при прилагането на тор, а в конкретните условия на почвата, почвения тип и наклона, климатични условия, валежите и напояването, земя и на селскостопански практики, включително системи за ротация на културите.

НДНТ е да се намали замърсяването на водите, а именно да не се използва птичи тор в почвата, в близост до питейни водоизточници, при снежна покривка, при територии с по-голям наклон от оптималния, в близост до речни корита.

НДНТ управлява третирането на птичи тор с цел намаляване на появата на интензивни миризми. В оценката на НДНТ се разглежда третирането на оборската тор. При отглеждането на кокошки-носачки се прилагат два основни начина на отглеждане - клетъчно и неклетъчно.

В новата производствена сграда, както и в изградената, ще се отглеждат кокошки-носачки и ще се произвеждат яйца. Прилаганата техника за клетъчно отглеждане ще се съхрани и е считана за по-добра поради няколко причини:

- Системите от клетки подредени във вертикални редове с транспортна лента под тях, за събиране на птичи фекалии, с ускорено изсушаване с въздух, като сухите птичи фекалии се изнасят най-малко два-три пъти седмично до специализирано транспортно средство, с което се извозват незабавно до ползвател. Само при необходимост може да се депонират в една от двете специализирани торови площадки.

- Сградите са с добра изолация и проветрение чрез вентилатори и поилни системи без течове;
- Намаляване количеството на използваната енергия чрез оптимизация на вентилационната система и добър контрол на температурата и постигане на минимална степен на вентилация в сградата;
- Използване на ниско енергийно осветление;
- Въвеждане на стратегия за хранене- хранителен мениджмънт;
- Спазване на правилата на добрата земеделска практика при планиране на торенето на почвата с торенето с изсушени птичи фекалии;
- Водене на отчет за консумацията на вода и енергия, количествата храни за животните, образувани отпадъци;
- Определяне и изпълнение на програми за обучение на персонала в стопанствата;

Пълна информация за предвидените параметри на дейността в птицефермата и сравнение със съответната НДНТ и българското законодателство е представена в приложената към Доклада за ОВОС Оценка за прилагане на най-добри налични техники по чл.99А, ал. 1 от ЗООС.

Резултатите от изготвената оценка дават предпочитание на Алтернативата, включваща системи от клетки за отглеждане на кокошки-носачки, подредени във вертикални редове с транспортни ленти под тях за събиране и ускорено изсушаване с въздух на птичите фекалии, с възможност за изнасянето и транспортирането им до ползвател.

При необходимост е осигурено временното им съхранение е затворен сух склад (торохранилище).

Алтернатива е предпочетена въз основа на предимствата по отношение на предпоставките за опазване на околната среда, икономическа ефективност и пълното ѝ съответствие с изискванията на документите за НДНТ.

За инвестиционни предложения, изискващи издаване на комплексно разрешително за предотвратяване и контрол на замърсяването, в ЗООС е предоставена възможността за сравнение в доклада за ОВОС на предлаганите технологии или инсталации, или съоръжения със заключенията, представени в сравнителните документи с насоки за най-добри налични техники.

Съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда е извършен сравнителен анализ на използваните технологии и съоръжения в с разработените и утвърдени от техническото бюро в Севиля референтни документи (НДНТ - документи):

✓ „вертикален“ справочен документ за НДНТ - *Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003* с код ILF

Документът дава насоки и ръководство на инвеститорите в тази индустрия за избор и закупуване на машини и съоръжения.

Необходимо е да се има предвид, че този документ препоръчва при вземане на решение и сравняване с НДНТ отчитане на много специфични фактори, произтичащи от достатъчно голям брой обективни и субективни причини, като местонахождение и местоположение на производството, специфични особености на горивата и суровините и не на последно място - размер на необходимите парични средства за достигането на нивата.

При оценката за съответствие на технологичното оборудване и състоянието на складовата база, третирането на отпадъчни газове и води, както и емисионния мониторинг, са използвани още и:

✓ *Reference Document on general principles of Monitoring. July 2003* с код MON;

✓ *Reference Document on Best Available Techniques for the Waste Treatments Industries - August 2005*;

✓ *Reference Document on Best Available Techniques for Economics and Cross - Media Effects, July 2006* с код ECM;

✓ *Reference Document on Best Available Techniques on Emissions from Storage July 2006* – с код ESB;

✓ *Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency February 2009* - с код ENE.

При сравнението е установено, че предвидената технология в новата производствена сграда, както и използваната в момента във птицеферма за кокошки-носачки в землището на село Багрянка, община Момчилград, **напълно съответства** на най-добрите налични техники, разгледани и препоръчани в референтните документите.

Съгласно изготвеното Задание за обхват и съдържание на ДОВОС Възложителят е заявил своето намерение да се възползва от представената възможност по Чл. 99а, ал. 2, т. 2 от ЗООС - към ДОВОС да бъде представена детайлно разработена оценка на прилагането на НДНТ, съгласно изискванията на Чл. 99а, ал. 1 от ЗООС.

Съдържанието и отговаря на разпоредбите на Чл. 99а, ал. 1, т. 1 – 4 и Раздел 3 от утвърдената Методика за определяне на най-добрите налични техники.

Предвидената технология за отглеждане в евроклетки е предпоставка за гарантиране на производство на най-високо ниво:

- висока носливост;
- добро оползотворяване на фуража;
- висока функционална надеждност на всички инсталации (за подаване на фураж, питейна вода, вентилацията и охлаждане);
- спазване на добрите земеделски практики по отношение на околната среда.

Избраната технология на отглеждане на кокошки-носачки е алтернативно решение по отношение на опазване на околната среда и снижаване до минимум на замърсяването ѝ.

3.2.3. „Нулева” алтернатива .

Инвестиционният проект за разширение на съществуващата птицеферма за отглеждане на кокошки-носачки е свързана с повишаване нейния капацитет и технологично поддържане на производствената ѝ дейност съгласно европейските изисквания за хуманно отглеждане на птици.

Съгласно т. 26 от Допълнителни разпоредби към ЗООС „Нулева алтернатива” е възможността да не се осъществява дейността, предвидена в инвестиционния проект. При тези условия, се запазва съществуващата база, техника и технология на производство в птицефермата.

Основната цел на настоящият проект е оптимално развитие на производството, базирано на предназначението, характерът, собствеността и възможностите на имота. Оптимизирането и пълно оползотворяване на предоставените териториални възможности определя възможно най-ниско въздействие върху околната среда при реализацията на икономически и социален ефект. С въвеждането в експлоатация на инвестиционния проект ще се осигури реализиране на очакваните производствени обеми при минимално натоварване параметрите на околната среда, които няма да водят до физически промени на района.

Нереализацията на инвестиционното предложение създава предпоставки за изграждане на нови производствени мощности в неурбанизирани нови терени, което води до значително по-силно въздействие върху околната среда. В този смисъл „нулева алтернатива” в случая не е удачен вариант.

4. ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, КОИТО ЩЕ БЪДАТ ЗАСЕГНАТИ В ГОЛЯМА СТЕПЕН ОТ ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, КАКТО И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ ТЯХ. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОТЕНЦИАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА.

4.1. Атмосферен въздух. Климатични и метеорологични фактори.

4.1.1 Характеристика и анализ на климатичните и метеорологичните фактори, с отношение към обекта и оценка на качеството на атмосферния въздух (по налични данни).

4.1.1.1 Климат.

В климатично отношение районът на инвестиционното предложение се отнася към климатичния район на Източно Родопските речни долини, спадащи към Южнобългарската климатична подобласт от Континентално-Средиземноморската климатична област.

Разчленения характер на релефа води до появата на нееднородности в полетата на метеорологичните елементи и особено на такива като минималните температури и приземния вятър, които са подчертано чувствителни към формата и местоположението на терена и надморската височина. Главната особеност на климата е неговата близост до климата на Субтропична Европа, който се характеризира с по-меките в сравнение с другите части от територията на страната зимни термични условия, както и с много слънчево и горещо лято.

За описание на климатичните условия ще се ползват данните¹ от представителната за района най-близка климатична станция Крумовград

Слънчево греене

Продължителността на слънчевото греене е елемент, който косвено характеризира слънчевата радиация. Стойностите му зависят от продължителността на светлата част на денонощието, количеството на облачността и откритостта на хоризонта. За средната месечна продължителност на слънчевото греене за разглеждания район е характерно, че максимумът му е през юли-август, а не при максималната продължителност на деня през юни.

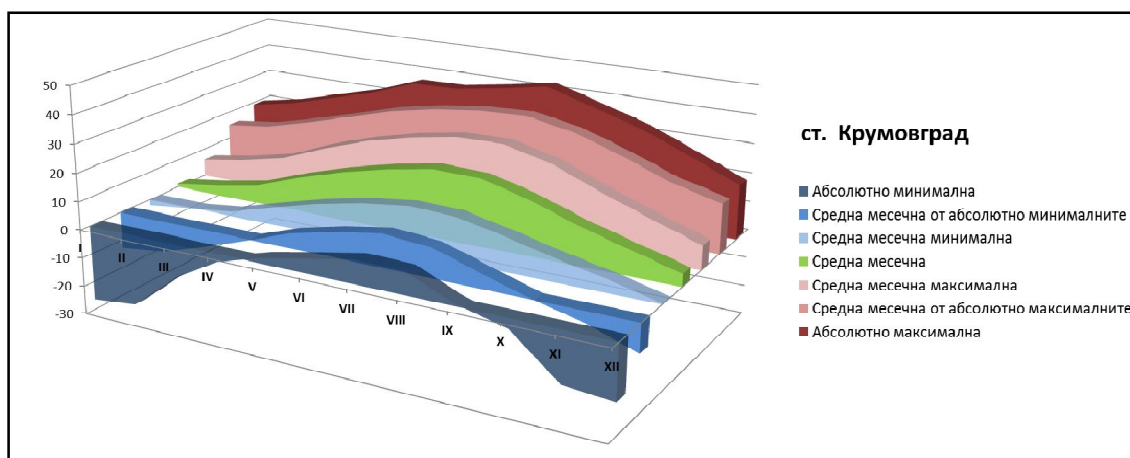
Районът се характеризира висока годишна продължителност на слънчево греене. Средно за всички части на община Момчилград годишна продължителност на слънчевото греене е над 2300 часа в годината и между 1500 и 1700 kWh/m² с голям процент при средна продължителност на температура на въздуха над 10° С.

¹ Климатичен справочник на Р.България, т.1, 2, 3 и 4.

Температура на въздуха²

Зимните температури в района показват континентален характер – месечните от абсолютно минимални температури до месец април включително са отрицателни, като средната е минус 0.3°C (Фигура 4.1.1). Средиземноморското влияние се забелязва в максималните температури, като средногодишната температура е 12.8°C.

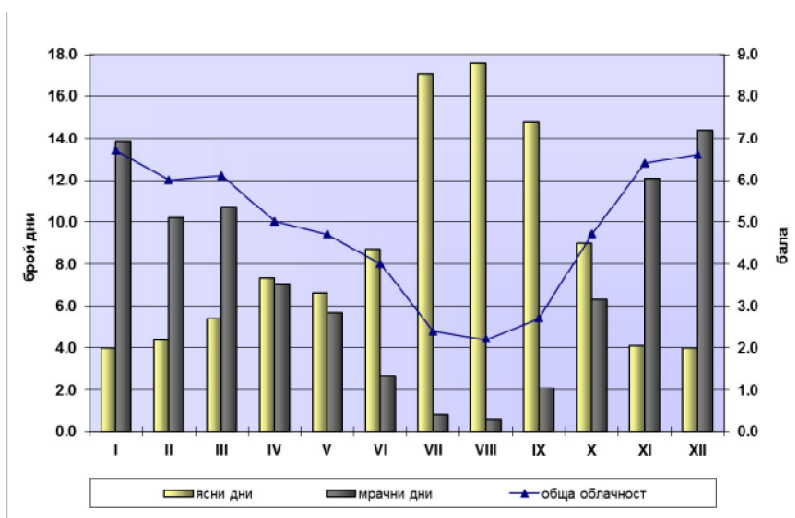
Измерените абсолютна минимална температура са през м. януари – около минус 26°C, а измерената абсолютната максимална са над 42°C през август.

Фигура 4.1.1.1. Температури в ст. Крумовград за периода 1931-1970 г.

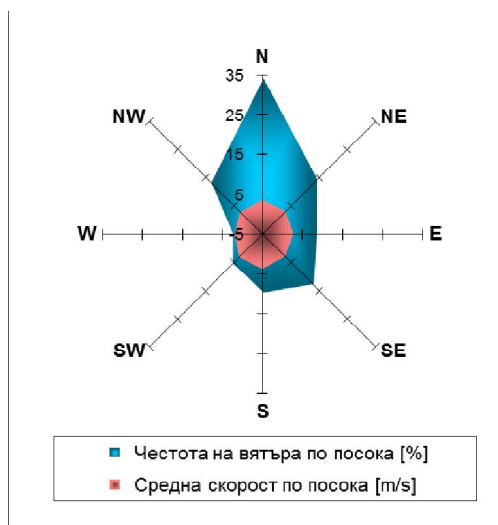
Облачност. Режимът и характерът на облачността в дадено място е свързан както с режима на валежите и мъглите, така и с количеството слънчева радиация, която достига до земята. Средно годишно общата облачност е 4.8 бала. Най-висока е през зимата (м. декември), когато достига до 6.6÷6.7, а най-ниска през август – 2.2 бала. Годишно броят на ясните дни по обща облачност са 103 дни, а мрачните – 87 дни - Фигура 4.1.2.

² Климатичен справочник на НР България, том 3, 1979

Фигура 4.1.1.2. Облачност в станция Крумовград за периода 1941-1970 г.

Атмосферна (обща и локална) циркулация и ветрове³. Важната климатообразуваща роля на атмосферната циркулация се изразява в преноса на въздушни маси с различен географски произход и различни термодинамични свойства.

Фигура 4.1.1.3. Роза на вятъра.

На Фигура 4.1.3. е показано интегралната годишна роза, представителна за района.

Преобладаващите ветрове са от север в 34.1% от случаите през годината със скорост 3.4m/s, следвани от североизточните (14.2% и скорост 3.1 m/s) и северозападните (13.1%, скорост 2.8 m/s) ветрове.

Потенциал на замърсяване

³ Климатичен справочник за НР България, 1979г, т. 4

Под потенциал на замърсяване се разбира честотата на случаите на тихо време – случаите на скорости на вятъра под 1 m/s. Той се изразява в числа от 1 до 100. За висок потенциал на замърсяване се приема 75 - 100, за нисък – 0 - 25. Потенциал 25 - 50 е среден, а потенциал 50 - 75 – средно висок.

Климатична станция Крумовград се намира в област от среден потенциал на замърсяване – 48% тихо време, докато районът на ИП е открит и неурбанизиран, което намалява значително случаите на ветрове под 1 m/s. Следователно, условията за разсейване на атмосферните замърсители и незадържането им в приземния слой са добри.

Мъгла

Условие, обуславящо натрупването на атмосферни замърсители е повторемостта и продължителността на мъглите, които в голяма степен се определят от орографските условия на местността.

Мъглите се образуват предимно през студената част на годината вследствие на силното изстиване на земната повърхност, понижаването на температурата на въздуха в приземния слой и последваща кондензация на водната пара – т.н. радиационни мъгли. Мъглите, които продължават повече от един ден, са характерни за зимния период.

Максимумът на мъглите е през зимните месеци – от 12 до 14 дни с мъгла. За Крумовград броят на дните с мъгла са 18.9 дни - максимум 70 дни.

Валежи и влажност на въздуха

Валежите имат подчертано очистиращо действие за атмосферния въздух. Активната циклонална дейност през зимното полугодие е причина за увеличаване на валежите, които в по-голямата си част имат фронтален характер. Понякога изваляванията са твърде интензивни (при средиземноморските циклони), като в течение на едно денонощие са наблюдавани до 80 mm валеж. Именно поради високите зимни и есенни валежи, средногодишните стойности на валежите за община Момчилград са сравнително високи и варират между 650 mm и 750 mm. В повечето случаи валежите са от дъжд, като сняг вали главно през втората половина на декември, януари и февруари.

Разпределението на валежите по сезони е следното: максимум на валежите през зимата 250-260 mm, средни през пролетта 140-170 mm и есента и минимални през лятото 120-150 mm. Валежите ефективно намаляват нивото на праха в атмосферния въздух. Редки са случаите, когато снежната покривка остава в продължение на 5-6 дни. Разтопяването на снега обикновено става твърде бързо, което води до прииждане на реките, които понякога имат и стихийен характер.

Средно годишно относителната влажност на въздуха е 71÷78%, като най-високите стойности са през зимните месеци. Въздухът в общината е най-сух през месеците юли-август.

Обобщение

Във връзка с особеностите на обекта и вследствие на анализът на данните и оценките на климатичните и метеорологични условия може да се направи следното заключение за процесите и явленията, които представляват интерес за съществуващото състояние на средата, в която ще се реализира ИП:

1. Районът на инвестиционното предложение е равнинен, открит и неурбанизиран, поради което потенциалът на замърсяване на въздуха е много нисък (под 10% тихо време) от този за ст. Крумовград, което **не налага** да се заложат **специфични мерки** за ограничаване на:

- праховото замърсяване при строителство,
- замърсяване с вентилационните газове от дейността на „ДЕКСА АГРО“

ЕООД за отглеждане на кокошки носачки,

2. Валежите са от високите в страната и имат подчертано почистващо действие за атмосферния въздух.

3. Мъглите годишно се наблюдават средно в около 20 дни. Те имат продължителност до 1 ден в около 80% от случаите през зимните месеци и няма да доведат до задържане на атмосферни замърсители в приземния атмосферен слой, което да влоши качеството на атмосферния въздух в района на ИП.

4.1.1.2 Качество на атмосферния въздух (КАВ)

В района на обекта няма стационарен пункт на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) - контрол на качеството на атмосферния въздух, нито по график утвърден от МОСВ е изпращана мобилна автоматична станция. Организираните източници на емисии в атмосферния въздух в района няма. Битовите източници на емисии от селата наоколо не могат да окажат кумулативно въздействие върху качеството на атмосферния въздух с ниските емисии от площадката на инвестиционното предложение. Качеството на атмосферния въздух е единствено под влияние на емисиите от слабия трафик по отклонението от път II-59 до село Багрянка.

Атмосферният въздух в района на обекта не е трайно замърсен.

4.1.2. Емисии в атмосферния въздух – вид, източници, пречиствателни съоръжения.

По време на строителство. По време на строителните работи по изграждане на новата сграда ще се наблюдава увеличение на емисиите на определени вредни вещества и прахови частици.

Дължи се на работата на строителни машини по земно-изкопни и транспортни дейности.

Газови емисии

Строителна техника е оборудвана с дизелови двигатели е източник на газови емисии. Оценката на емисиите в отработилите газове от ДВГ е направена по ЕМЕР/ЕЕА CORINAIR'2013 (SNAP код 0808, а за въглероден диоксид – по IPCC (NFR код 1.A.5.b.iii). За периода от около 30 дни - подготовка на основите на сградата (земно-изкопни работи и изнасяне на изкопната маса), за работа на един багер-товарач с мощност 60 kW и един тежкотоварен камион за транспортиране на инертни материали и др. емисиите са показани на табл. 4.1.2.1.

Таблица 4.1.2.1. Емисии по време на строителство.

Емисии [kg]	Парникови газове			Основни и специфични замърсители					
	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	NO _x	SO _x	CO	NM VOC	PM _{2.5}	NH ₃
техника									
Строителна и транспортна	70 467.6	4.3	30.2	309.6	2.2	324.0	46.1	19.2	0.2

Общото количество на парникови газове, изразени в CO₂-екв. са 79.93 тона за периода на строителството. Горните количества емисии се изпускат директно в атмосферния въздух от ауспусите на техниката с ДВГ.

Прахови емисии

Праховите емисии, дължащи се на земно-изкопни дейности по изграждане на сградата са незначителни и временни. Фазата на строителството като цяло е ограничена и няма да окаже значим ефект върху качеството на атмосферния въздух и околната среда.

По време на експлоатация

Основните емисии на вредни вещества в атмосферния въздух от инвестиционното предложение (ИП) на „ДЕКСА АГРО“ЕООД са при отглеждане на 53 250 броя кокошки носачки и производство на яйца. След завършване на производствения цикъл (отглеждане на носачките от 16 до 70 седмица), почистване, дезинфекция на халетата следва ново зареждане с партида от 16-седмични ярки.

Обменната вентилация на помещението за отглеждане на кокошки е напречна - по южната дължина на сградата са разположени в аспирационни вентилатори, а по северната са разположени въздухопроводни /входни/ клапи за чистия въздух. В резултат на ниско налягане в сградата нахлува отвън чист въздух, който се разпределя равномерно по цялото помещение, без да се образува течение.

Микроклиматът в помещението за отглеждане на птиците се поддържа и регулира напълно автоматично от компютър по предварително зададени параметри в зависимост от външната температура, температурата в сградата и относителната влажност, за всички режими на работа /при летни и зимни условия/.

Отопление за сградата не се предвижда, тъй като птиците генерират достатъчно топлина.

Фуражът за птиците се докарва във фермата със специализиран фуражовоз, който след дезинфекция зарежда с фураж специализиран силос. От силосът с помощта на транспортен шнек фуражът достига до системата за хранене на птиците в сградата. Храненето на птиците се контролират от компютър, който чрез тегловни клетки управлява автоматично като броят, така и времето на храненията.

Яйцата се снасят от кокошките-носачки в специално обособените гнезда и по гравитационен път подават на лентите за изнасянето им от помещението за отглеждане на кокошките. Цялата система за производство на яйца - конвейерът за яйца и сортировъчната машина е автоматична и е свързана с централната система за управление на процесите във фермата. Под всички клетки са разположени полипропиленови ленти за изкарване на тора от сградата. Това става 2-3 пъти в седмицата като тора от тях попада на специален конвейер, разположен в отвор на пода и от там по елеватор се прехвърля на специализиран транспорт, чрез който се изнася до ползватели в района. При необходимост могат да се ползват две торохранилища извън територията на фермата (Приложение 7).

Вредни вещества.

Основните дейности при отглеждане на птици и управление на птичия тор, които са източник на емисии на замърсители са:

- хранене на птиците (ФПЧ),
- отглеждането на птиците (NH_3 , ФПЧ, NMVOCs),
- прибиране и съхранение на птичия тор (NH_3 , NO, NMVOCs);
- интензивно миришещи вещества (ИМВ);

Амоняк. Азотът се отделя под формата на урея и пикочна киселина в урината на бозайниците и птиците, съответно. Главен източник на емисии на амоняк е хидролиза на уреята до амониев карбонат $((\text{NH}_4)_2\text{CO}_3)$ и амоняк (NH_3) чрез ензима уреаза, който се отделя в изпражненията.

Азотен оксид

Азотният оксид (NO) се формира чрез нитрификацията на повърхностните слоеве на птичия тор.

Неметанови летливи органични съединения (NMVOC)

Тези съединения са вследствие на несмлян протеин, изхвърлен с екскрементите. Продължителността на изсъхване на птичия тор се отразява на NMVOC емисиите.

Фини прахови частици (ФПЧ)

Тези емисии са основно от храната (80-90%) както и от перата и изсушения тор.

Метан (CH_4) и диазотен оксид (N_2O)

Главен източник на емисии на метан и диазотен оксид са чревната ферментация и изсушаване на птичия тор.

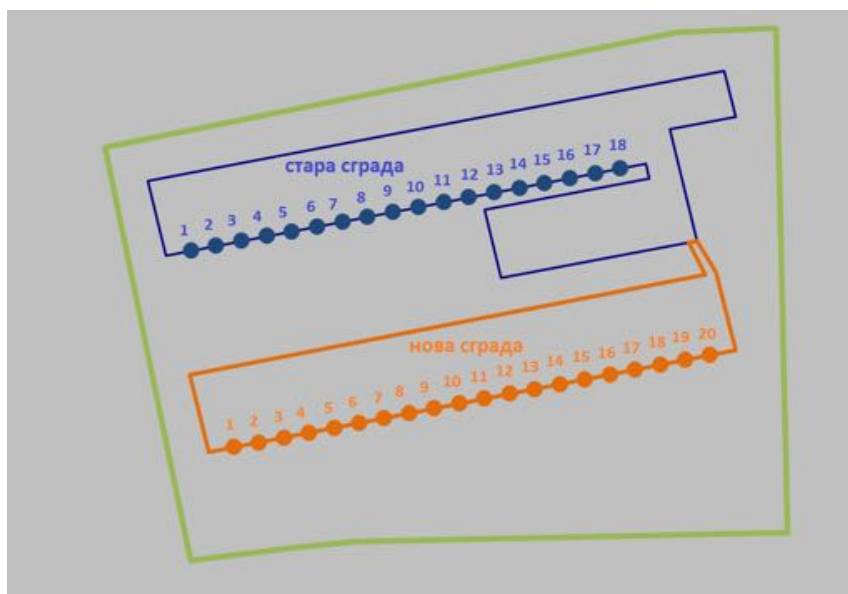
Интензивно миришещи вещества

Различните системи за управление на птичия тор във фермите за отглеждане на кокошки носачки води до различни нива на емисии на интензивно миришещи вещества (ИМВ), които се оценяват в европейски единици за миризми (European Odour Unit) на метър кубичен въздух (OU_E/m^3).

Източници на емисии.

Организиран

Организиран изпускащи устройства при експлоатация са 18 броя аспирационни вентилатори на съществуващата сграда (10 с максимален капацитет $16\,000\,m^3/h$ и 8 с максимален капацитет $32\,000\,m^3/h$) и 20 броя на новата сграда след реализация на ИП с размери $1.38 \times 1.38\,m$ и максимален капацитет $42\,000\,m^3/h$, които са част от системата за осигуряване на подходящ микроклимат в помещенията за отглеждане на кокошки-носачки - **Error! Reference source not found.** Вентилаторите работят по-малко от 40% от работните часове през годината, за да се поддържа необходимата температура за отглеждане на кокошките-носачки.

Фигура 4.1.2.1. Разположение на източниците.

В Табл. 4.1.2.2. са представени количествата годишни емисии от дейността на „ДЕКСА АГРО“ЕООД както от съществуващата сграда (отглеждане на 39 744 кокошки-носачки), така и емисиите от ИП - инсталация за отглеждане на 53 250 кокошки носачки. Емисиите на отделните замърсители са определени по методиката **ЕМЕР/EEAairpollutantemissioninventoryguidebook** – **2013**, *4.BAnimalhusbandryandmanuremanagement* на база параметър средна годишна популация на отглежданите птици.

Единствено емисиите на амоняк са определени на база нормите за допустими емисии, съгласно българското законодателство (Наредба 1/2005), която е 30 mg/Nm^3 .

В BREF документите, техниката за управление на птичий тор, която се смята за НДНТ за топлите европейски страни, която ще се прилага и в ИП, е вентилирани торови ленти, разположени под всеки етаж на клетковите батерии като изхвърлянето извън сградата на тора, изсушен до 40 % влажност, става автоматично след 36 или 48 часа (2-3 пъти седмично) с помощта на наклонен транспортър. Описаната система значително намалява емисиите на интензивно миришещи вещества и емисиите на NH_3 , като средната емисия на ИМВ е оценена на $300 \text{ OU}_E/\text{m}^{34}$.

Таблица 4.1.2.2. Годишни емисии и съответни НДЕ в аспирационните газове от дейността на „ДЕКСА АГРО“ ЕООД^(*).

⁴ International Symposium on Control of Gaseous and Odour Emissions from Animal Production Facilities, Horsens, Denmark, 2003.

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали”

Замърсител	Норма за допустима емисия (НДЕ) (Наредба 1/2005)	Годишни емисии		Пречиствателни съоръжение
		39 744 кокошки-носачки	53 250 кокошки-носачки	
	mg/Nm ³	t/y		
NH ₃	30	6.31	11.04	няма
NO	По емисионни фактори (ЕМЕР/ЕЕА CORINAIR 2013)	0.12	0.17	
NMVOС		12.35	16.54	
ФПЧ ₁₀		0.70	0.94	
ФПЧ _{2.5}		0.08	0.11	
CH ₄		1.15	1.54	
N ₂ O		0.07	0.09	
ИМВ ¹	300OU _E /m ³	експозиция на средногодишна база		

(¹) емисиите са определени консервативно - за непрекъснат режим на работа (365 дни по 24 часа).

Неорганизиран източник на емисии

Поради абсолютната изолираност на помещенията за отглеждане на птици, неорганизиран източник на амоняк и съответно неприятна миризма ще бъде само изходът на транспортната лента на птици тор до транспортното средство, в което той се прехвърля. Тъй като торът излиза от производствената зона полусух (40% влажност), практиката от досега показва, че неприятната миризма от транспортната лента се разпространява на повече от 5m.

Основните източници на неорганизиран емисии са единствено автомобилите, които влизат в обекта. Броят на необходимите курсове за доставка на суровини и медикаменти, извозване на готова продукция и отпадъци по време на експлоатация са 1 курс на ден. Емисиите от тях са незначителни и кратковременни.

Горните количества емисии се изпускат директно в атмосферния въздух от ауспусите на техниката с ДВГ.

Емисии при аварийни ситуации

При аварии, емисиите на вредни вещества както по време на строителството, така и по време на експлоатацията са от възникване на пожар (умишлен или неумишлен) - **Error! Reference source not found.**4.1.2.3.

Таблица 4.1.2.3. Емисии при аварии и причини.

Емисии при пожар	Причини
CO ₂ , CO и УОС като диоксини и фурани	Не спазване на правилата за безопасност

Възможността от възникването на пожар се намалява при:

→ прилагане на вътрешни правила за безопасност и на правила за проверка на оборудването и превантивна поддръжка;

→ връзка със специализираните районни противопожарни звена.

Количеството на емисиите, зависи от големината на аварията, т.е. от продължителността ѝ и от количеството вещество участващо в аварията, като на риск е подложен само персонала, непосредствено зает с дадената операция.

4.1.3. Оценка на въздействието върху атмосферния въздух съобразно действащите в страната нормативна база, критерии и стандарти.

4.1.3.1 Определяне на зоните на замърсяване на атмосферния въздух.

Определянето на зоните на замърсяване от емисиите на вредни вещества е направено по Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой на атмосферата – програмен продукт PLUME (от 25 февруари 1998 г., приета от Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на здравеопазването).

Използване е и програмният продукт SUPERPOSITION, за получаване на приземните концентрации при повече от 10 източника.

Средногодишни концентрации на вредни вещества в приземния слой

Този клон от програмата дава типови оценки (средногодишни) на очакваните концентрации чрез пресмятане на разсейването на вредни вещества в приземния граничен слой на атмосферата.

Входни данни:

- *Входни параметри на модела* – областта, за която се пресмята замърсяването е 3 300 x 1 900 m (33 стъпки по 100 m в посока Запад-Изток и 19 стъпки по 100 m в посока Север-Юг),
- *Метеорология* – за целите на изследването е използвана климатичната роза за Крумовград и средногодишна годишна температура от 12.8°C,
- *Параметри на източника* – необходимите параметри и максимални нормални дебита на вентилационните газове са дадени в *Таблица 4.1.1.*

Разгледани са всички замърсители, които ще се емитират след реализация на инвестиционното предложение, като входните за модела емисии са определени по методиката **ЕМЕР/EEA air pollutant emission inventory guidebook – 2013, 4.B Animal husbandry and manure management** на база параметър **средна годишна популация** на отглежданите птици.

Единствено емисиите на амоняк са определени на база нормите за допустими емисии от една сграда, съгласно българското законодателство (Наредба 1/2005), която е 30 mg/Nm³, а емисиите на неприятни миризми са определени по данни от докладите, публикувани след Международен симпозиум за контрол на миризми газови емисии от съоръжения за отглеждане на животни, Хорсенс, Дания⁵.

В

Таблица са дадени изчислените емисии на замърсителите от 2-те инсталации (стара и нова) за отглеждане на кокошки носачки.

Таблица 4.1.3.1. Замърсители и емисии във вентилационните газове от дейността на „ДЕКСА АГРО“ ЕООД.

	Максимален обем на вентилаторите Nm ³ /h	Емисия на всеки вентилатор							
		CH ₄	N ₂ O	NH ₃	NO	PM ₁₀	PM _{2.5}	NMVOC	ИМВ
		g/s							OU _E /s
39 744	8 броя по 32 000	0.00270	0.00016	0.0148	0.0003	0.0016	0.0002	0.0290	0.148
<i>кокошки-носачки</i>	10 броя по 16 000	0.00135	0.00008	0.0074	0.0001	0.0008	0.0001	0.0145	0.074
53 250	20 броя по 43 000	0.00245	0.00015	0.0175	0.0003	0.0015	0.0002	0.0262	0.175
<i>кокошки-носачки</i>									

Резултати:

Тъй като за метеорологични данни е използвана средногодишна роза на вятъра, получената оценка на замърсяването в приземния слой на въздуха е средногодишна. Резултатите за основните замърсители, за които има годишни норми са дадени в Таблица 4.1.3.2.

Таблица 4.1.3.2. Годишни концентрации (mg/m³) след реализацията на инвестиционното предложение.

⁵International Symposium on Control of Gaseous and Odour Emissions from Animal Production Facilities, Horsens, Denmark, 2003

Замърсител	Максимални концентрации	Средногодишна норма (СГН) / ДОП (mg/m³)	Законодателство
NH ₃	0.03274	няма	Наредба 14/1997
NO	0.00056	0.04 / 0.026 0.03 / 0.0195	Наредба № 12/2010
NMVOС	0.05591	Не се нормира	
ФПЧ ₁₀	0.00313	0.04 / 0.020	Наредба № 12/2010
ФПЧ _{2.5}	0.00040	0.02 / 0.012	
N ₂ O	0.00031	Не се нормира	
CH ₄	0.00522		
ИМВ (неприятни миризми)	0.327 ОУ _Е /m³	Прагови стойности: ✓ 1.5 ОУ _Е /m³ – долен оценъчен праг ✓ 3.0 ОУ _Е /m³ – горен оценъчен праг ✓ 6.0 ОУ _Е /m³ – пределна норма	

Съгласно Наредба № 12/2010:

→ средногодишната норма (СГН) за опазване на човешко здраве за азотни оксиди (NO_x= NO+NO₂) е 0.04mg/m³, която влиза в сила от 2010г. Средногодишният долен оценъчен праг (ДОП) е 0.026 mg/m³.

Нормата за опазване на природните екосистеми е 0.03 mg/m³, която обаче не се прилага в непосредствена близост до индустриални източници. Средногодишен долен оценъчен праг (ДОП) за опазване на растителността е 0.0195mg/m³.

→ средногодишната норма (СГН) за опазване на човешко здраве за ФПЧ₁₀ е 0.04mg/m³ и ДОП 0.02 mg/m³. От 2015г. нормата за ФПЧ_{2.5} е 0.02mg/m³, а ДОП е 0.012 mg/m³.

Съгласно Наредба № 14/1997: средногодишна ПДК за амоняк (NH₃) няма.

Агенцията по околна среда на Великобритания публикува насоки Odour Management (H4). В Приложение 3 - Моделиране на експозицията на ИМВ, са определени бенчмаркови нива. Критериите и показателите се базират на 98-мия перцентил на средно-часовите концентрации на миризми. Праговите стойности са:

- долен оценъчен праг - 1.5 ОУ_Е/m³(праг за повечето неприятни миризми),
- горен оценъчен праг- 3.0 ОУ_Е/m³(праг за умерено натрапчиви миризми),
- пределна норма- 6.0 ОУ_Е/m³(праг за по-малко неприятни миризми).

На база на горното за чувствителните зони: училища, болници, старчески домове, обществени заведения вкл. хранително-вкусова промишленост, жилищни сгради, места за отдих, детски градини или детски площадки, спортни обекти или за други чувствителни групи са определени критериите за приемлива експозиция на ИМВ - Таблица 4.1.3.3.

Таблица 4.1.3.3. Критерии за експозиция на интензивно миришещи вещества.

Експозиция	Зони, за които се прилага
1.5 ОУ_Е/m³ – Долен оценъчен праг (25 % от 6.0 ОУЕ/m³)	Райони с болници, училища, детски градини или детски площадки, старчески домове, рехабилитационни центрове и всички обществени заведения за най-уязвимите групи от населението – малките деца, ученици и възрастни хора, които присъстват там редовно или за по-дълъг период от време и имат висока чувствителност към измененията на концентрациите на замърсители и ИМВ във въздуха.
3.0 ОУ_Е/m³ – Горен оценъчен праг (50 % от 6.0 ОУЕ/m³)	Райони на обществени заведения на хранително-вкусова промишленост (ресторанти), предприятия за преработка и пакетиране на храна и напитки, парници жилищни сгради, места за отдих, къмпинги спортни обекти.
6.0 ОУ_Е/m³ – Пределна норма	Всички останали райони, както и работни площадки (работна среда) в химическата промишленост, третирането на отпадъци и отпадъчни води в битови депа и животински ферми, рафинерии и др.

Всякакви моделирани резултати, които са с експозиции над тези нива, показват вероятността от неприемливи нива на концентрации на ИМВ в приземния атмосферен слой.

От таблицата се вижда, че не са превишени годишните СГН за опазване на човешко здраве, нито съответните долни оценъчни прагове (ДОП) за нито един замърсител. Не е превишен и нито един праг за разпространение на ИМВ.

За пълнота на изследването на **Error! Reference source not found.3.1.** са показани прогнозните нива на експозиция на интензивно миришещи вещества (ИМВ)

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали”

на средногодишна база.

На фигурата контурът на площадката на „ДЕКСА АГРО“ЕООД е показан в синьо (—), в тъмно оранжево (—) е дадена сградата за отглеждане на 39 744 птици, а в светло синьо (—) новата сграда на ИП - отглеждане на 53 250 птици. Изолиниите в зелено (—) имат размерност OU_E/m^3 .

Error! Reference source not found.3.1. Годишно поле на разпространение на интензивно миришещи вещества.

Максималната получена концентрацията има стойност $0.3274 OU_E/m^3$, като местоположението ѝ е отбелязана е с розово кръстче.

Следователно, може да се заключи, че **годишното замърсяване на атмосферния въздух след реализация на инвестиционното предложение няма да оказва отрицателен ефект върху населените места и екосистеми в района на ИП по отношение както на вредните вещества във вентилационните газове, така и по отношение на неприятни миризми.**

Максимални еднократни концентрации при най-неблагоприятни метеорологически параметри

Важна характеристика е максималното възможно замърсяване, което може да се получи при зададени източници, като се определят както максималната стойност на замърсяването, така и метеорологичните условия, при които то се получава. Това е

и единствената характеристика на замърсяването, която може да се получи в случай, че изобщо липсват метеорологични данни за даден район.

При вариране на набор от метеорологични параметри – скорост на вятъра за всяка една от 8^{-те} стандартни посоки и класа устойчивост (*A – силна неустойчивост, B – умерена неустойчивост, C – слаба неустойчивост, D – неутрална стратификация, E – слаба устойчивост и F – умерена устойчивост*), се пресмята полето на замърсяването, за да се определи неговата максимална стойност при съответните метеорологични параметри и посока на вятъра.

Входни данни:

- *Входни параметри на модела* – областта, за която се пресмята замърсяването е 8 000 x 6 400 m (40 стъпки по 200 m в посока Запад-Изток и 32 стъпки по 200 m в посока Север-Юг);
- *Метеорология* - в програмния код на продукта PLUME е заложен наборът на метеорологичните параметри, които покриват диапазона на възможните вариации на скоростта на вятъра и съответните им класове устойчивост за двата периода на денонощието – дневните (в зависимост от слънчевото греене) и нощните (в зависимост от облачността) часове - Таблица 4.1.3.4.

Таблица 4.1.3.4. Набор метеорологични параметри.

Скорост на вятъра [m/s]	Клас устойчивост
1	A , B
2.5	B , C , E
4	B , C , D , E
5.5	C , D
7	D

Моделът PLUME отчита ефектите на топлинно или механично издигане на струята (заложени в кода на продукта), вследствие на което се увеличава физическата височина на комина до т.н. ефективна височина, която зависи правопрпорционално от разликата между температурата на изхвърляните газове от комина и температурата на околния въздух. Следователно по ниски ефективни височини ще се получат при по-високи температури на околния въздух (летни температури), а следователно и по-големи максимални стойности на замърсяването. Поради тази причина консервативно в изследването се работи с температура от 30°C.

- *Параметри на източника* – необходимите параметри на източниците са както в предното изследване.

Резултати:

В Таблица 4.1.3.5. са обобщени резултатите от този клон на програмата.

Таблица 4.1.3.5. Максимални еднократни концентрации след реализация на инвестиционното предложение..

Замърсител	Максимални концентрации	Метеорологични условия	Средночасова норма (СЧН) / ДОП (mg/m³)	Законодателство
NH ₃	0.15244	скорост на вятъра 2.5 m/s; посока на вятъра 135 °; клас устойчивост E	0.25 / няма	Наредба 14/1997
NO	0.00263		0.20 / 0.10	Наредба 12/2010
NMVOС	0.26048		Не се нормира	
ФПЧ ₁₀	0.01455		няма / няма	Наредба 12/2010
ФПЧ _{2.5}	0.00188			
N ₂ O	0.00146		Не се нормира	
CH ₄	0.0243		Не се нормира	
ИМВ (неприятни миризми)	1.524 ОУ _Е /m³		Прагови стойности: ✓ 1.5 ОУ _Е /m³ – долен оценъчен праг ✓ 3.0 ОУ _Е /m³ – горен оценъчен праг ✓ 6.0 ОУ _Е /m³ – пределна норма.	

От таблицата се вижда, че няма превишения на съответните еднократни норми, нито на съответните долни оценъчни прагове (ДОП) за замърсителите.

Има единствено превишение на най-ниската норма (долен оценъчен праг) за ИМВ.

На **Error! Reference source not found.3.2.** е показано максималното еднократно поле на разпространение на ИМВ, като изолиниите имат размерност на ОУ_Е/m³. Областта в тъмно синьо, която е с концентрации над долната пределната норма за ИМВ от 1.5 ОУ_Е/m³, е далеч от районите (населените места), описани в Таблица 4.1.3.3. а именно зоните с най-уязвимите групи от населението – малките деца, ученици и възрастни хора, които имат висока чувствителност към измененията на концентрациите на замърсители и ИМВ във въздуха.

Областта на еднократно максимално ниво на ИМВ се получава при югоизточен вятър (посока 135°), който има честота на поява 12.6% от случаите на

вятър на годишна база – Фигура 4.1.1.3. Областта на еднократно максимално ниво на ИМВ се получава при югоизточен вятър (посока 135°), който има честота на поява 12.6% от случаите на вятър на годишна база.

За недопускане на миризми над $1.5 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ при югоизточен вятър, ако работят всички вентилатори едновременно през половин час да се изключват минимум 20% от вентилаторите.

Error! Reference source not found.3.2. Еднократно поле на разпространение на интензивно миришещи вещества.

Следователно, може да се заключи, че **краткотрайното замърсяване на атмосферния въздух след реализация на инвестиционното предложение по отношение както на вредните вещества във вентилационните газове, така и по отношение на неприятни миризминяма да оказва отрицателен ефект върху населените места и екосистеми в района на инвестиционното предложение.**

4.1.3.2 Заключение

От направеното изследване за въздействието върху атмосферния въздух на инсталациите на „ДЕКСА АГРО“ ЕООД след реализация на инвестиционното предложение, могат да се направят следните изводи:

Дълготрайно (или средногодишно)

1. Обектът **няма** да оказва **отрицателно въздействие** върху атмосферния въздух както по отношение на разглежданите замърсители, така и по отношение на неприятни миризми. Няма и концентрации над нормите за опазване на природните екосистеми.

2. Обектът **няма** да оказва **кумулятивно въздействие**- допълнителното годишно натоварване в разглеждания район, вследствие едновременната дейност на

сградата за отглеждане на 39 744 птици и сградата на ИП – отглеждане на 53 250 кокошки-носачки. Въздействието от едновременната експлоатация на двете инсталации за отглеждане на кокошки-носачки (от газовете на аспирациите на сградите) е пренебрежимо малко както по отношение на разгледаните замърсители, така и по отношение на неприятни миризми и няма да има отрицателен ефект върху населени места и екосистеми в района на фермата.

Краткотрайно.

Обектът **няма** да оказва **краткотрайно въздействие** върху атмосферния въздух както по отношение на разгледаните замърсители, така и по отношение на неприятни миризми.

В годишен и краткосрочен аспект качеството на атмосферния въздух няма да бъде повлияно отрицателно след реализация на инвестиционното предложение на „ДЕКСА АГРО“ ЕООД, като въздействието е приемливо в локален, регионален и трансграничен мащаб.

4.2. Повърхностни и подземни води. Зони за защита на водите

4.2.1. Повърхностни води – характеристика на съществуващото състояние.

Реките в разглеждания район са част от Беломорския водоносен басейн и попадат в хидроложка област със средиземноморско климатично влияние върху речния отток. Гъстотата на речната мрежа е между 0,8 – 1,0 км/км², а средният многогодишен отток на реките варира между 300-620 мм/год. Районът е с преобладаващо дъждовно подхранване и пълноводие през зимата и средна годишна температура на речните води 10,1°C – 11,5°C. Броят на дните с ледови явления е нисък – между 0 -15 дни, преобладават пукнатинните води. На територията на община Момчилград се намира и част от язовир „Студен кладенец”, който се използва предимно за производство на електро-енергия и е с обем от 489 млн. куб.м.

Основно водно течение е *Река Върбица* - десен приток на река Арда, вливаща се в язовир „Студен кладенец“. По дължина се нарежда на 28-мо място сред реките в България с 98,1 км. Река Върбица е и най-дългият и най-пълноводен приток на р. Арда, поради което отводнява големи части от рида Жълти дял в Западните Родопи и Стърмни рид в Източните Родопи. Извира от Ардинския дял на Западните Родопи на 1284 м. н. в.от северното подножие на граничния връх Мъргазан. Реката се характеризира с широк и слабозалесен водосборен басейн с площ 1203 км², което е 20,8 % от водосборния басейн на река Арда. Средногодишните валежи по поречието на Върбица достигат до 1000 л/м², които съчетани с интензивността с различно

времетраене, големият водосборен басейн и факта, че валежите са през есента създават предпоставка за големи прииждания на реката и причиняване на наводнения особено в долното течение (околностите на Момчилград). Река Върбица е и една от най-поройните реки в цяла България. Характерно за месечния минимален отток на река Върбица е, че той става почти или равен на нула. Тази особеност е характерна за водосборите, подложени на средиземноморското климатично влияние, за което е характерно неблагоприятното вътрешногодишно разпределение на валежите.

Причина за това могат да бъдат и песъкливите леки почви и обезлесените склонове на южните водосбори, които благоприятствуват бързото отцеждане на дъждовните води и бързото изтощаване на оскъдните запаси подземни води в речните тераси и наносните конуси, както и водовземания през летните месеци. Маловодието е най-ясно изразено в края на лятото, през август – октомври, с максимална честота през септември.

Съгласно ПУРБ 2010 – 2015г. и Приложение No A1-1 „Списък на повърхностните ВТ в басейна на река Арда и определените типове” прилежащия участък от реката попада в Повърхностно водно тяло „Река Върбица и притоците от град Златоград до устие” с код BG3AR400R074 от типа „пресъхващи реки” (TP 011011). Съгласно ПУРБ 2010 – 2015 г. Химично състояние на водното тяло се характеризира като лошо с изместващ параметър – Pb. Екологичен статус/потенциал на водното тяло се характеризира: Общо – лошо; ХМ /хидроморфологични показатели/ - лошо; Б Ф /биологични показатели / - умерено ; ФХ /химични показатели/- лошо . Обобщено състояние на водното тяло се характеризира: Екологично състояние/ потенциал 2009 – лошо; Химично състояние – лошо; Обобщено състояние – лошо. Към биологичните показатели се отнасят: фитопланктон, фитобентос, макрофити, дънни безгръбначни и риби. Към хидроморфологичните показатели се отнасят: хидроложки режим, морфологични условия и непрекъснатост на реката. Към химичните показатели се отнасят: общи показатели, биотенни вещества и специфични вещества.

На територията на община Момчилград няма пунктове за мониторинг на повърхностни води.

Инвестиционното предложение не засяга зони за защита на водите. Имотът не попада в санитарно-охранителни зони на питейни водоизточници - територии, обявени за извличане на вода, предназначена за човешка консумация съгласно член 7 от Закона за водите (**Drinking**). В района няма издадени разрешителни за предложения от подобно естество. В района няма зони за къпане.

Съгласно Плана за управление на речните басейни на Басейнова дирекция «ИБР» с център град Пловдив, повърхностното водно тяло с код BG3AR400R074 „Река

Върбица и притоците от град Златоград до устие” не попада в уязвима зона, определени на основа на и Заповед №РД - 795 / 10.08.2004 г. на МОСВ.

Инвестиционното предложение попада в т.н. „чувствителни зони”, определени на база Заповед № РД-970/28.07.2000 г.на Министъра на околната среда и водите. Те заемат 94% от площта на водосбора на Източнородопския район за управление на водите, в който попада и водосбора на река Арда – общо 297 повърхностни водни тела.

Чувствителни зони са зони, чувствителни към биогенни елементи. Начало на чувствителната зона - р. Върбица , след с. Бенковски; Край на чувствителната зона - р. Върбица , до вливането ѝ в яз. "Студен кладенец"; Име на 33В - Водосбор на река Арда; Код на 33В - BGCSARI01;

Повърхностно водно тяло „Река Върбица и притоците от град Златоград до устие” с код BG3AR400R074 попада в Зони за защита на водите в басейна на р. Арда, обявени по Натура 2000 във връзка с Директивата за местообитанията . Код на зоната - BG0001031, име на защитена зона - Родопи – Средни, Площ на зоната 154845.00.

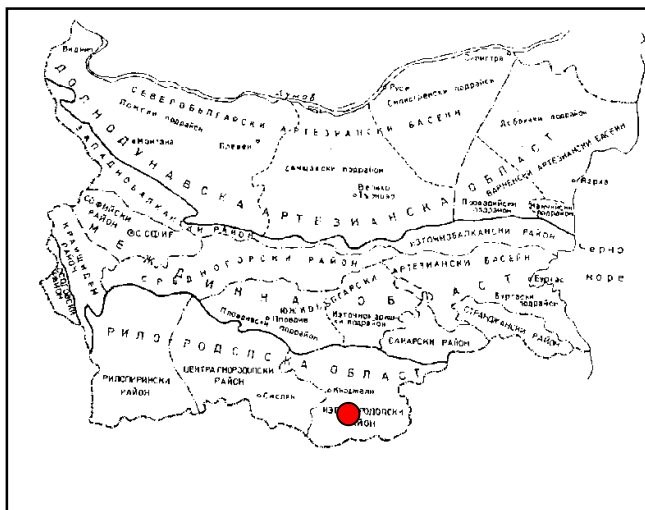
Водното тяло не попада в Зони за защита на водите в басейна на р. Арда, обявени по Натура 2000 във връзка с Директивата за птиците и съответните водни тела в тези зони. Не попада в Зони за защита според българския Закон за защитените територии.

Съгласно Проекта за плана за управление на речните басейни на Басейнова дирекция «ИБР» 2016 -2021 г. няма съществени промени във водните тела.

4.2.2. Подземни води - характеристика на съществуващото състояние.

Съществено значение за питейното водоснабдяване имат подземните води, акумулирани в разнообразните скални формации, изграждащи тази част от Източно Родопския масив. Площадката на инвестиционното предложение попада в Рило-Родопската хидрогеоложка област, Източнородопски район. фигура 4.2.1.

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали“

Фигура 4.2.2.1. Хидрогеоложко райониране на България.

(Според програмата за мониторинг на подземните води, МОСВ)

Подземните води в района са с плитка циркулация, непостоянен дебит и нива свързано най-вече с климатичните условия, валежите и топенето на снеговете.

В хидрогеоложко отношение, подземните води в района по тип са пукнатинни. Пукнатинните води са привързани към докамбрийските метаморфни скали, южнобългарските гранити, гранитогнайсите, палеогенските пясъчници и ефузивни, изграждащи подложката на хидрогеоложкия басейн и разкриващи се на повърхността. Подземните води се отнасят към подземно водно тяло с наименование „Пукнатинни води Източно родопски комплекс“ с код BG3G0000Pg028. ПВТ е разположено в южната част на Източнородопски басейн, обхваща палеогенските отложения в Източни Родопи. Населени места – гр. Момчилград, с. Устрен, общ. Джебел, с. Миладиново, общ. Кърджали, с. Паничково, общ. Черноочене, с. Седефче, общ. Момчилград и др. ПВТ има площ от 3228 км². Тип на водоносния хоризонт – безнапорен. Литоложки строеж на водоносния хоризонт – риолити, латити, андезити, базалти, туфи, туфити, пясъчници, алевролити, гравелити, конгломерати, брекчи, брекчо- конгломерати, мергели, въглищни шисти, органогенни варовици. ПВТ попада с списъка на подземни водни тела, използвани за питейни нужди в басейна на Арда.

Съгласно Проекта за плана за управление на речните басейни на Басейнова дирекция «ИБР» 2016 -2021г. характеристиките на ПВТ „Пукнатинни води Източно родопски комплекс“ с код BG3G0000Pg028 са:

- Първоначално характеризирани на подземните водни тела

Тип на ПВТ според хидравличните условия на горнището му - напорно-безнапорен; Характеристика на потока на геоложките пластове - не е слоисто; Вертикална позиция, хоризонти(1,2,3) - 1,2; Площ на ПВТ км² - 3271,18; Разкрита площ

км2 - 3166,57; Характеристика на покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване - Песъкливи глини, пясъчници, андезитови туфобрекчи; ПВТ, от които зависят пряко водни екосистеми и/или сухоземни системи BG0002012 Крумовица, BG0002013 Студен кладенец, BG0002014 Маджарово, BG0002106 Язовир Ивайловград, BG0002071 Мост Арда, BG0002073 Добростан, BG0001031 Родопи – Средни, BG0001032 Родопи – Източни, BG0000438 Река Чинардере; Натиск и въздействие върху количественото състояние: Естествени ресурси на ПВТ- л/с - 2099,64; Разполагаеми ресурси - л/с - 2024,74; Разрешени водни количества (средногодишни) - л/с - 81,78; експлоатационен индекс - % - 4; Район на значим натиск - няма райони със значим натиск; Натиск и въздействие върху химичното състояние - Категория натиск: Идентифицирани дифузни източници на замърсяване - Населени места без канализация и от селскостопанска дифузия-вероятно от органични азотни и фосфорни торове; Идентифицирани точкови източници на замърсяване - Момчилград, Складове за пестициди-Габрово, Черноочене, Устрен, Звиница, -Вранско, Мезек, Царева поляна, Стамболово, Силен, Тънково, Долни Главанак, Ефрем, Бориславци, Сеноклас, Караманци, Сираково, ХХ "Маджарово"-Маджарово, Находище на уран СЪРНИЦА - ХАЙВАЗОВА ЧУКА, СЪРНИЦА - ЦЕНТРАЛЕН, СЪРНИЦА - ГАДЖЕВА ЧУКА-Сърница, Земна лагуна "S \$ B Индастриал минералс" – АД-Джебел, Земна лагуна Ферма за мюлари-Поповица, Населени места с частично изградена канализация; Трансгранично ПВТ/ Държава - Изпълнява се проект и предстоят съгласувателни действия с РГърция; Риск оценка по количество - не в риск; Риск оценка по химия - в риск; Обща оценка на риска - в риск;

- Допълнително характеризиране на ПВТ.

Геоложка характеристика: Геоложка формация - Източно Родопски комплекс; Литоложки строеж на ПВТ - Риолити, латити, андезити, базалти, туфи, туфити, пясъчници, алевролити, гравелити, конгломерати, брекчи, брекчо-конгломерати, мергели, органогенни варовици; Тектоника – Палеогенските материали заемат тектонските понижения. Характеристика на отложенията и почвите покриващи подземното водното тяло: Дебелина на отложенията и почвите покриващи водното тяло, м - 1.50-15; Пористост % - 35-40; Коефициент на филтрация, м/ден - 1-0,1; Тип на водоносния хоризонт - Пукнатинен средно водообилен; Хидрогеоложка характеристика на подземното водното тяло : Дебелина на ПВТ, м - 52; Коефициент на филтрация м/ден - 10-1; Водопроводимост, м²/ден - 10; Тип на ПВТ - ПВТ с пукнатинни води; пористост % - 2-20; % инфилтрация - 3.

- **Фонови и прагови стойности, базови нива и концентрация на вещества или показатели на замърсяване в подземното водно тяло**

Вещества или показатели на замърсяване - Олово (mg/l) и Нитрати (mg/l);
Обща оценка на химичното състояние на ПВТ - Концентрации на РС (2010-2014 год.) над Стандарт и над РС – Pb - 0,025; Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - Средногодишни концентрации (2010-2014 год.) над Стандарт за качество на питейни води и над РС - Pb - 0,0149 - 0,0350, NO₃ - 52,975; Стандарт - Pb - 0,01, NO₃ - 50; Фонова стойност - Pb - 0,0006, NO₃ - 3,2; Прагова стойност - Pb - 0,0077, NO₃ - 38,3; Базово ниво - Pb - 0,0095, NO₃ - 16,35458; Обща оценка на химичното състояние на ПВТ - лошо.

Съгласно Плана за управление на речните басейни в Източнореломорски район 2010-2015 година мониторингът, който се извършва за подземните води, е за качеството (химично състояние) и за количеството (количествено състояние).

Състоянието на водно тяло BG3G00000Pg028 - „Пукнатинни води Източно-Родопски комплекс” в химичното състояние и количествено състояние се определя като добро.

4.2.3. Характеристика на водоизточниците и водопотреблението за обекта.

На територията на разглеждания обект няма водоизточници за питейни и минерални води и санитарно-охранителни зони, учредени около тях.

Обектът е водоснабден с вода за питейно-битови нужди от селищният водопровод на гр. Момчилград посредством водопродно отклонение ф90 мм ПЕВП тръби и дължина 760 м.

На площадката има изградена водопроводна мрежа с диаметър Φ 90 мм, подаваща вода към консуматорите. За осигуряване на необходимото водно количество за противопожарни нуждите са монтирани два ПХ 70/80.

Необходимите водни количества за **питейно-битови нужди** са определени при водоснабдителна норма 45 л/ден (14,1 л макс/час) за работещ и 25 л/ден (9,4 л макс/час) за служител и 0,2 – 0,3 л/ден за кокошка носачка.

При разработването на проекта по част ВиК, следва да се осигурят необходимите водни количества за:

- питейно-битови нужди за персонала
- вода за поени на кокошките
- противопожарни нужди

Водните количества, необходими за питейно-битови, технически и противопожарни нужди за обекта са, както следва:

- за питейно-битови нужди:

Работещите в момента във фермата са 8 човека – ветеринарен лекар, гледачи и охрана. След предвиденото разширение се предвижда щатния персонал да бъде увеличен с 5-6 гледачи или общо до 14 работника.

Необходимото максимално дневно и часово водно количество обща вода за питейно-битови нужди е определено при водоснабдителна норма 45л/ден (14,1л макс/час) за работещ и 25 л/ден (9,4 л/ макс час) за служител, а необходимите водни количество са определени по формулите:

- средно денонощно водно количество

$$q_{\text{ср.ден}} = \frac{\sum (M_{\text{кон.}} \times q_{\text{в.н.}})}{1000} \quad \text{м}^3/\text{ден}, \text{ където:}$$

$M_{\text{кон.}}$ - брой консуматори

$q_{\text{в.н.}}$ – водоснабдителна норма

- максимално денонощно водно количество

$$q_{\text{макс ден}} = K^1 \times q_{\text{ср.ден}} \quad \text{м}^3/\text{ден}, \text{ където:}$$

K^1 - коефициент на денонощна неравномерност

- средно часово водно количество

$$q_{\text{ср.час}} = \frac{q_{\text{макс ден}}}{24} \quad \text{м}^3/\text{ч}$$

- Средногодишно водно количество $\text{м}^3/\text{год}$

$$q_{\text{ср.ГОД}} = q_{\text{ср.ден}} \times 365$$

➤ Съществуващо положение

- средно денонощно водно количество 0,36 $\text{м}^3/\text{ден}$

- максимално денонощно водно количество 0.65 $\text{м}^3/\text{ден}$

- средно часово водно количество 0,027 $\text{м}^3/\text{ч}$

- Средногодишно водно количество 131,4 $\text{м}^3/\text{год}$

➤ След разширението

- средно денонощно водно количество 0,63 $\text{м}^3/\text{ден}$

- максимално денонощно водно количество 1,13 $\text{м}^3/\text{ден}$

- средно часово водно количество 0,047 $\text{м}^3/\text{ч}$

- Средногодишно водно количество 229,9 $\text{м}^3/\text{год}$

• за технологични нужди:

Съществуващо положение - капацитет 39744 броя кокошки носачки

Новопроектирана производствена база - капацитет 53250 броя кокошки

носачки

Общ капацитет след пускане в експлоатация на новопроектирана производствена база - 92994 броя кокошки носачки

Необходимото дневно водно количество вода за поене е определено при водоснабдителна норма 0,2 – 0,3 л/ден за кокошка носачка, а необходимите водни количество са определени по формулите:

- средно денонощно водно количество

$$q_{\text{ср.ден}} = \frac{\sum (M_{\text{кон.}} \times q_{\text{в.н.}})}{1000} \text{ м}^3/\text{ден}, \text{ където:}$$

$M_{\text{кон.}}$ - брой консуматори

$q_{\text{в.н.}}$ – водоснабдителна норма

- максимално денонощно водно количество

$$q_{\text{макс ден}} = K^1 \times q_{\text{ср.ден}} \text{ м}^3/\text{ден}, \text{ където:}$$

K^1 - коефициент на денонощна неравномерност

- средно часово водно количество

$$q_{\text{ср.час}} = \frac{q_{\text{макс ден}}}{24} \text{ м}^3/\text{ч}$$

- Средногодишно водно количество $\text{м}^3/\text{год}$

$$q_{\text{ср.ГОД}} = q_{\text{ср.ден}} \times 365$$

➤ Съществуващо положение

- средно денонощно водно количество 11,92 $\text{м}^3/\text{ден}$

- максимално денонощно водно количество 14,3 $\text{м}^3/\text{ден}$

- средно часово водно количество 0,9 $\text{м}^3/\text{ч}$

- Средногодишно водно количество 4350,8 $\text{м}^3/\text{год}$

➤ След разширението общо

- средно денонощно водно количество 27,9 $\text{м}^3/\text{ден}$

- максимално денонощно водно количество 33,4 $\text{м}^3/\text{ден}$

- средно часово водно количество 2,08 $\text{м}^3/\text{ч}$

- Средногодишно водно количество 10183,5 $\text{м}^3/\text{год}$

• за противопожарни нужди

Съгласно НАРЕДБА Из-1971 от 29.10.2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност в зависимост от функционалната им пожарна опасност подбектите се определят на клас Ф5, подклас Ф5.4, а категорията по пожарна опасност на помещенията: сграда за отглеждане на птиците - Ф5Д; Център за яйца и Административно-битова част Ф5В. Съгласно НАРЕДБА Из-1971 вода за вътрешно пожарогасене е необходима с разход на вода 2,5л/с. Съгласно чл. 172 и

табл. № 16 вода за външно пожарогасене е необходима с разход 10,0 л/сек и се осигурява от противопожарни хидранти, монтирани на площадковия водопровод и от автомобили на районната пожарна служба.

4.2.4. Източници на замърсяване - количество и качество на отпадъчните води.

Отпадъчните води от обекта са битови и дъждовни.

Производствени отпадъчни води не се формират поради начина и приета технология за отглеждане на животните и почистване на помещенията. Под всички клетки са разположени специални полипропиленови ленти. Предназначението им е да изкарват тора от сградата. Това става 2-3 пъти в седмицата като тора от тях попада на специален конвейер за тор, разположен в отвор на пода и от там по елеватор се прехвърля на специализирано транспортно средство.

Торът от фермата се предава незабавно на селскостопански производители, а само при необходимост е възможно да се транспортира до едно от двете торохранилища в УПИ VI , землище Багрянка или в имот 001011 в землище Соколино (Приложение 7).

Битово-фекални отпадъчни води се формират в ежедневната работа на персонала. Този тип води са замърсени главно с органични вещества и детергенти. Очакваният състав и количество на основните замърсявания на водите е представен на таблица 4.2.4.1.

Таблица 4.2.4.1. Състав и количество на основните замърсявания на водите.

БПК ₅	около 180 – 200 mg/l
Неразтворими вещества	около 200 mg/l
Общ азот	около 25 – 30 mg/l
Общ фосфор	около 8 mg/l

Количество и качество на отпадъчните води формирани на територията на обекта при различните етапи е :

- битово-фекални отпадъчни води:

Формират се от санитарните възли в битовите помещения за персонала.

Работещите в момента във фермата са 8 човека – ветеринарен лекар, гледачи и охрана. След предвиденото разширение се предвижда щатния персонал да бъде увеличен с 5-6 гледачи или общо до 14 работника.

Среднодневно отпадъчно водно количество е определено при коефициент 0,9 от водоснабдителната норма и възлиза на :

- Съществуващо положение

м ³ /ден	- Средноденоношно водно количество: $Q_{\text{ср.ден}} = 0,36 \text{ м}^3 / \text{ден} \times 0,9 = 0,324$
	- Средномесечно водно количество: $Q_{\text{ср.мес}} = 0,324 \text{ м}^3 / \text{ден} \times 30 = 9,72 \text{ м}^3 / \text{мес}$
	- Средногодишно водно количество: $Q_{\text{ср.год}} = 0,38 \text{ м}^3 / \text{ден} \times 365 = 116,64$
м ³ /год	➤ След разширението общо
м ³ /ден	- Средноденоношно водно количество: $Q_{\text{ср.ден}} = 0,63 \text{ м}^3 / \text{ден} \times 0,9 = 0,567$
	- Средномесечно водно количество: $Q_{\text{ср.мес}} = 0,59 \text{ м}^3 / \text{ден} \times 30 = 17,01$
м ³ /мес	- Средногодишно водно количество: $Q_{\text{ср.год}} = 0,59 \text{ м}^3 / \text{ден} \times 365 = 204,12$
м ³ /год	

Формираните при съществуващото положение битови отпадъчни води се заустват в съществуваща водоплътна изгребна шахта с обем около 8,75 м³. Съществуващата водоплътна изгребна яма има капацитет да поеме 27 дневно водно количество.

Формираните след разширението общо битови отпадъчни води ще се заустват в съществуващата водоплътна изгребна шахта /събирателен безотточен резервоар/ с обем около 8,75 м³, която ще има капацитет да поеме 15 дневно водно количество, поради което не е необходима нова яма..

Битовите отпадъчни води периодично /на 15 дни/ с автоцистерна ще се извозват за пречистване до градска пречиствателна станция.

- дъждовни води

Ще се формират **Повърхностно-дъждовни води** в резултат на валежи, попаднали на площадката. Така формираните отпадъчни дъждовни води съдържат увлечени при падането на дъжда върху земната повърхност фини прахови частици и разтворени газове, част от които са естествени компоненти на атмосферния въздух (O₂ и CO₂), а други са замърсители (SO₂, SO₃, H₂S, NO_x и др.). Тъй като съдържанието на естествено увлечените в дъждовните води фини прахови частици и разтворени газове не надвишават ПДК не е необходимо тяхното улавяне и пречистване.

Емисиите на вредни вещества (предимно горивни газове) в атмосферния въздух ще съдържат предимно разтворени въглероден диоксид и кислород и по своя състав няма да се различават от тези паднали в жилищните райони на селото.

За оценка на максималните водни количества, са направени разчети за интезитета на валежите при различна обезпеченост. Като база са използвани данните

от наблюденията за интензитета на валежите – $t = 5 \text{ min}$, $i = 1.52 \text{ mm}$, $q = 243 \text{ l/s/ha}$, $p = 6.7\%$. Резултатите са отразени в таблица 4.2.4.2.

Таблица 4.2.4.2. Максимален интензитет на валежите при различна обезпеченост.

Параметър	Обезпеченост -p%				
Максимален интензитет на валежа, $q \text{ [l/s/ha]}$	0.1	1	3	5	10
С продължителност, $t = 5 \text{ min}$	531	399	335	303	252

Разглежданата площадка се разполага във водосбора на река Върбица. Близостта на локалните вододелни не създава условия за мобилизиране на значителен външен повърхностен отток. На практика максималният повърхностен отток ще се формира на територията на площадките, т.е. от вътрешни води. Количеството на максималните води за площадките се определя по формулата:

$$Q_{\max} = F * q * \psi, \text{ където:}$$

$Q_{\max}$ - максимални водни количества с $p=1\%$, m^3/s ;

F - площ на водосбора, ha ;

q - максимален интензитет на валежа при $p=1\%$ и $t=5 \text{ min}$, l/s/ha ;

ψ - коефициент на върхов отток.

При площ на площадката в имот 1,0607 ha при приета средна стойност за коефициента на върховия отток, $\psi = 0.32$, максималното водно количество, което ще се формира в площадката е:

$$Q_{\max} = 0.84 * 399 * 0.32 = 0.35 \text{ m}^3/\text{s}$$

Така формираните отпадъчни дъждовни води съдържат увлечени при падането на дъжда върху земната повърхност фини прахови частици и разтворени газове, част от които са естествени компоненти на атмосферния въздух (O_2 и CO_2), а други са замърсители (SO_2 , SO_3 , H_2S , NO_x и др.). Емисиите на вредни вещества (предимно горивни газове) в атмосферния въздух ще съдържат предимно разтворени въглероден диоксид и кислород и по своя състав няма да се различават от тези паднали в жилищните райони на селото.

Всички повърхностни води от площадките ще се заустват на прилежащия терен и следвайки естествения наклон ще постъпват в река Върбица.

4.2.5. Прогноза и оценка на очакваните изменения в режима на водните обекти вследствие реализация на инвестиционното предложение.

Рамковата директива за водите изисква постигане на „добро екологично състояние” на естествените води и „добър екологичен потенциал” на изкуствените и

силно модифицирани водни тела до 2015 г. Във връзка с това са в действие програми за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните и подземните води. Основната цел на програмите за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка състоянието на водите. Програмите за оперативен мониторинг включват онези водни обекти (водни тела), чието състояние е определено като „лошо” и съществува риск то да не стане „добро” до 2015 г. В района няма пунктове за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните и подземни води.

Основните мерки за постигане на целите по ПУРБ са свързани с прилагане на добри земеделски практики за намаляване на замърсяването на водите с N и P; Задължително прилагане на Националните стандарти за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние от подпомаганите фермери и при изпълнение на проекти по ПРСР, провеждане на обучение на селскостопански производители и фермери за прилагане на добри земеделски практики, контрол върху прилагането на торове и препарати за растителна защита; осигуряване проводимостта на речните легла след язовирните стени; поддържане на потенциално опасни язовири; контрол върху осигуряване на екологичния отток след язовири за опазване на водните екосистеми и подобряване на екологичното състояние на водите след съоръженията; изграждане на ПСОВ; доизграждане на канализационните системи, учредяване и изграждане на СОЗ.

Водоснабдяването на обекта с вода за питейно-битови нужди ще се осигури от селищен водопровод.

Всички повърхностни води от площадките ще се заустват на прилежащия терен и следвайки естествения наклон ще постъпват в река Върбица.

В отпадъчните води не се съдържат вещества от списък I и списък II и Приложение 2 на Наредба № 6/ 09.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води зауствани във водни обекти и Приложение №№ 1,2 на Наредба № 1/10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води

Инвестиционното предложение не попада и не граничи с пояси на санитарно-охранителни зони и в неговия обсег няма водоизточници за питейно-битово водоснабдяване. В района няма издадени разрешителни за предложения от подобно естество.

- Прогноза и оценка на риска от наводнения

Обстановка, която води до наводнение, почти винаги се свързва с обилни валежи. Те могат да са от дъжд, който пада върху наситена с вода почва и се стича по повърхността.

Могат също да са от сняг, който се натрупва, но впоследствие се стопява бързо в резултат на значително затопляне. При всички случаи метеорологичната обстановка е резултат от развитието на средиземноморски циклон в близост до Балканския полуостров.

Наводненията през топлото полугодие са винаги свързани с условия за развитие на конвективни облаци, но също и със създаването на специални динамични условия за организация на конвективните процеси, така че в сравнително малък район да се натрупа голямо количество валеж за кратко време. Метеорологичните ситуации, водещи до наводнения през студения полугодие, са два вида. При първия вид те са резултат от преминаването в близост до България на средиземноморски циклон или серия от циклони. При втория вид те са резултат от бързо топене на прясно навялял сняг на сравнително голяма територия и малка надморска височина и последващо бързо затопляне след преминаването на средиземноморски циклон.

Това се случва обикновено в края на зимата и началото на пролетта. Последиците за изследваните потенциални бъдещи наводнения, включително и потенциалните последици от минали наводнения могат да бъдат обобщени в четирите категории по Директивата: Човешко здраве; Стопанска дейност; Околна среда и Културно наследство.

Предвид местоположението на фермата, околният релеф, надморска височина и отдалечеността ѝ от водни обекти, може да се направи извод, че няма вероятност от наводнение на територията на обекта. Въздействието върху повърхностните и подземни води от реализацията на ИП се оценява на незначително.

Оценка на значимостта на въздействията върху повърхностните и подземни води:

- Териториален обхват – малък;
- Значимост – незначително;
- Вид – непряко;
- Продължителност – дълготрайно;
- Честота – постоянно;
- Кумулативен ефект – не се очаква;
- Възможност за възстановяване – да.

4.3. Геоложка основа, земи и почви.

4.3.1. Характеристика и анализ на геоложката основа. Подземни богатства..

По отношение на морфоструктурата районът попада в Източнородопското структурно понижение, което от своя страна е заето от морски палеогенски седименти

и еруптивни маси. То ги отделя от структурно изолираната Източнородопска плоска подутина, обхващаща Мъгленишкия рид и неговото северно подножие към Камилскодолския праг. Най-силно геоложко развитие е претърпял района през Кватернера, когато се е осъществило общо епейрогенно издигане, което има почти еднаква амплитуда с изключение на най-източните части на Хасковската хълмиста област около Свиленград. Поради това по течението на реките Върбица и Крумовица е установена пълната серия на кватернерни тераси. Голяма част от склоновете, особено тези, които са заети от податливите на денудацията вулкански туфи и туфити и палеогенски пясъчници, глинести лиски и мергели са подложени на силна съвременна ерозия. За интензивното проявяване на съвременната ерозия извънредно много спомага както масовото обезлесяване, така и продължителните летни засушавания и проливните есенни валежи. Ерозията, както и специфичния характер на терена оказват негативно влияние върху селищната и транспортната мрежа в района.

На територията на община Момчилград са локализирани няколко находища на естествено разпространени полускъпоценни камъни – опали, ясписи, ахати и др. Районът е богат на минерали и скали, като особено важни са залежите на перлити, които със своите топло и звукоизолационни качества са база за развитие на нови технологии. В района има и залежи от оловно-цинкови руди край село Звездел.

4.3.2. Характеристика и състояние на почвите в района.

Почвите в района са канелено-горски /LUWISOLS - FAO-UNESKO, 1988/, характерни за хълмистите и предпланински райони и подножията на почти всички планини в Средна и Южна България, образувани са върху изветрителната зона на палеогенските варовици */Pg₂³/*. Определят се като канелено излужени, песъчливо глинести, силно каменливи, твърде плитки, бедни, сухи, нелесопригодни до 90%. Плодородието им е слабо, слаба е и запасеността с общ азот – максимум до 2%. Почвената им реакция е предимно слабокисела и неутрална.

Те са текстурно диференцирани почви, чиито механичен състав и съдържание на органично вещество определят висока йонообменна и буферна способност и също се характеризират с висока устойчивост към замърсяване и попадат в III клас на устойчивост. Наличието на субсредиземноморски елемент в климата на района на разпространение на канелените горски почви оказва влияние върху по-продължителното и по-интензивно протичане на процесите на вътрешно-почвеното изветряне. Характеризират се с канелен, канелено-кафяв цвят и по-глинест механичен състав.

Според Общинския план за развитие на община Момчилград 2014-2020 година в района се срещат предимно канелени горски почви със съдържание на хумус

между 2-4 % и алувиално-ливадни и делувиално-ливадни почви около реките. Като цяло *канелените горски почви* са разпространени предимно в нископланинските райони, като в котловините заемат сравнително по-разчленените форми на релефа. Този тип почви са с ограничено съдържание на минерални химически елементи. От гледна точка на физичните свойства за тях е характерно силното уплътняване на профила независимо от различията на механическия състав. При това структурата на горния слой обикновено е силно разпрасана, но подгорницата има сравнително добра структура. По-надълбоко почвената структура рязко се влошава. В районите на разпространението им ерозионните процеси са засилени. Като цяло основните процеси, които допринасят за развитието на ерозията са относително голямото вертикално разчленение на релефа и обезлесяването на значителни участъци от горите.

Важно е да се отбележи, че почвената ерозия е един от основните проблеми, с които земеделците се сблъскват в световен мащаб тъй като оказва силно неблагоприятно влияние върху развитието на селското стопанство. Редица изследвания сочат, че устойчивите практики на биологичното земеделие, както и регулярни мероприятия по залесяване, могат значително да подобрят състоянието на почвите и да намалят процесите на ерозия. Канелените горски почви като цяло са подходящи за отглеждане на лозя, тютюн, овощни и зърнени култури.

По поречията на реките Върбица и Нановишка са разпространени *алувиални и делувиално-ливадни почви*. Този тип почви обикновено обхващат поречието на реките, като тяхното почвообразуване може да бъде характеризирано по следния начин. То се извършва при условията на временно изобилно и постоянно достатъчно овлажняване с ежегодно натрупване на нови минерални вещества под мощна ливадна растителност.

Профилът на алувиално-ливадните почви се състои от ясно откроен хумусен хоризонт, под който се редуват различните по механичен състав пластове на алувиалните наноси. В зависимост от историята на формирането на речната долина и развитието на почвата хумусният хоризонт се подразделя на един, два, три и повече подхоризонти. Хумусните хоризонти на алувиално-ливадните почви са обикновено структурни и рохкави. По механичен състав са предимно леко песъчливо глинести, на отделни места и средно песъчливо глинести.

Подходящи са за отглеждане на зеленчуци и коноп поради голямото количество влага, която получават от почвените хоризонти. Образувалите се от разрушаването на реолитовите скали „скелетни почви”, създават микроклимат важен за естествено растящите тютюневите насаждения и билки. Този тип почви са

подходящи за отглеждане и на овощни култури, фъстъци, технически култури и др. Липсва замърсяване на почвите в района с тежки метали и металоиди. За 2015 година не са установени наднормени стойности в в най-близките пунктовете за наблюдение и контрол от подсистема „Земи и почви” от НАСЕМ – при селата Ралица (№265) и Татул (№266), община Момчилград.

През 2015 г в изследвания район не са констатирани замърсявания на почвите района с пестициди, устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти, засоляване и киселяване на почвите, нерегламентирано изхвърляне на отпадъци

4.3.3. Прогноза и оценка на въздействието върху геоложката основа и почвите на територията на обекта и земеползването в района.

В резултат на предвиденото разширение не се засяга геоложката основа и находища на подземни богатства. Имот № **000545** е застроен на около 50% и е с начин на трайно ползване „други територии нестопански”.

При разширението на птицефермата.

При изграждане на производствената сграда и инфраструктура неминуемо ще се унищожи почвата на местата на изгражданите обекти. При строителството задължително ще се из земе хумусния слой и ще се депонира временно до бъдещо му използване при рекултивацията на терените, оформяне на зелени площи около сградите и зелените пояси и живи плетове около имота /фермата/.

В периода на строителство ще се генерират прахово-газови емисии от земно-изкопните дейности и от транспортната и строителна техника, но разпространението им ще бъде най-вече на и около самата площадка.

През летните месеци е необходимо да се извършва оросяване на обслужващите пътища и площадки. Не се очаква замърсяване на съседните земи.

По време на строителните работи на самият терен ще бъдат организирани места за събиране на битовите и строителните отпадъци и в последствие депонирани на място, указано от Кмета на Община Момчилград.

Евентуално замърсяване на почвата с нефтопродукти може да се очаква от неизправна транспортна техника. То би имало локален характер – на отредения терен. Всички евентуални нарушения в граничещи с терена земи ще бъдат възстановени след приключване на строителните работи.

Обобщена оценка за въздействие по време на строителството:

- *Степен на въздействие:* незначителна, както по териториален обхват, така и по количество на прахови емисии.

- *Продължителност на въздействието:* временно, само по време на строителните работи и териториално ще е съсредоточено на работната площадка. Не

се очаква негативно въздействие върху почвените свойства и плодородие на околните терени.

- *Честота на въздействието: само по време на строителството*

- ❖ При експлоатацията на птицефермата:

Ще се извърши рекултивация на останалите незастроени и увредени в някаква степен при строителството терени, обозначени на фиг.2.4.

За рекултивирания слой са подходящи:

- хумусният хоризонт – съдържанието на хумус в използваните почвени материали трябва да бъде $\geq 1\%$ или съдържанието на органичен въглерод трябва да бъде $\geq 0,6\%$, определени в средна проба през 0,1 m.

- подхумусния хоризонт, който е обитаван от микроорганизми и при който съдържанието на хумус е $\geq 0,5\%$ или съдържанието на органичен въглерод е $\geq 0,3\%$, определени в средна проба; по-дълбоки пластове, които след обработка са годни за развитие на растителност – нетоксични глини, пясъци, изветрели и полуизветрели скали.

Допустимото съдържание на общото количество соли в материалите, изграждащи рекултивирания слой е - до 0.3 %; механичен състав - 30-50 % физична глина.

След техническата рекултивация ще се извърши и биологическа. Целесъобразно е затревяване с тревна смеска, адекватна по състав на условията в района, засаждане на фиданки от дървесни и храстови видове с цел оформяне на групи и изграждане на зелен пояс около фермата. За подобряване на условията се предвижда минерално торене, засяване на подходящи за условията тревни смеси; отгледни мероприятия за период от 3 години.

Описаните технологии за отглеждане на кокошки-носачки, не дават основание да се очаква замърсяване на земите и почвите по въздушен или воден път при водене на нормален технологичен режим на експлоатация.

Основните газове и прахови емисии, които могат да се отделят в атмосферата, а от там да се отлагат върху почвите, са CO₂, N₂, метан, водни пари, продуктите от ферментацията и разлагането на органични съединения. По тази причина замърсяване на прилежащите почви чрез въздушни емисии по време на нормална експлоатация на фермата не се очакват. Възможно е известно замърсяването на прилежащите земи от транспорта – утъркване, запрашаване и разнасяне на леки отпадъци при силни ветрове, замърсяване на оградата... Изчисленията показват, че извън работните площадки няма опасност от наднормено отлагане върху почвата по въздушен път.

За минимизиране на въздействията и предотвратяване разпространението на прахо-газовите емисии върху прилежащите земи, е необходимо около оградата на фермата да се изгради зелен пояс. Предвидените инсталации за отпадъчни води от дейността ще обхванат всички замърсени води и ще ги отвеждат за пречистване във водоплътна безоточна изгребна шахта (събирателен безоточен резервоар). Това ще гарантира, че на обекта и съседните площи няма да има замърсяване на почвите със замърсени води. Спазването на нормативните изисквания, както и на всички предписани мерки и дейности по време на експлоатацията на фермата гарантират предпазването на земите и почвите на обекта и в съседните имоти от замърсяване с отпадъци, емисии от въздуха и водите.

Обобщена оценка на степента на въздействие при експлоатацията:

- *Степен на въздействие*: незначително.
- *Продължителност на въздействието*: трайно.
- *Честота на въздействието*: в течение на денонощието.

4.4. Растителен и животински свят. Елементи на националната екологична мрежа.

4.4.1. Биогеографска характеристика на района.

Община Момчилград е разположена в Южнобългарския биогеографски район – Източнородопски подрайон (Груев Б., Б. Кузманов, 1994), характеризира се със силно Средиземноморско климатично влияние. Подробно беше представен в т.4.1.

Подрайонът съвпада с описаният по А. Асенов /2006/ Източнородопски биогеографски район от Балканската биогеографска провинция.

Климатът в подрайона е преходно-средиземноморски, а на север преминава в континентално-средиземноморски, характеризира се с горещо и сухо лято, мека зима, сравнително малка годишна температурна амплитуда, есенно-зимен (ноемврийско – януарски) максимум и летен (август) минимум на валежите, липса на ежегодна устойчива снежна покривка.. Средното количество на валежите е 219 мм през зимата и 125 през лятото. Преобладават южните и северозападните ветрове. Климатичните условия благоприятстват съществуването на много средиземноморски видове, както и на преходно-средиземноморски съобщества. Различията от средиземноморския климат се дължат на отдалечеността на района от Средиземно море, на релефа, на по-голямата надморска височина и на влиянието на европейския умерен пояс, което определя формирането на преходносредиземноморски климат. Характерните климатични и морфографски дадености на района определят наличието на една сравнително богата биота.

Характерни за Източнородопския биogeографски подрайон са преходносредиземноморските листопадни гори от космат дъб (*Quercus pubescens*), благун (*Quercus frainetto*), цер (*Quercus cerris*), мъждрян (*Fraxinus ornus*), вергилиев дъб (*Quercus virgiliana*), келяв габър (*Carpinus orientalis*) и средиземноморски видове като пънар (*Quercus coccifera*), червена хвойна (*Juniperus oxicedrus*), бодлива зайча саянка (*Asparagus acutifolius*) и др.

Във фитогеографско отношение съставът на флората на Източни Родопи е сложен. От главните групи, най-голяма е тази на Медитеранския флористичен елемент. Значително е и присъствието на широко разпространените евроазиатски, циркумполярни и космополитни флорни елементи, което е свързано с разнообразието на екологичните условия в района, височинния диапазон и вековната човешка дейност.

Установени са общо 1962 вида висши растения / Petrova A., 2004/, от които 83 защитени от ЗБР /14.2 % от всички защитени растителни видове/; 12 световно редки вида, 13 застрашени и 101 редки вида, включени в Червената книга на България.; два вида, включени в Приложението на Директивата за хабитатите; 5 вида, включени в Приложение №1 на Бернската конвенция. По-известни, характерни и популярни, за района видове са:

Реликти: жълта каменоломка (*Saxifraga aizoides*), лаврово бясно дърво (*Daphne laureola*), македонска каменоломка (*Saxifraga ferdinandii-coburgi*), пълзяща гудииера (*Goodyera repens*), силивряк (родопски силивряк) (*Haberlea rhodopensis*).

Защитени растения: венерин косъм (*Adiantum capillus-veneris*), венерина обувка/пантофка (*Cypripedium calceolus*), двурога пчелица (*Ophrys cornuta*), жълта тинтява (*Gentiana lutea*), златиста кандилка (*Aquilegia aurea*), обикновен тис (*Taxus baccata*), петковия (*Petkovia orphanidea*), планински божур (*Trollius europaeus*), родопска горска майка (*Lathraea rhodopea*), родопски крем (*Lilium rhodopaeum*), родопско лале (*Tulipa rhodopea*), родопско омайниче (*Geum rhodopaeum*), силивряк (*Haberlea rhodopensis*), снежно кокиче (*Galanthus nivalis*), халерово котенце (*Pulsatilla halleri*) и др.

Балкански ендемити: балканска петлюга (*Pinguicula balcanica*), планински явор (*Acer heldreichii*), жълт равнец (*Achillea clypeolata*), златиста кандилка (*Aquilegia aurea*), петковия (*Petkovia orphanidea*), родопска горска майка (*Lathraea rhodopea*), родопски крем (*Lilium rhodopaeum*).

Български ендемити: родопско крайснежно звънче (*Soldanella rhodopaea*), родопско лале (*Tulipa rhodopea*), родопско омайниче (*Geum rhodopaeum*).

Растения от Червената книга: венерин косъм (*Adiantum capillus-veneris*), венерина обувка/пантофка (*Cypripedium calceolus*), жешля/планински явор (*Acer heldreichii*), жълта тинтява (*Gentiana lutea*), златиста кандилка (*Aquilegia aurea*),

кръглолистна росянка (*Drosera rotundifolia*), нарцисоцветна съсънка (*Anemone narcissiflora*), обикновен тис (*Taxus baccata*), петковия (*Petkovia orphanidea*), пирински чай (*Sideritis scardica*), планински божур (*Trollius europaeus*), родопска горска майка (*Lathraea rhodopea*), родопски крем (*Lilium rhodopaeum*), родопско крайснежно звънче (*Soldanella rhodopaea*), родопско лале (*Tulipa rhodopea*), родопско омайниче (*Geum rhodopaeum*), силивряк (*Haberlea rhodopensis*), снежно кокиче (*Galanthus nivalis*), халерово котенце (*Pulsatilla halleri*), черноморска ведрица (*Fritillaria pontica*) и др.

Световно застрашени растителни видове: родопска горска майка (*Lathraea rhodopea*), родопски силивряк (*Haberlea rhodopensis*), родопски крем (*Lilium rhodopaeum*), родопско лале (*Tulipa rhodopea*), черноморска ведрица (*Fritillaria pontica*)...

4.4.2. Растителен свят. Характеристика на състоянието. Прогноза и оценка на въздействието върху растителни видове; изменения в състоянието на популациите им и във фитоценозите в резултат на реализацията на инвестиционното предложение.

Съгласно геоботаническото райониране на България (по Бондев , 1997 г.) районът попада в Македоно-Тракийска провинция, Източнородопски окръг. Характеризира се предимно с ксеротермна растителност, изградена от формациите на благуна, косматия и виргилиевия дъб. В най-южната и югозападната част на окръга са разпространени и формациите на мизийски бук, обикновен и източен горун, порядко на габър. Много от горите са изтощени и в тях проникват по-устойчиви видове. Формират се вторични гори от келяв габър и храстови формации от драка, червена хвойна и тревни формации, доминирани от садина, белизма и терофити. Най-голям е броят на македоно-тракийските флорни елементи (37 вида), от които 27 са балкански и 10 български ендемити. Сравнително многобройни са средиземноморските видове (11), а по - слабо са застъпени илирийските (3), степните (3) и евксинските (2 вида). Македоно-тракийските български ендемити са тракийски дъб (*Quercus thracica*), странджанско сапунче (*Saponaria stranjensis*), родопска люцерна (*Medicago rhodopaea*), понтийска метличина (*Valerianella pontica*), одрински лопен (*Verbascum adrianopolitanum*), нисък лопен подвид родопски (*V. humile ssp. rhodopaeum*), тракийско омразниче(*Onosma thracica*), родопски лале (*Tulipa rhodopaea*), вандазово кукувиче грозде(*Muscari vandasii*). Балкански ендемити от македоно-тракийските флорни елементи са гракиева мишовка (*Minuartia garckeana*), гръцка поревка (*Moenchia graeca*), фривалдскиева ведрица (*Silene frivaldskyana*), шкорпилово плюскавиче (*S. scorpilli*), тасоска звъника (*Hypeiicum thasium*), румелийска жълтуга (*Genista rumelica*), тракийски лен (*Linum thracicum*),малинов ранилист (*Stachys milanii*), румелийска жълтуга

(*Campanula scutellata*), черно шекерче (*Nonea atra*), яйцеволистен лопен (*Verbascum ovalifolium*), декоративен лопен (*Celsia roripifolia*), планински лопен (*C. rupestris*), златиста шалабайла (*Malabaila aurea*), балкански ранилист (*Stachys batcanica*), алпийски ранилист подвид български (*S. alpina ssp. bulgarica*), атикска мащерка (*Tymus atticus*), перелолистен конски босилек (*Salvia ringens*), нисък лопен (*Verbascum humile*), едроцветно червенофглавче (*Knautia ambigua*), теснолистно подрумиче (*Anthemis tenuiloba*), силивряк (*Haberlea rhodopaensis*), македонски спореж (*Senecio macedonicus*), черноморска ведрица (*Fritillaria pontica*), стрибърнова ведрица (*Fritillaria stribnyi*) и оливеров минзухар (*Crocus olivieri*).

От степните видове се срещат драка (*Paliurus spina-christi*), бодлива руница (*Phlomis herba-ventis ssp. pungens*), петтичинкова ракитовица (*Tamarix ramosissima*); от евксинските елементи – златисто секирче (*Lathyrus aureus*) и еруколистен дъб (*Quercus erucifolia*), а от средиземноморските – черноморско коило (*Stipa pontica*), бодливолистна зайча сянка (*Asparagus acutifolia*), пърнар (*Quercus coccitera*), критско плюскавиче (*Silene cretica*), източен чинар (*Platanus orientalis*), ериолобус (*Eriolobus trilobata*), тънколистна детелина (*Trifolium tenuifolium*), лечебна пресечка (*Cnicus benedictus*), късоосилест ахнаторум (*Achnatherum bromoides*), жлезиста кумарка (*Arbutus unedo*), гола кумарка (*A. andrachne*), бондева люцерна (*Medicago bondevii*).

Землището на село Багрянка е разположено в сравнително равнинна част и в близост липсват значими лесистни територии.

Най-близките са отдалечени на над 3 км и са покрити с вторични широколистни смесени гори от келяв габър (*Carpinus orientalis*) и мъждрян (*Fraxinus ornus*), благун (*Quercus frainetto*) или горун (*Quercus dalechampii*), с примес от средиземноморски елементи. По-рядко се срещат чисти горунови гори или примесени с обикновен габър (*Carpinus betulus*). На места има гори и храсталаци от келяв габър и драка (*Paliurus spina-christi*), примесени със смин (*Jasminum fruticans*), червена хвойна (*Juniperus oxycedrus*) в съчетание с ксеротермни тревни формации със средиземноморски елементи, напр. памуклийка (*Cistus incanus*) и др.

Откритите пространства са заети от обработваеми селскостопански земи, петна от храстови съобщества и пасища, обрасли с ксеротермни тревни съобщества с преобладаване на белизма (*Dichanthium ischaemum*), луковична ливадина (*Poa bulbosa*) и др.

Характерни за територията са и изразени в различна степен скални комплекси, единични скали и каменисти сипеи.

Имот 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград е разположен сред земи със сменено предназначение в урбанизиран район, описани подробно в т.2.2. Все още по-голямата част от околните терени не са застроени, но поради запустяването текат силни сукцесионни процеси. Налице е силно захрастяване с драка (*Paliurus spina-christi*) и единично участие на шипка (*Rosa canina*) и къпина (*Rubus sp.*). Тревостойте са с вторичен произход.

В изследваният имот незастроена е останала площ от около 4 дка. Била е обект на изключително силно антропогенно въздействие по време на строителството на действащата птицеферма.

Теренът е утъпкван от строителни и транспортни машини, изпълнявал е функциите на паркинг за домуване на техника, временно депо за стрителни материали и земни маси... Понастоящем се поддържа като зелена площ и периодично се коси. Липсва изцяло дървесна и храстова растителност. Тревостоят е с беден и изцяло вторичен състав от силно пластични видове, представени в Таблица 4.4.2.1

Таблица 4.4.2.1. Установени растителни видове.

СЕМЕЙСТВО / FAMILY	ВИД	SPECIES	ЗАЩИТЕН СТАТУС
Бобови / <i>Fabaceae</i>	жлезист гръмотрън	<i>Ononis adenothricha</i>	-
	медицинска комунига	<i>Melilothus officinalis</i>	-
	азиатска глушина	<i>Vicia peregrine</i>	-
	теснолистна глушина	<i>Vicia angustifolia</i>	-
	шлемовидна еспарзета	<i>Onobrychis caput-gali</i>	-
	теснолистна лупина	<i>Lupinus angustifolius</i>	--
	главеста жълтуга	<i>Genista subcapitata</i>	-
	банатски зановец	<i>Chamaecitissus Banaticus</i>	-
	хмелна люцерна	<i>Medicago lupulin</i>	-
	ранна люцерна	<i>Medicago praecox</i>	-
	звездан	<i>Lothus corniculatus</i>	-
Житни / <i>Poaceae</i>	сбита овсига	<i>Bromus scoparius</i>	-
	обикновена овсига	<i>Bromus arvensis</i>	-
	белизма	<i>Dichantium ischaemum</i>	-
	зелена кощрява	<i>Setaria viridis</i>	-
	сеноклас	<i>Cynosurus echinatus</i>	-
	грудесто канарско семе	<i>Phalaris tuberosa</i>	-
	безосилеста овсига	<i>Bromus inermis</i>	-

	овсигова вулпия	<i>Vulpia bromoides</i>	-
	валезийска власатка	<i>Festuca valesiaca</i>	-
	миши ечемик	<i>Hordeum murinum</i>	-
	заешки овес	<i>Trisetum flavescens</i>	-
	кучешки пирейник	<i>Elymus caninus</i>	-
	гребенест житняк	<i>Agropyron aristatum</i>	-
	цилиндрично диво жито	<i>Aegilops cylindrical</i>	-
	триунциево диво жито	<i>Aegilops triuncialis</i>	-
	троскот	<i>Cynodon dactylon</i>	-
	мишеопашата вулпия	<i>Vulpia mylurus</i>	-
	валезийска власатка	<i>Festuca valesiaca</i>	-
Сложноцветни/ <i>Asteraceae</i>	обикновена свещица	<i>Filago vulgaris</i>	-
	космат оман	<i>Inula hirta</i>	-
	обикновена синя жлъчка	<i>Cichorium inthybus</i>	-
	полско подрумче	<i>Anthemis arvensis</i>	-
	разнолистен равнец	<i>Achillea critmifolia</i>	-
	бял равнец	<i>Achillea millefolium</i>	-
	македонски спореж	<i>Senecio macedonicus</i>	-
	езиколистна паламида	<i>Cirsium ligulare</i>	--
Щирови / <i>Amaranthaceae</i>	приповдигащ се щир	<i>Amaranthus oleflexus</i>	
	обикновен щир	<i>Amaranthus retroflexus</i>	-
Лободови / <i>Chenopodiaceae</i>	клинолистна куча лобода	<i>Chenopodium opulifolium</i>	-
	огниче	<i>Chenopodium botrys</i>	-
Розоцветни/ <i>Rosaceae</i>	белезникав очеболец	<i>Potentilla neglecta</i>	-
	сребрист очеболец	<i>Potentilla argentea</i>	-
	изправен очеболец	<i>Potentilla erecta</i>	-
	камшик	<i>Agrimonia eupatoria</i>	-
	ягодник	<i>Arimonia agrimonoides</i>	-
Ленови / <i>Linaceae</i>	лен	<i>Linum usitatissimum</i>	-
Сенникоцветни / <i>Apiaceae</i>	кръглолистна урока	<i>Bupleurum rotundifolium</i>	-
	голям морков	<i>Daucus maximus</i>	-
	бучиниш	<i>Conium maculatum</i>	-
	срамливче	<i>Orlaja grandiflora</i>	-
	козя брада	<i>Rumex acetosella</i>	-

Лападови / <i>Polygonaceae</i>	храсталачно фасулче	<i>Fallopia dumetorum</i>	-
	кълбест киселец	<i>Rumex conglomeratus</i>	-
	теснолистна пача трева	<i>Poligonum rurivagum</i>	-
Кремови / <i>Liliaceae</i>	голямокачулест гарвански лук	<i>Ornithogalum comosum</i>	-
	чадърест гарвански лук	<i>Ornithogalum umbelatum</i>	-
Картофови / <i>Solanaceae</i>	черно куче грозде	<i>Solanum nigrum</i>	-
	червено куче грозде	<i>Solanum dulca</i> –	-
Карамфилови <i>Caryophyllaceae</i>	овласинено изсипливче	<i>Herniaria hirsute</i>	-
	многогодишна хрущялка	<i>Scleranthus perennis</i>	-
	твърда велеция	<i>Velezia rigida</i>	-
	плътно плюскавиче	<i>Silene compacta</i>	-
	мехуресто плюскавиче	<i>Silene venosa</i>	-
	мизийски карамфил	<i>Dianthus moesiacus</i>	-
Живеничеви / <i>Scrophulariaceae</i>	яйцевиднолистен лопен	<i>Verbascum ovalifolium</i>	-
	пурпурен лопен	<i>Verbascum purpureum</i>	-
	кучешко живениче	<i>Scrophularia canina</i>	-
	пелисирианова луличка	<i>Linaria pelisseriana</i>	-
	обикновена луличка	<i>Linaria vulgaris</i>	-
	полска гайтаника	<i>Melampyrum arvense</i>	-
Устноцветни / <i>Lamiaceae</i>	обикновен миризлив бурен	<i>Sideritis montana</i>	-
	германски ранилист	<i>Stachis germanica</i>	-
Грапаволистни / <i>Boraginaceae</i>	лечебна наумка	<i>Cynoglossum officinale</i>	-
	пълзящ острец	<i>Asperugo procumbens</i>	-
	лечебно паче гнездо	<i>Anchusa officinalis</i>	-
	италианско усойниче	<i>Echyum italicum</i>	-

Установените от нас представители на висшата флора за безлестната част на геологопроучвателната площ са 77 от 14 семейства.

Сред тях няма видове, включени в Приложения 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие. Липсват ендемични и редки видове, представени по-горе, характерни за биогеографската единица.

Част от описаните видове се характеризират като лечебни и части от тях се използват като билки и са включени в Приложението на Закона за лечебните растения - бял равнец (*Achillea millefolium*), трискот (*Cynodon dactylon*), камшик (*Agrimonia*

eupatoria), синя жлъчка (*Cichorium inthylus*), лен (*Linum usitatissimum*), срамливче (*Orlaja grandiflora*)... Липсват обаче популации със стопанско значение. Няма видове, включени в Приложение №4 на ЗБР, поставени под специален режим на опазване и ползване.

Описаният състав изключва възможността за наличие в имота на природни местообитания, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС, респективно Приложение № I на ЗБР.

В резултат на реализацията на инвестиционното предложение очакваме загуба на флористично съобщество от рудерално – антропопресивен характер без консервационно значение и без участие на видове с консервационно значение.

Съставлящите го видове са толерантни и пластични и добре приспособени към специфичните условия, създавани от основните екологични фактори и лесно възстановяват предишното си качество, при последващата липса на масирано въздействие.

Очакваме незначително, продължително, постоянно, дълготрайно слабо отрицателно въздействие върху растителната компонента в района.

Препоръчваме техническа и биологична рекултивация на свободните от застрояване терени след завършване на разширението на фермата с използването на тревни смеси от местни житни, богати на видове с цел постигане на устойчиво тревно покритие за недопускане на повърхностна ветрова и водна ерозия. Целесъобразно е за недопускането на ерозионни процеси и въздействие върху околните площи и за ландшафтно оформление на птицефермата да се създадат пояси /ивици/ от автохтонна дървесна растителност по границите на имота със състав обиновен глог (*Crataegus monogyna*) и космат дъб (*Quercus pubescens*). Двата вида ще се развият храсталачно и ще са добро решение за ландшафтно вписване и за поява на нови екологични ниши. Възможно е и приложението на други видове като гледичия (*Gleditsia triacanthos*), акация (*Robinia pseudoacacia*), лигуструм (*Ligustrum ovalifolium*), екзоти – дървовидна ружа (*Hibiscus*), източна туя (*Thuja orientalis*), туя (*Thuja occidentalis*), кипариси, чимшир (*Buxus sempervirens*), хвойна (*Juniperus scopulorum*) ...

4.4.3. Животински свят. Характеристика на състоянието. Прогноза и оценка на въздействието върху животинските видове; изменения в състоянието на популациите им и в зооценозите.

По Георгиев (1982) районът е част от Средиземноморската зоогеографска подобласт, включващ на територията на България Горнотракийската низина, Източните Родопи, долините на Струма и Места, Странджа и черноморското крайбрежие.

Тракийският район заема Горнотракийската низина (на запад до гара Септември), Среднотунджанската низина, Източните Родопи, Сакар, Манастирските възвишения и Бакаджиците. Долините на реките Марица, Тунджа и Арда са естествени коридори за навлизане от юг на средиземноморски елементи.

Описаният характер на фитоценозата определя състава на зооценозата, която е изключително бедна и в двата имота поради силната антропопреса.

Безгръбначната фауна е най-богата в незастроената затревената част на имота. До момента няма информация за локализиранни находища на застрашени, редки, ендемични или защитени видове безгръбначни в него и околните територии. Не се засягат техни местообитания.

Водосборът на река Върбица е част от Егейската водосборна област. Тя е най-дългият и най-пълноводен приток на река Арда. Прилежащия на изследвания район участък се обитава от бабушка (*Rutilus rutilus*), речен кефал (*Leuciscus cephalus*), кротушка (*Gobio gobio*), уклей (*Alburnus alburnus*), златиста каракуда (*Carassius carassius*), шаран (*Cyprinus carpio*), слънчева рибка (*Lepomis gibbosus*)...

На терена на фермата поради липсата на повърхностни водни течения и водоеми не се срещат риби.

Херпетофауната е бедна. Съставът и природозащитният статус на видовете, които потенциално биха могли да бъдат срещнати, представяме в таблица 4.4.3.1.:

Таблица 4.4.3.1. Състав и природозащитен статус на херпетофауната.

СЕМЕЙСТВО / FAMILY	ВИД	SPECIES	ЗАЩИТЕН СТАТУС
КЛАС ЗЕМНОВОДНИ (A M P H I B I A)			
Крастави жаби <i>Bufo</i>	зелена крастава жаба	<i>viridis</i>	Приложение 3 на ЗБР Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV Бернска к-я – Пр. № II
КЛАС ВЛЕЧУГИ (R E P T I L I A)			
Гекони <i>Gekkonidae</i>	балкански гекон	<i>Mediodactylus kotschy</i>	Приложение 3 на ЗБР Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV
Същински гуцери <i>Lacertidae</i>	стенен гуцер	<i>Podarcis muralis</i>	Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ - Пр. IV
	зелен гуцер	<i>Lacerta viridis</i>	Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ - Пр. IV

Представените в таблицата данни сочат евентуалното присъствие при миграции на зелена крастава жаба и 3 вида влечуги от 2 семейства.

Птиците са най-добре представеният като разнообразие и обилие на видовете клас гръбначни животни в имота и близките околности. Представени са предимно от синантропни видове. Видовото разнообразие на клас птици (AVES), установени или вероятни като преминаващи за територията на действащата ферма и, разширението ѝ и техния природозащитен статус представяме в Таблица 4.4.3.2 .

Таблица 4.4.3.2 . Състав и природозащитен статус на орнитотофауната

СЕМЕЙСТВО / FAMILY	ВИД	SPECIES	ЗАЩИТЕН СТАТУС
Гълъбови /Columbidae	гугутка	<i>Streptopelia decaocto</i>	Дир.79/409/- Пр.II-2 Бернска к-я – Пр.III
Совови/ Strigidae	кукумявка	<i>Athene noctua</i>	Бернска к-я – Пр.II Пр.3 на ЗБР
Бързолетови Apodidae	черен бързолет	<i>Apus apus</i>	Бернска к-я – Пр.III Пр.3 на ЗБР
Чучулигови Alaudidae	качулата чучулига	<i>Galerida cristata</i>	Бернска к-я – Пр.III Пр.3 на ЗБР
Лястовицови Hirundinidae	селска лястовица	<i>Hirundo rustica</i>	Бернска к-я – Пр.II Пр.3 на ЗБР
Скорцови Sturnidae	обикновен скорец	<i>Sturnus vulgaris</i>	-
Врабчови Passeridae	домашно врабче	<i>Pas. domesticus</i>	-
	полско врабче	<i>Passer montanus</i>	Бернска к-я – Пр.III Пр.3 на ЗБР

Анализът на данните, представени в таблицата показва, че имотът в различните сезони на годината се облита от 8 вида птици от 7 семейства, включени в 6 разреда.

Единствените гнездящи в кухни на съществуващите сгради видове са проявяващите силна синантропност селска лястовица (*Hirundo rustica*), обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*) и домашно врабче (*Passer domesticus*).

Видовете с висок консевационен статус навлизат епизодично и съвсем случайно в периметъра при миграции. Стойността на терена на като хранителна база е ниска, поради застроеността на голяма част от имота с ограничена площ и липса на богато растително покритие.

Клас Mammalia (Таблица 4.4.3.3.) е представен от групата на дребните

бозайници, а едрите не могат да бъдат наблюдавани в района, тъй като оградата на действащия обект не позволява навлизането им в него дори при миграции.

Таблица 4.4.3.3. Състав и природозащитен статус на фауната от бозайници.

СЕМЕЙСТВО / FAMILY	ВИД	SPECIES	ЗАЩИТЕН СТАТУС
Мишевидни <i>Muridae</i>	полска мишка	<i>Apodemus agrarius</i>	
	сив плъх	<i>Rattus norvegicus</i>	
	черен плъх	<i>Rattus rattus</i>	
	домашна мишка	<i>Mus musculus</i>	
Хомякови <i>Cricetidae</i>	обикновена полевка	<i>Microtus arvalis</i>	
Гладконоси прилепи <i>Vespertilionidae</i>	кафяво прилепче	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.II Бонска к-я – Пр.II Дир.92/43ЕЕС-Пр.IV
	малко кафяво прилепче	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.III Бонска к-я – Пр.II Дир.92/43ЕЕС-Пр.IV

Анализът на представените в таблицата данни показва, че за имотите са вероятни или се срещат 7 вида бозайници от 3 семейства и 2 разряда. С висок природозащитен статус са единствено двата проявяващи синантропност видове прилепи.

В изложението природозащитния статус е представен чрез Закона за биологичното разнообразие и международните конвенции, по които Република България е страна.

1. Бонска конвенция – Конвенция за съхраняване на мигриращите видове диви животни.

- Приложение I – видове, застрашени от изчезване в целия или по-голяма част от техния ареал;

- Приложение II – видове с неблагоприятен статус.

2. Бернска конвенция – Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания:

- Приложение II – строго защитени видове;

- Приложение III – видове, за които са необходими мерки от всяка една договаряща се страна.

3. Директива за птиците 79/409/ЕЕС :

- Приложение I – видове, предмет на специални консервационни мерки, отнасящи се до техните местообитания, за да се осигури тяхното оцеляване и размножаване в района на разпространението им.

- Приложение II – видове , които могат да бъдат предмет на лов.

4. Red list IUCN - Световно застрашени видове животни в категориите Critically endangered, Endangered и Vulnerable.

5. SPEC – Species of European Conservation Concern.

Категория 1 – видове в Европа със световно консервационно значение

Категория 2 – видове, чиято световна популация е съсредоточена в Европа и имат неблагоприятен консервационен статус

Категория 3 - видове, чиято световна популация не е съсредоточена в Европа и имат неблагоприятен консервационен статус.

Категория 4 - видове, чиято световна популация е съсредоточена в Европа и имат благоприятен консервационен статус.

6. CITES - Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора .

7. Закон за биологичното разнообразие:

Приложение II – видове, за чиито местообитания могат да се обявяват защитени територии.

Приложение III – защитени видове, за които се прилагат регламентирани мерки за тяхното опазване и защита.

Приложение IV – видове, поставени под режим на опазване и регулирано ползване.

От реализацията на инвестиционното предложение не можем да очакваме значими негативни промени по отношение популациите на безгръбначните животни. Влиянието ще е пряко, дълготрайно и негативно, свързано и с известна загуба на екологични ниши и индивиди.

Характерното им широко разпространение и силната пластичност ще са причина за недопускане на навъзвратими изменения по отношение бъдещото развитие на техните ценози, които бързо ще се възстановят в следексплоатационния период.

Не сме установили и няма съобщения за локалитети на защитените за биогеографската единица видове.

Очакваме след разширението на птицефермата те да възстановяват бавно и отчасти предишното си качество в свободните от застрояване площи в експлоатационния период.

Въздействието върху животинската компонента ще е пряко и косвено, постоянно - за периода на експлоатация. Пряко ще се унищожат или увредят местообитания на макар и малко видове от херпетофауната и дребни бозайници от антропогенизирането и усвояването на средата.

Не се засягат гнездови екологични ниши на птици. Отнемат се незначително площи с минимална в качествено и количествено отношение хранителна база. Косвено в по-широк район ще влияят макар и минимално завишените нива на шум, вибрации, вредни емисии, засилено човешко присъствие...

Практиката показва, че съпътстващите шум, запрашаване и вибрации предизвикват безпокойство и напускане на територията, което намалява физическите загуби.

Не се отнема площ с трофичната стойност за хищниците, не само поради малките размери и характера на останалото незастроено петно, но и в резултат на минималното отдръпването на редица животински видове, техни жертви – гущери, змии, гризачи, дребни пойни птици...

Окончателното стопанско усвояване на територията ще се предхожда от разчистване на предвидената площ от тревна растителност, при което намиращите се там екземпляри ще напуснат убежищата си и ще се отдръпнат от нея - гризачи и гущери. Летален изход може да се очаква за бавноподвижните крастави жаби, поради което преди да се пристъпи към работа следва да се огледа терена и при намиране на индивиди те да се преместят на безопасно отстояние.

Не се засягат утвърдени сезонни миграционни коридори, както и традиционно-местни, свързани с близки миграции между различните функционални компоненти в ареала. Не се очаква фрагментиране на популациите.

4.4.4. Характеристика на състоянието и оценка на въздействието върху елементите на националната екологична мрежа и изменения в състоянието им .

Избраният за реализация на инвестиционното предложение терен не попада в територии, притежаващи природозащитен статус, регламентиран в хармонизираното българско природозащитно законодателство.

Защитени природни територии.

В границите на площадката и в близост до нея няма обявени защитени природни територии по Закона за защитените територии - национални и природни паркове, резервати и поддържани резервати, защитени местности и природни забележителности.

Най-близко – на около 9 км североизточно, е разположен **Поддържан резерват „БОРОВЕЦ”,** (Код в регистъра: 9).

Обявен е с Постановление на Министерски Съвет № 1171 от 24.09.1951 г., (Държавен вестник, бр. 87/1951 г.). Последващите изменения са регламентирани със Заповед № 2245 от 30.12.1956 г. и е прекатегоризиран със Заповед № 368 от 15.10.1999 г., (Държавен вестник бр. 97/1999 г.).

Разположен е в землището на село Равен, община Момчилград на площ от 35.9 хектара. Опазва Естествени черноборови гори, смятани за най-източното чернорово насаждение у нас. Теренът е силно насечен - с големи наклони и много стръмнини. Изложението е разнообразно - северно, северозападно, южно.

Средната му надморска височина е 400 м. Почвата е канеленогорска с глинесто-песъчлив механичен състав. Освен чер бор, в дървесния състав участват още значително количество зимен дъб, по-малко благун и келяв габър. Срещат се и единични екземпляри от бял бор. В подлеса вземат участие шипка, смрадлика, синя хвойна и др. В резервата има богата тревиста растителност. Средната възраст на боровите дървета е 130 години, а на най-старите – 180.

На около 11 км североизточно е разположена **Природна забележителност „ВКАМЕНЕЛАТА ГОРА”**, (Код в регистъра: 202), в землищата на селата Биволяне и. Равен, община Момчилград на 7.5 хектара. Опазва скални образувания по коритото на река Сапдере в местността Габъз дере (долът с дърветата). Местността е известна още като Нановишка калдера. Тук в резултат на подводна вулканична дейност преди 25-30 милиона години лава е засипала гората и дърветата, които не изгорели тогава, се съхранили под пластовете пепел.

Местоположението, характера и отстоянието на защитените природни територии, изключват възможността за въздействие от реализацията на инвестиционното предложение върху тях.

Защитени зони.

Районът е богат на предложения за обявяване на обекти по европейската мрежа от защитени зони НАТУРА 2000, предназначена за защита на видове и местообитания, описани в приложенията на Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна и Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици.

Най-близо – на отстояние около 5 км е разположена **защитена зона „РОДОПИ – ИЗТОЧНИ”** с идентификационен код BG0001032 и обща площ от 217 352.95 ха. от национална екологичната мрежа в частта ѝ за защитените зони по чл.6, ал.1, т.1 и 2 от Закона за Биологичното разнообразие, изградени по европейската програма Натура 2000 в частта ѝ за опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете от Директива 92/43/ЕЕС).

Обхваща землищата или части от тях на 235 селища, включени в административните граници на 11 общини от 3 области.

Зоната обхваща по-голямата част от Източни Родопи. В северо-източната част се намира рида Гората (704 м н.в.), плътно облесен с дъбови гори. На юг са долините на река Арда и долното течение на Крумовица, характеризиращи се със скалисти и тревни местообитания. В югоизточната част се намират долините на Бяла и Луда река, а по границата с Гърция се извисяват по-високите ридове Гюмюрджински снежник и Мъгленик (съответно 1463 и 1266 м н.в), с много стари дъбови и букови гори.

Зоната кореспондира пряко с други защитени зони, припокриващи се с нея:

- ПО ДИРЕКТИВА 92/43/ЕЕС - BG0002019 - Бяла река;
- ПО ДИРЕКТИВА 79/409/ЕЕС :
 - BG0002012 – Крумовица;
 - BG0002014 – Маджарово;
 - BG0002071- Мост Арда;
 - BG0002013 - Студен кладенец;
 - BG0002106 - Язовир Ивайловград

Основните цели за обявяването на зоната са:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Ключовите й елементи са свързани с цитираните цели и определения предмет на опазване – типове местообитания, видове и местообитания на видове. В тази връзка са определени и зони с висока консервационна значимост.

Предмет на опазване в Защитена зона „Родопи Източни” са 31 установени ТИПОВЕ МЕСТООБИТАНИЯ, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС: „Водни течения от равнинни до планински нива с растителност от съюзите *Ranunculion fluitantis* и *Callitriche-Batrachion*” (3260), „Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*” (91E0*) и „Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*” (92A0), „*Luzulo-Fagetum* букови гори” (9110), „*Asperulo-Fagetum* букови гори” (9130), „Средноевропейски букови гори върху карбонатна основа от съюза *Cephalanthero-*

Fagion” (9150), „*Galio-Carpinetum* дъбово-габърони гори” (9170), „Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове” (9180*), „Източни гори от космат дъб” (91AA), „Балкано-панонски церово-горунови гори” (91M0), „Мизийски букови гори” (91W0), „Мизийски гори от сребролистна липа” (91Z0), „Гръцки букови гори с *Abies borisii-regis*” (9270), „Гори от *Platanus orientalis*” (92C0), „Южни крайречни галерии и храсталаци (*Nerio-Tamaricetea* и *Securinegion tinctoriae*)” (92D0), „Суб-средиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор” (9530*).

В площта и в близост до нея няма наличие на хвойнови храсти и липсват „Съобщества на *Juniperus communis* върху варовик” (5130) и „Храсталаци с *Juniperus spp.*” (5210). Скалната основа и теренните дадености изключват наличието на „Карстови или базофилни тревни съобщества от *Alyso- Sedion albi*” (6110*), „Полуестествени сухи тревни и храсталачни съобщества върху варовик (важни местообитания на орхидеи)” (6210*), „Варовикови скални клонове с хазмофитна растителност” (8210), „Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове” (8220), „Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*” (8230), „Неблагоустроени пещери” (8310), „Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*” (6220*), „Източно-субсредиземноморски сухи тревни съобщества” (62AO), „Оро-мизийски ацидофилни тр. Съобщества” (62D0), „Низинни сенокосни ливади” (6510), „Планински сенокосни ливади” (6520).

В предмета на опазване са включени и много видове с висок природозащитен статус:

Растения - обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*);

Безгръбначни - ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), бисерна мида (*Unio crassus*), обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*) ценагрион /Ручейно пъстриче/ (*Coenagrion omatum*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), буков сечко (*Morimus funereus*), бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), *Probatiscus subrugosus*, алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Dioszeghyana schmidtii*, лицена (*Lycaena dispar*), тигрова пеперуда (тигров молец на Джърси) (*Callimorpha quadripunctaria*), торбогнездница (*Eriogaster catax*), еуфидрас (*Euphydryas aurinia*)

- **Риби** – распер (*Aspius aspius*), маришка мряна (*Barbus plebejus*), европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*) и балкански щипок (*Sabanejewia aurata*);

- **Земноводни** - голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*) жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*);

- **Влечуги** - обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), пъстър смук (*Elaphe quatuorlineata*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) и шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

- **Бозайници** - мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*), пъстър пор (*Vormela peregusna*), видра (*Lutra lutra*), вълк (*Canis lupus*), кафява мечка (*Ursus arctos*), лалугер (*Spermophilus citellus*), прилепите дългоух нощник (*Myotis bechsteini*), широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*); подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), остроух нощник (*Myotis blythii*), дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*), дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*) и голям нощник (*Myotis myotis*).

Балансът на територията на Защитена зона „**РОДОПИ ИЗТОЧНИ**” по Класове земно покритие е следния:

- Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води) – 15 %;
- Други земи – 10 %;
- Екстензивни зърнени култури – 16 %;
- Иглолистни гори – 2 %;
- Изкуствени горски монокултури – 6 %;
- Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност – 3 %;
- Скали във вътрешността, сипеи, пясъци, постоянен сняг и ледници – 18 %;
- Смесени гори – 5 %;
- Сухи тревни съобщества, степи – 5 %;
- Широколистни листопадни гори – 20 %.

Зоната съхранява непроменени, от човешка дейност, крайречни местообитания – 91E0, а в по-ниските части (под 100 м н.в.) 92C0 и 92A0. Това е едно от малкото места където площта на 91E0 достига оценка В от националното покритие. Долините на Бяла и Луда река и ридовете по границата са почти без човешка намеса вследствие на това, че дълго време са били забранени гранични райони. Зоната е едно от малкото места в България, където има съхранени семенни дъбови гори и една от най-важните, за опазване на местообитания 91M0, 91AA, 91G0. Това е и една от четирите зони, в които се среща местообитание 9270, макар и на много малки площи в Гюмюрджински снежник. Местообитанието на червената хвойна 5210 също достига оценка А от националното покритие.

По гръцката граница рядко се наблюдават скитащи мечки, като опазването им е важно от трансгранична гледна точка. Популацията на вълка никога не е изчезвала в района, дори през 70-те години, когато вълците в България са били почти изтребени със стрихнин. Ниските части до 200-300 метра, в близост до долини с наличие на вода и през сухите месеци, са важни за опазването на *Elaphe sauromates* и *Mauremys caspica*. Това е най-важната зона за опазване на сухоземните костенурки в България. Уникална е с това, че и двата вида от род *Testudo* достигат оценка А от националните им популации.

За опазване на биологичното разнообразие, част от територията /3.81 %/ в миналото е получила природозащитен статут по Закона за защитените територии:

На около 15 км северно е разположена **защитена зона „СТУДЕН КЛАДЕНЕЦ”**, записана с код BG0002013 с площ 159,952.38 дка - най-близката от националната екологична мрежа в частта и за защитените зони по чл.6, ал.1, т.3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие, (НАТУРА 2000 в частта и за опазване местообитанията на птиците от Директива 79/409/ЕЕС). Обявена е със Заповед № РД-766 от 28.08.2008 на МОСВ.

Обхваща землищата или части от тях на 32 селища от 4 общини на области Кърджали и Хасково.

Зоната е обявена със Заповед № РД-776 / 28.10. 2008 година.

Защитената зона се създава с цел:

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

- Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние;

В границите на защитената зона се забранява:

- Премахване на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) в земеделските земи.(

- Разораване и залесяване на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в трайни насаждения;

- Използване на пестициди и минерални торове в ливадите и пасищата.

- Намаляване площта на крайречните гори от местни дървесни видове.

Видовете птици, обект на опазване по чл. 6, ал.1, т.3, определени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие са: червеногуш гмуркач (*Gavia stellata*), малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), малка чайка (*Larus minutes*), речна рибарка (*Sterna hirundo*), черна рибарка (*Chlidonias niger*), белоока потапница (*Aythya nyroca*), малък нирец (*Mergus albellus*),

ливаден дърдавец (*Crex crex*), бойник (*Philomachus pugnax*), гобяма бекасица (*Gallinago media*), саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), кърдоглав пеликан (*Pelecanus crispus*), поен лебед (*Cygnus Cygnus*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), голяма бяла чапла (*Egretta alba*), гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), ръждива чапла (*Ardea purpurea*), черна каня (*Milvus migrans*), червена каня (*Milvus milvus*), белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), черен лешояд (*Aegypius monachus*), белоопашат морски орел (*Haliaeetus albicilla*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), малък орел (*Hieraaetus pennatus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), орел рибар (*Pandion haliaetus*), осояд (*Pernis apivorus*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), степен блатар (*Circus macrourus*), белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), ловен сокол (*Falco cherrug*), сокол скитник (*Falco peregrines*), бухал (*Bubo bubo*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), синявица (*Coracias garrulous*), турилик (*Burhinus oedicnemus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), сив кълвач (*Picus canus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), полска бърбрица (*Anthus campestris*), белочела сврачка (*Lanius nubicus*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*), голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), горска чучулига (*Lullula arborea*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*).

Видовете птици, обект на опазване по чл. 6, ал.1, т.4, определени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие са червеногуш гмуркач (*Gavia stellata*), белокрила рибарка (*Chlidonias leucopterus*), голям гмурец (*Podiceps cristatus*), малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), черноврат гмурец (*Podiceps nigricollis*), сива чапла (*Ardea cinerea*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), голям зеленоног водобегач (*Tringa nebularia*), малък зеленоног водобегач (*Tringa stagnatilis*), голям свирец (*Numenius arquata*), жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), чайка буревестница (*Larus canus*), речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), калугерица (*Vanellus vanellus*), средна бекасица (*Gallinago gallinago*), ням лебед (*Cygnus olor*), бял ангъч (*Tadorna tadorna*), голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), сива гъска (*Anser anser*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), зимно бърне (*Anas crecca*), лятно бърне (*Anas querquedula*), кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), качулата потапница (*Aythya*

fuligula), червеноклюна потапница (*Netta rufina*), клопач (*Anas clypeata*), фиш (*Anas penelope*), сива патица (*Anas strepera*), шилоопашата патица (*Anas acuta*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), орко (*Falco subbuteo*), керкenez (*Falco tinnunculus*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*), крещалец (*Rallus aquaticus*), късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), лиска (*Fulica atra*), малка бекарина (*Lymnocyrtes minimus*), обикновен пчелояд (*Merops apiaster*).

Срещат се още Черноглава овесарка (*Emberiza melanocephala*), Домашна кукумявка (*Athene noctua*), Обикновен пчелояд (*Merops apiaster*), Зелен кълач (*Picus viridis*), Качулата чучулига (*Galerida cristata*), Полска чучулига (*Alauda arvensis*), Селска лястовица (*Hirundo rustica*), (*Oenanthe hispanica*), Син скален дрозд (*Monticola solitaries*), Кос (*Turdus merula*), поен дрозд (*Turdus philomelos*), червеногушо коприварче (*Sylvia cantillans*), малко черноглаво коприварче (*Sylvia melanocephala*), Голямо черноглаво коприварче (*Sylvia atricapilla*), Жалобен синигер (*Parus lugubris*), Син синигер (*Parus caeruleus*), Скална зидарка (*Sitta neumayer*), Чавка (*Corvus monedula*), Обикновена чинка (*Fringilla coelebs*), зеленика (*Carduelis chloris*), Обикновено конопарче (*Carduelis cannabina*), Зеленогуша овесарка (*Emberiza cirius*), Черноглава овесарка (*Emberiza melanocephala*), Сива овесарка (*Miliaria calandra*), пъдпъдък (*Coturnix coturnix*), чухал (*Otus scops*), Гургулица (*Streptopelia turtur*)...

Общата характеристика на обекта според класовете земно покритие е:

- Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води) – 18 %;
- Широколистни листопадни гори – 36 %;
- Храстови съобщества – 13 %;
- Сухи тревни съобщества, степи – 17 %;
- Екстензивни зърнени култури – 4 %;
- Друга орна земя – 1 %;
- Иглолистни гори – 6 %;
- Смесени гори – 3 %;
- Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност - 1 %;
- Други земи – 1 %.

Зоната обхваща язовир, създаден в скално дефиле на река Арда, с отвесни скали, стръмни брегове с оскъдна растителност и намиращите се в съседство планински ридове. Разположен е в Източните Родопи между град Кърджали и село Студен кладенец. Около две трети от планинските склонове около язовира са покрити с вторични широколистни смесени гори от келяв габър (*Carpinus orientalis*) и мъждрян

(*Fraxinus ornus*), благун (*Quercus frainetto*) или горун (*Quercus dalechampii*) със средиземноморски елементи.

По-рядко се срещат чисти горунови гори или примесени с обикновен габър (*Carpinus betulus*). На места има гори и храсталаци от келяв габър и храсталаци от драка (*Paliurus spina-christi*), примесени със смин (*Jasminum fruticans*), червена хвойна (*Juniperus oxycedrus*) в съчетание с ксеротермни тревни формации със средиземноморски елементи, напр. памуклийка (*Cistus incanus*) и др.

Немалка част от територията на мястото е заета от скални комплекси, единични скали и каменисти сипеи. Навсякъде из района разпръснато са разположени открити пространства, заети от селскостопански земи и ливади, обрасли с ксеротермни тревни съобщества с преобладаване на белизма (*Dichanthium ischaetum*), луковична ливадина (*Poa bulbosa*) и др. (Бондев, 1991; Гюлева, Петрова, 1996).

На територията на защитената зона са установени 219 вида птици, от които 59 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 103 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 12 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 27 вида, в SPEC3 - 64 вида. Мястото е от световно значение като представителен район за Средиземноморския биом. Тук се срещат 7 биомно ограничени вида характерни за този биом от общо 9, установени за България - испанско каменарче /*Oenanthe hispanica*/, голям маслинов присмехулник /*Hippolais olivetorum*/, червеногушо коприварче /*Sylvia cantillans*/, малко черноглаво коприварче /*Sylvia melanocephala*/, скалназидарка /*Sitta neumayer*/, белочела сврачка /*Lanius nubicus*/ и черноглава овесарка /*Emberiza melanocephala*/. Зоната е предложена за включване в Националната екологична мрежа за опазване на местообитанията на комплекс от 69 гнездящи вида птици, вписани в приложение I на Директива 79/409 на ЕС и 21 вида мигриращи и зимуващи водолюбивы птици. Тук е единственото място в България където гнезди черния лешояд (*Aegypius monachus*) и едно от малкото места в страната, където все още гнезди белошипата ветрушка (*Falco naumann*)/. Една от двете колонии на белоглавия лешояд /*Gyps fulvus*/ в страната гнезди по скалистите брегове на язовира. Районът е със значение за Европейския съюз за видовете, споменати по-горе, и за гнездящите тук черен щъркел /*Ciconia nigra*/, египетски лешояд /*Neophron percnopterus*/, совоок дъждосвирец /*Burhinus oedicnemus*/, бухал /*Bubo bubo*/, голям маслинов присмехулник и белочела сврачка. Мястото поддържа и значима на европейско равнище гнездова популация на син скален дрозд /*Monticola solitarius*/,

Горските местообитания са застрашени от естествени или причинени от човека горски пожари, залесяване с неприсъщи на района дървесни видове, както и незаконните сечи.

Намаляването броя на домашните животни в следствие с постепенното обезлюдяване на района, както и на умрелите в природата животни, ограничава значително възможностите на лешоядите да намират естествена храна. Браконьерството и използването на отрови против вълци оказва пряко отрицателно влияние и гибел на грабливи птици, особено на лешоядите.

Съществуващите електропреносни мрежи са опасни за грабливите птици и най-вече за младите, които са излетели наскоро. Преки заплахи за грабливите птици са вземане на малки от гнездата им и безпокойството от скалното катерене, делта- и парапланеризма. През последното десетилетие започна по интензивно развитие на туризма в района, което може да доведе до негативни последици за птиците, ако процеса не е регулиран по подходящ начин. Потенциална заплаха както за местообитанията, така и за птиците в района е изграждането на ветроенергийни паркове.

До сега 14 % от територията на Студен Кладенец е поставена под законова защита като резерват и три защитени местности. Резерват “Вълчи Дол” е обявен през 1980 г. за опазване на колонията белоглави лешояди, както и на други редки и застрашени видове птици, характерни за Източните Родопи. През 1989 г. територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място. Около 95% от територията на Студен Кладенец се припокрива с КОРИНЕ място “Долината на река Арда”, обявено през 1998 г. поради европейското му значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици.

Характеристиките на зоните са представени по natura2000bg.org.

Описаните фито- и зооценоза, площта на имота и характера на околните терени не определят наличието на площадката на природни местообитания или местообитания на видовете, предмет на опазване в защитени зони „**РОДОПИ ИЗТОЧНИ**” и „**СТУДЕН КЛАДЕНЕЦ**” и няма да бъдат засегнати тяхните ключови елементи. Няма да бъдат фрагментирани популациите на видовете и няма да бъде влошена тяхната структур и динамиката. Поради характера на терена, той не предлага екологични ниши за описаното по горе биологично разнообразие, характерно на зоните и района на Източни Родопи.

4.5. Ладшафт.

Дейностите по отношение опазване, планиране и управление на ландшафта са ключови при устройване на всяка територия.

Според Европейската Конвенция за Ландшафта, той има важна роля в културната, екологичната и социалната сфера, и представлява благоприятстващ икономическата дейност ресурс, чиято защита, управление и планиране могат да допринесат за устойчиво развитие на обществото, за повишаване качеството на живот.

Определен е като „територия, специфичният облик и елементите, на която са възникнали в резултат от действията и взаимодействията между природните и/или човешки фактори”.

Съгласно приетите в страната определения „ландшафтът е териториална система, съставена от взаимодействащи си природни и антропогенни компоненти и комплекси” и представлява система, която съдържа и възпроизвежда ресурси, съхранява геофонда и представлява източник на естетическо въздействие.

Устойчивостта на ландшафтите е категория, която отразява постоянството или неизменчивостта на ландшафта във времето. Тя се разглежда като устойчивост спрямо величината на въздействието, влияещо върху структурата на ландшафта, както и като способността на му към продължително едностранно развитие при опазване на естествените му или придобити свойства за определен прогностичен период.

Ландшафтът в района е силно повлиян от антропогенните фактори - изградени пътища, вкл. и автомагистрала, ж.п. линии, електропроводи, промишлени предприятия, складови комплекси, интензивно селско стопанство... В регулационните граници на село Багрянка е антропогенен, а различните части от землището – от ксерофитнополски равнинен тип до крайречен. Включва разнообразни елементи – урбогенни фрагменти, жилищни квартали, производствени и складови зони, агрогенни фрагменти (лозя, ниви, пасища, трайни насаждения), дендрогенни фрагменти (гори и озеленени площи), природно изявени територии...

4.5.1. Структура и функциониране на ландшафтите в разглеждания район.

Съгласно типологичното ландшафтно райониране на страната обектът е в Клас „Междупланински равнинно-низинни ландшафти”, тип „Ландшафти на субсредиземноморските ливадно-степни и лесо-ливадно-степни междупланински низини”, подтип „Ландшафти на ливадно-степните и лесо – ливадно - степните междупланински низини”, група „Ландшафти на ливадно-степните междупланински низини върху неспоени кватернерни наслаги с висока степен на земеделско усвояване”

Съгласно „Карта на съвременните ландшафти” имотът е в Равнинен клас ландшафти, от типа «Топли семихуидни преходни към семиаридни», подтип «в зоната на дъбовите гори и храсти със средиземноморски елементи», род ерозионно-денудационни на вулканични скали, средноизменени ландшафти.

Според класификационната система на ландшафтите в България спада към ксерофитнополски до ксерофитнохълмист равнинен тип. Той е антропогенизиран от силното въздействие на действащия обект, населеното място, друго строителство в близост, изграждане на инфраструктурни и комуникационни съоръжения и елементи.

4.5.2. Оценка за очакваните изменения на ландшафтите.

Съществуващия ландшафт в имот 000565 ще претърпи незначителна промяна и ще остане антропогенен – техногенен ландшафт. Ще се засили антропогенизирането на района, но с препоръчаните озеленителни мероприятия ще се създадат условия за привеждането на ландшафта му до вид, близък до съществуващия в околните терени.

Очакваните нарушения на ландшафта ще бъдат *преки, дълготрайни, но локализирани*, със значително преобразуване на всички ландшафтни компоненти като естествените видове ландшафти в динамиката на функционирането и развитието на фермата ще се преобразуват в техногенни ландшафти. Измененията по същество ще бъдат трудно обратими, тъй като ландшафтът на територията на инвестиционното предложение ще остане трайно в изменено състояние.

Изменението на ландшафта ще бъде пряко на територията на фермата и косвено върху съседните територии. Измененията ще бъдат необратими за териториалния обхват на фермата и ще са с регресивен характер. Изменението на ландшафта ще бъде целенасочено, а за съседните ландшафти ще бъде странично, като границите между тях ще бъдат ясни и отчетливи.

В резултат на необратимите изменения по време на експлоатацията ще настъпят промени в структурата на съществуващите местни ландшафти. Миграция на замърсители на ландшафта в обекта и извън него няма да се наблюдава. При реализиране на проекта ще се променят социално-икономическите функции в територията.

Процесите на изменение са естествено необратими и няма да съществува възможност за самоочистване и самовъзстановяване на ландшафтите.

Основното въздействие ще е от визуално-естетически характер, но чрез подходящо озеленяване полученият антропогенен ландшафт може да придобие благоприятен вид и ландшафтно-екологическа структура.

След приключване на строителството ще се извърши техническа рекултивация на нарушените незастроени терени.

Биологичната рекултивация ще включва по проект мероприятия по възстановяване на почвеното плодородие и насочени към възстановяване на биологичните компоненти на ландшафта.

Основните дейности, препоръчани в проекта по биологичната рекултивация, са за подобряване на условията на терена и предвиждат: минерално торене; засяване на подходящи за условията тревни смеси; залесяване в рамките на отредената площ и отгледни мероприятия.

Предвидените мерки, имат за цел ограничаване на площното разрастване на техногенните ландшафти и вписването им към съществуващия в района естествен ландшафт.

В резултат на реализацията на инвестиционното предложение няма да се стигне до критично състояние на ландшафта в района, въпреки че ще има смяна на инвариантната структура на територията на обекта. За съседните територии ще се наблюдават косвени изменения основно в биокомпонентите на ландшафта, но въпреки това ще има запазване на устойчивостта на ландшафтите при тяхното функциониране. Основното въздействие върху ландшафта ще бъде с локален, визуално-естетически характер. След провеждане на техническа и биологична рекултивация и озеленяването ще се създадат предпоставки за възстановяване на антропогенизираният ландшафт. Процесът ще е продължителен.

В заключение можем да обобщим, че при реализацията на инвестиционното предложение можем да очакваме следното въздействие върху ландшафта:

Териториален обхват – локален, само върху нова неурбанизирана площ от около 5 дка.

Степен на въздействие – силно върху производствената площадка и слабо косвено върху околните територии.

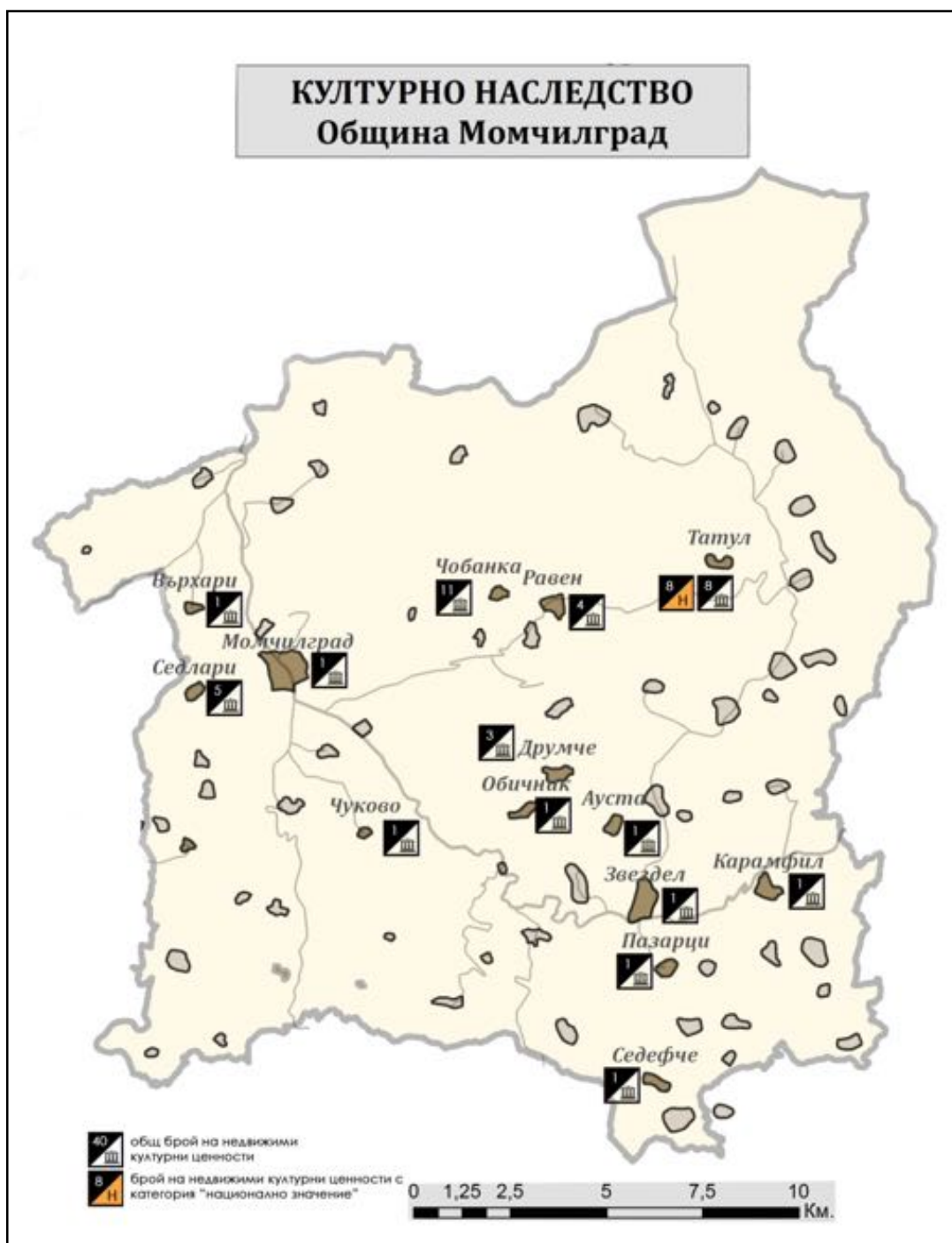
Продължителност на въздействието – дълготрайно.

4.6. Културно-историческо наследство - наличие на близко разположени исторически, археологически и архитектурни паметници и възможни въздействия.

Според Общинският план за развитие на община Момчилград 2014-2020 година географската характеристика и пространственото развитие на селищната структура, разположена в югоизточната част на Източните Родопи, както и по долината на река Върбица, са предпоставката за заселване на различни цивилизации по територията ѝ още от древността. В тази връзка, културното наследство в района е резултат от дългогодишното напластяване на отминали цивилизации и епохи, които носят специфична памет и идентичност на мястото.

Националната концепция за пространствено развитие на Република България представя културните коридори и прави оценка за степента на значимост на културното напластяване. Община Момчилград е представена с ниска степен на значимост – наличие на един слабо изразен културен пласт. През територията на общината преминават културни направления с линейно разположени обекти от един или два исторически периода с идентични стилови и смислови характеристики, всичко това обуславя наличието на линейна структура.

Идентифицирани са 40 археологически и исторически обекти, обявени за недвижими културни ценности, разгледани по населени места в анализа на община Момчилград (фиг.4.6.1.).

Фигура 4.6.1. Културното наследство в община Момчилград /по ОПР 2014-2020 г./

Културното наследство в общината включва едни от най-значимите недвижими културни ценности в региона и България – с категория „национално значение“: „Култов център – Татул“, обявен за групова недвижима културна ценност (НКЦ), включваща следните 8 единични НКЦ - Скални дискове в южния край на селото,

Средновековна крепост – м. „Кая башъ“ (Средновековен некропол в м. „Халка тарла“), Средновековен некропол – м. „Кръглата нива“ (Халка тарла), Средновековно селище в м. „Халка тарла“, Скални ниши в м. „Вежица“, Скално светилище – м. „Каменна глава“ (Кая башъ) в м. „Вежица“, Плосък некропол на възвишение Харманджик и Надгробна могила на хълм Елтепе.

Историческото наследство е свързано с останките от старата крепост светилище на Орфей. Находките показват едно грандиозно светилище, функционирало поне 2000 години без прекъсване. Съоръжението е един от най-големите мегалитни паметници в Европа и е добра основа за развитие на културно-исторически туризъм.

От местно значение е и историческата местност, разположена на 4 км. северозападно – спирка „Джебел“.

Други значими обекти в община Момчилград са тракийските скални ниши, останките от селищни могили, средновековни крепости и некрополи и др.

В района на община Момчилград се наблюдава най-голяма концентрация на праисторически каменни светилища. Датирани към новокаменната епоха, те са свидетелство за съществуването по тези земи на непроучена древна цивилизация.

Важни религиозни обекти и комплекси в общината са представени от:

- Религиозен комплекс „Елмалъ баба“ в село Биволяне
- Църквата „Св. Цар Борис I“ в град Момчилград - Построена е през 1938/39г., претърпява основен ремонт през 2006 г. До нея през 1970 г. е изградена Костница, посветена на загиналите през Руско-турската (1877-78 г.) и Балканските войни (1912-13 г.). Комплексът се допълва от паметник на ген. Никола Генов – командир на Кърджалийския отряд по време на Балканските войни;
- Старата градска джамия в Момчилград -

Културното наследство в общината е концентрирано предимно в село Татул, както и в селата Чобанка, Седлари, Равен и Карамфил (фиг. 2.4.6.). Недвижимите културни ценности в общината свидетелстват за историята, бита и културното развитие на местното население и дават възможност за осъзнаване на културната идентичност на общината.

В рамките на имот 000545 и в близост до него, в местността „МО“ в землището на село Багрянка, община Момчилград. няма регистрирани паметници на културно-историческото наследство. При изграждането на действащата производствена база не са разкрити такива и няма основния при земно-изкопните работи в имота да бъдат засегнати такива.

При откриване в процеса на експлоатацията на обекти с качества на находка незабавно ще бъдат уведомени Историческият музей и Общинската администрация в град Момчилград.

4.7. Отпадъци.

При строителството и експлоатацията на птицефермата ще се образуват отпадъци, които са класифицирани по Наредба № 2 от 23.07.2014 г за класификация на отпадъците, издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването).

4.7.1. Отпадъци, образувани по време на строителството.

При изграждането на обекта ще се генерират незначителни количества строителни отпадъци, представени в Таблица 4.7.1.1. - предимно от групи 17 и 15.

Таблица 4.7.1.1. Генерирани отпадъци по време на строителството на новата производствена сграда.

код	НАИМЕНОВАНИЕ	Очаквано количество (т/год)
17 09 04	смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03	5
17 05 04	почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03	3
17 05 06	изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05	5
15 01 01	Хартиени и картонени опаковки	0.5
15 01 02	Пластмасови опаковки	0.5
15 01 03	Опаковки от дървесни материали	0.3
15 01 04	Метални опаковки	0.4
15 01 06	Смесени опаковки	0.3
15 01 10*	Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества	0.1
20 03 01	Смесени битови отпадъци	0.3

Преди започване на изкопните работи предварително ще се отдели хумусния слой, който впоследствие ще се използва за оформяне на зелените площи. Земните маси, ще се използват незабавно за обратна засипка и рекултивация на незастроения увреден терен до естественото състояние на площадката, от която са изкопани и няма да се разглеждат като отпадък.

Отпадъците от желязо и кабели ще се събират разделно и ще се предават на лицензирани фирми, притежаващи разрешително по чл.67 от ЗУО.

Отпадъците от опаковки, генерирани от строителната дейност, ще се съхраняват разделно на площадката в подходящи съдове, които не позволяват замърсяването ѝ, както и замърсяването на съседните терени. Ще се предават на фирма, притежаваща документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците.

Съгласно Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 277 от 05.11.2012 г., ще се изготви План за управление на строителните отпадъци, в който ще бъдат посочени: начин на събирането им, необходимост от сортиране и фирми, на които ще се предават за последващо третиране, притежаващи разрешително по чл. 35 на ЗУО. Възложителят ще определи лице, което да следи за изпълнението на плана и ще възложи задължения към участниците в строително-инвестиционния процес за спазване на изискванията за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали и/или оползотворяване на строителните отпадъци в обратни насипи. На терена за такива цели са подходящи отпадъци с код 17 05 06. Останалите неоползотворени строителни отпадъци ще бъдат изнесени до указано от Кмета на община Момчилград депо.

От жизнената дейност на работещите на обекта ще се формират смесени битови отпадъци с код 20 03 01, които ще се събират в контейнер и ще се изнасят от обслужващата община момчилград фирма по сметосъбиране и сметоизвозване, след сключване на договор.

4.7.2. Отпадъци, образувани по време на експлоатацията.

В експлоатационният период ще се генерират големи количества птичи тор и донякъде странични животински продукти, които са извън приложното поле на ЗУО съгласно чл.2, ал 2, т.т. 6, 8 и 9.

Третирането на птичия тор е най-важният елемент на екологосъобразното управление на фермата, тъй като той формира емисии от амоняк (NH_3), азотен оксид (NO), метан (CH_4), диазотен оксид (N_2O), неметанови летливи органични съединения, прах и интензивно миришещи вещества към околната среда, анализирани подробно в т. 4.1.2.

Третирането на птичия тор е най-важният елемент на екологосъобразното управление на фермата, тъй като той формира емисии от амоняк, прах и миризми към околната среда.

Възложителят е избрал една от възможните технологии, съответстващи на НДНТ, за третиране на торовия отпад, описана в т.2.

Системата за изхвърляне на тора е представена от торови ленти, разположени на всеки етаж на клетковите батерии. Изхвърлянето на тора става автоматично, като от лентите под клетките той попада на напречната линия и от там се изхвърля извън сградата с помощта на наклонен транспортър (Приложение 3 – снимки 2, 5, 6,7). Извършва се 2 – 3 пъти седмично. При действащата инсталация товареното на специализираното транспортно средство се извършва в северозападния край на фермата. Торовата маса която излиза от сградата е с 40 % влажност. Това се постига благодарение на специална система за изсушаване на торовата маса, която е разположена под всеки етаж на клетковите батерии, което съответства на НДНТ.

Количеството торова маса по средни стойности за ЕС, отделени от една кокошка носачка е 0,035 кг/ден.

Общото количество торова маса, отпадаща за един ден от действащата производствена сграда възлиза на 1.392 тона, а за една година приблизително 508 тона.

Общото количество торова маса, отпадаща за един ден от проектираната производствена сграда възлиза на 1.864 тона, а за една година приблизително 680 тона.

Общото количество торова маса, генерирана за един ден след разширението на птицефермата, възлиза на 3,256 тона, а за една година приблизително 1 180 тона.

До момента се реализира 100 % незабавно предаване на генерираните количества птичи тор на земеделски производители в района без депониране. Чрез договори е осигурена реализацията му и от новата производствена мощност.

При възникване на необходимост торът от фермата може да се транспортира и депонира до осигурената площадка в имот 001011 в землището на село Соколино. Имотът е с площ 6.103 дка с начин на трайно ползване „стопански двор”. Като торохранилище ще се използва съществуващата стопанска сграда със застроена площ от два декара, за което е уведомена и е финализирана преписка с РИОСВ Хасково (Приложение 7). До момента площадката не е използвана.

За пълноценното ѝ функциониране при необходимост е необходимо да се извърши ремонт на покривната конструкция и стените, където на места съществуват увреждания и е възможно проникване на дъждовни води. Нарушена е и подовата бетонова настилка, която следва да е на 100 % водонепропускаема.

В изпълнение на стратегията си за изграждане на съвременна високотехнологична ферма за отглеждане на кокошки-носачки в съответствие с изискванията на най-добрите европейски практики Възложителят подготвя и второ торохранилище. То се изгражда върху нозакупен за целта съседен имот в землището на село Багрянка – УПИ VI – 000525 с площ 6 дка (Приложение 7) с начин на трайно ползване „за производствени дейности”. Разположено е в зона, отредена за производствени дейности, съгласно Заповед № 157/28.03.2008 година на Кмета на Община Момчилград. Отстои на около 150 м от фермата и се предвиждат размери 50x20, като до момента за екстрени нужди на действащата инсталация е подготвена площадка с размери 15 x 8 м. Използва се естествено земно понижение сред засхрастен с бурно развиваща се драка терен, като отделните храсти достигат височина до 1.5-2 м. Те осигуряват пространствена изолация от север, запад и изток и изолират до голяма степен околните терени, както и самата площадка от въздействието на вятъра. Ще се изгради „отворено отпред съоръжение” с три бетонови стени /височина 1.2 – 2 м) и покривна конструкция. Подът и стените ще са водонепропускливи. Около торохранилището ще се изгражда канавка, широка 25-45 см и дълбока 15-20 см за отвеждане на повърхностните дъждовни води. Торът излиза от производствената сграда просушен до 40 % влажност, но за обезпечаване минимално вероятната проява на вероятната поява на течна фракция подът е с лек наклон от 1:100 към предната част и ще се изгради и събирателна безоточна яма за събирането ѝ. Периодично се разпръсква върху сухата фракция, така че торът да ги абсорбира или върху ниви, тъй като е със значително по-ниско съдържание на вещества от тора.

При описаното изграждане на торохранилищата не се очаква постъпване на дъждовни води в периода на съхранение. Влажността ще намалее в още по-голяма степен – до 20 %. С технологията за просушаване се избягват предпоставките за протичане на интензивни ферментационни процеси и прояви на неприятни миризми сори и в близост до избраните площадки.

И двете торохранилища отговарят на всички изисквания на концепцията за Добрата земеделска практика и за отстояния от водни обекти, източници за водоснабдяване, населени места...

В новозакупеният имот липсват обекти, подлежащи на здравна защита и обявени или известни паметници на културното наследство. Не попада и в близост до него няма обявени защитени природни територии и зони.

Както вече подчертахме торовият отпад до момента се реализира на 100 % без депониране чрез незабавно предаване на земеделски производители в района. Чрез договори е осигурена реализацията му и от новата производствена мощност.

Въпреки че последващото му усвояване и приложение от фермери и земеделски производители не е предмет на настоящия ДОВОС, спазвайки „принципа на предпазливостта” би следвало да щрихираме и законоустановените изисквания за това, които трябва да бъдат транспонирани при договорирането и изпълнение на взаимоотношенията между страните.

При използването на предадения на фермери органичен птичи тор задължително следва да се спазват изискванията на Директива 91/676/ЕЕС за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделието, транспонирани в българското законодателство с НАРЕДБА № 2 от 13.09.2007 г., издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на здравеопазването и министъра на земеделието и продоволствието изм. и доп., ДВ бр. 97 от 9.12.2011 г.

С Наредбата се регламентира изготвяне на Правила за добра земеделска практика, които се прилагат доброволно от земеделските производители.

Със Заповед No РД 09-369/28.05.2015 г. на Министъра на земеделието и храните и № РД - 419/11.06.2015 г. на Министъра на околната среда и водите е изменена и допълнена Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони.

При оползотворяване на оборски тор земеделските производители трябва да имат предвид следните изисквания:

- ❖ Да не се внася в земеделските земи органичен тор в периода 01 ноември до 25 февруари.
- ❖ Азотсъдържащите торове да се разпределят равномерно върху почвата, със специализирана техника.
- ❖ Да не се внася пресен оборски тор. Твърдият оборски тор да се съхранява при обикновени условия най-малко 6 месеца преди внасянето му в почвата.
- ❖ Органичните торове да се заорават в почвата непосредствено след разпръскването им върху почвената повърхност, с подходяща почвообработваща техника.
- ❖ За да се избегне риска от излишък на нитрати в растенията и почвата количеството внесени азотни съединения от органичен тор през годината да не надвишава 17 кг азот/декар.
- ❖ Да не се тори с азотсъдържащи торове напълно замръзнала почва, както и почва, изцяло или отчасти покрита със снежна покривка. Да не се внасят азотсъдържащи торове по време на валежи и след това, докато почвата е преовлажнена

❖ При равнинни терени да не се използват азотсъдържащи торове край повърхностни водни обекти (разстояние по-малко от 5 м).

❖ Да не се допуска замърсяване на околната среда при товарене, транспорт и употреба на органични торове.

Както вече подчертахме сградата, предназначена за торохранилище в имот 001011 в землището на село Соколино, е необходимо да бъде окончателно приведена в съответствие с изискванията на Нитратната директива.

Производствената дейност предполага и отделянето на странични животински продукти.

Страничните Животински Продукти (СЖП) са целите трупове или части от труповете на животни или продукти от животински произход, посочени в чл. 4, 5 и 6 от Наредба № 20 от 2006 г. на МЗГ за изискванията към дейностите, извършвани на всички етапи от събирането до обезвреждането на странични животински продукти и на продукти, получени от тях, както и тяхната употреба, пускане на пазара и транзитно преминаване, които не са предназначени за консумация от хора, както и яйцеклетки, ембриони и сперма.

Мъртвите птици са от категория 3 съгласно РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1069/2009 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 21 октомври 2009 година за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (Регламент за страничните животински продукти).

Обезвреждането на мъртви птици от фермата е на база сключен договор с "ЕКАРИСАЖ-ВАРНА" ЕООД (Приложение № 8) за извозване и обезвреждане на мъртвите животни. Труповете на умрели птици от действащото производствено помещение се събират ежедневно и съхраняват временно в плътно затворени съдове в трупосъбирателен пункт с фризер и заключена врата. Тази практика ще се запази и в етапа след разширението на производствения капацитет.

Очакваното общо количество след разширението на фермата е 0.4 т/година.

Основен страничен животински продукт са и **счупените яйца**, също от категория 3 по Регламент (ЕО) № 1774/2002.

Отделените счупените яйца ще се съхраняват в отделно изолирано помещение в поставен хладилен шкаф до предаване на екарисаж. Очакваното общо количество след разширението на фермата е 0.2 т/година.

Формираните по време на експлоатацията на фермата отпадъци представяме в таблица 4.7.2.1.

Таблица 4.7.2.1. Генерирани отпадъци по време на експлоатацията на фермата.

код	НАИМЕНОВАНИЕ	Очаквано количество (т/год)
15 01 02	Пластмасови опаковки	0.05
15 01 03	Опаковки от дървени материали (палети)	0.1
15 01 06	Смесени опаковки	0,7
15 01 10*	Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества (пластмасови)	0.100
15 02 03	Абсорбенти, филтърни материали, кърпи за изтриване и предпазни облекла	0.02
16 02 14	Излязло от употреба оборудване, различно от 16 02 09 до 16 02 13	0.100
16 06 04	Алкални батерии	0.004
17 04 05	Желязо и стомана	1.00
18 02 03	Отпадъци, чието събиране и обезвреждане не е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции	0.05
20 01 01	Отпадъци от хартия и картон	0.05
20 01 21*	Флуоресцентни тръби, енергоспестяващи лампи и др. отпадъци, съдържащи живак	0.005
20 03 01	Смесени битови отпадъци	5.5.
20 03 04	Утайки от септични ями	180

Въпреки наличието на специализиран камион за извоз на тор и мотокар във фермата няма да се генерират нехлорирани моторни, смазочни и масла за зъбни предавки на минерална основа, тъй като тяхното обслужване се извършва изцяло в специализиран сервиз. При зъбните предавки на транспортните ленти се използват минимални количества смазки, които се отработват изцяло без остатък.

Алкални батерии се използват и съответно отпадат при работата на оптични мишки и клавиатури за компютърното обслужване на производството и администрацията, за електрически фенерчета и др. подобни дейности.

При амортизация акумулаторните батерии на двете транспортни средства на фирмата ще се сменят в обслужващия сервиз, както и UPS устройствата за аварийно захранване на сортировъчните машини.

Очакваме основно смесени битови отпадъци с код 20 03 01. Те ще се събират в контейнери за сметосъбиране и ще се извозват от фирмата по

сметосъбиране и сметоизвозване обслужваща община Момчилград, чрез сключване на договор. Възложителят предвижда обслужващия персонал в свинекомплекса да е до 15 човека. При норма един kg/h/ден очакваното количество битови отпадъци ще е около 15 kg/ден или около 5,5 t/годишно.

Опасни отпадъци очакваме от излезли от употреба батерии и при подмяна на осветителни тела на обектите. Флуоресцентни тръби се използват както в производствените помещения, така и в административната и обслужваща част. Изгорелите луминесцентни и живачни лампи ще се събират в картонени опаковки, които ги предпазват от удар и счупване и ще се съхраняват в обособен за целта закрит склад, без да се допуска смесването им с други отпадъци.

Флакони и шишета с код 18 02 02* и други възможни отпадъци от ветеринарномедицински манипулации ще се изнасят незабавно след употреба от обслужващия дейността и нает по договор ветеринарен лекар. Няма да се съхраняват на територията на фермата, както и лекарства и препарати.

От дезинфекционните съоръжения на портала, обслужващата и производствени сграда ще отпаднат между 3 и 6 пластмасови опаковки (туби) годишно от използваните ежедневно препарати - CID 20, HMI SCRUB AL и CID 2000.

Те ще бъдат предавани за последващо оползотворяване или обезвреждане на лица притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл.35 от ЗУО (ДВ, бр.53/2012 г., изм. с Решение № 11/10.07.2014 г. на КС на РБ, обн. ДВ бр.61/25.07.2014 г.), за съответната дейност и площадка за отпадъци със съответния код, съгласно Наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците, въз основа на писмен договор.

В съответствие на изискването на чл.29, ал.1, т.2 и т.3 от ЗУО преди въвеждането в експлоатацията на разширяването на съществуващата ферма Възложителят следва да изисква в проекта да бъдат определени местата, където се очаква генериране на отпадъци и решение за изпълнение на изискванията за разделното им събиране с цел ограничаване на вредното въздействие.

По време на експлоатацията той трябва да получи разрешение по чл.67 от ЗУО за временно съхранение на генерираните „опасни” отпадъци, да създаде съответната организация за изпълнението на изискванията на ЗУО, да направи оценка на качествата и количествата на генерираните отпадъци, да набележи допълнителни мерки за ограничаване на вредното въздействие от тях и да осигури необходимите документи, свързани с дейностите по управление на отпадъците, които се изискват от ЗУО: писмени договори за предаване, приемане, третиране и транспортиране на отпадъците (чл.5, ал.2) и чл.12, ал.(1) – с фирма изпълнител, притежаваща

разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС). Всички места, определени за временно съхраняване на отпадъците, трябва да бъдат оборудвани с необходимите съдове, да бъдат надлежно обозначени и с контролиран достъп. Препоръчително е да бъде изградена пожароизвестителна система.

Цялостната организация на работата с отпадъци в птицефермата трябва да бъде съобразена със действащите нормативни актове. Трудностите, които може да се наложи да бъдат преодолявани по време на експлоатацията, са свързани с:

- Необходимостта всички работещи на обекта, да бъдат добре обучени и ежедневно съвестно да изпълняват задълженията
- Необходимостта от разделно събиране на отпадъците - промишлени, битови, опасни;
- Опасните отпадъци, генерирани на площадките, е необходимо да се събират разделно и временно да се съхраняват на предварително определени места на територията на свинекомплекса.
- Управлението на отпадъците следва да се документира в съответствие с нормативните изисквания, като на обекта се определи лице, отговорно за тази дейност. В съответствие с изискванията за всеки от посочените отпадъци следва да се разработи „Работен лист за класификация”, който да се представи в РИОСВ-Хасково за съгласуване.

На територията на фермата няма и не се очаква да възникнат проблеми, свързани с отпадъците. Прогнозните количества са малки поради което не могат да оказват значителни въздействия върху компонентите на околната среда.

Временното съхранение на опасни и неопасни отпадъци на обособените за целта площадки няма да оказва негативно въздействие върху компонентите на околната среда върху територията на имота и в близост до него при спазване на препоръчаните мерки.

Дейността на обекта, вида и състава на отпадъците не изисква изграждането на инсталации за преработка на отпадъци преди предаването им за крайно обезвреждане. Инвестиционното предложение не предвижда изграждането на депа за отпадъци или други форми на обезвреждане. На територията на птицефермата няма да се извършва преработка от други фирми от страната или от внос, както и няма да се изнасят такива за същата цел зад граница. Оползотворяването на отпадъците от външни фирми става и ще продължи да става на базата на договори и ще се извършва при спазване изискванията на Приложение

4 на Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и на опасни отпадъци, приета с ПМС №53/19.03.1999 г.

Въздействието на генерираните отпадъци по време на реализацията на инвестиционното предложение върху компонентите на околната среда може да се класифицира като незначително, временно (по време на разширяването на производствената база за експлоатация), постоянно (по време на експлоатацията), възстановимо и с малък териториален обхват.

4.8. Вредни физични фактори. Прогноза и оценка на очакваните въздействия.

Факторите (замърсителите), които причиняват антропогенно въздействие имат различен характер. Физични фактори (шум, радиоактивно излъчване, топлинно излъчване, вибрации) предизвикват изменение на околната среда, породено от физични процеси и явления и са заплаха за живите организми. Различават се следните форми на физично антропогенно въздействие:

- Механично физично въздействие – от твърди частици, метали, пластмаси, хартия стъкло и предмети, изработени от тях;
- Радиоактивно физично въздействие – радиоактивни вещества, продукт от промишлената дейност на човека, които предизвикват мутации в организмите;
- Шумово физично въздействие – възниква в резултат на рязко увеличаване на интензивността и повторемостта на шума над пределно допустимото ниво. Шумовото замърсяване уврежда слуха и нервната система на човека, увеличава умората и понижава умствената активност.
- Неблагоприятен микроклимат – по време на работа на открито – през зимния и летния период от годината.

4.8.1. Наличие и източници на шум, вибрации и вредни лъчения (йонизиращи, нейонизиращи, топлинни и др), микроклимат, високо налягане. Въздействия.

Шум. По своята физическа същност звукът представлява механични трептения в еластична среда. Величините, характеризиращи звука, са звуковото налягане, звуковата мощност, скоростта на звука, дължината на звуковата вълна в съответната среда на разпространение. Въпросите свързани с оценката, управлението и контрола на шума в околната среда, причинен от автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт, както и от промишлените инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл.117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда и от локални източници на шум се решават съгласно Закона за защита от шума в околната среда (обн. ДВ, бр.74/13.09.2005 г.,

изм. ДВ, бр.30 от 11.04.2006 г). Разработена е „Методика за определяне на общата звукова мощност на промишлени предприятия с множество източници на шум с различни акустични характеристики" 1999 г. и Утвърдена от Министъра на МОСВ със Заповед №РД - 536/27.12.1999 г. Като основа е използван международен стандарт ISO 8297-1994-15 „Определяне нивата на звукова мощност на индустриално предприятие с множество източници на шум за оценка на нивата на звуковото налягане в околната среда". Тя кореспондира директно с Европейските постановки за връзка между емисиите и имисиите на шум от различни източници. Пределно допустимите нива на шум се определят съгласно Наредба №6 от 26.06.06 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн. ДВ бр.58 от 2006 г.).

Изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда са определени съгласно Наредба №2 от 2006 г за дейността на Националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда.

Правилата и нормите за ограничаване на вредния шум при проектиране и при изпълнение на строежите са определени съгласно Наредба №4 от 27.12.06 г. за ограничаване на вредния шум чрез шумоизолиране на сградите при тяхното проектиране и за правилата и нормите при изпълнението на строежите по отношение на шума, излъчван по време на строителството (обн. ДВ, бр. 6 от 19.01.2007 г.).

С Наредба No 44 за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти се поставят изисквания към нивото на шум за птицевъдни сгради

Нивото на шума в производствена сграда за кокошки-носачки е интегрална величина от шумовия фон в района на фермата, шума от механизацията в помещението и шума от птиците. Проектирането, изграждането и експлоатацията на сградите трябва да осигурява ниво на шума в жизнената зона на птиците не повече от 70 dB.

В имота, предвиден за реализация на инвестиционното предложение, няма източници на шум, които могат да имат вредно въздействие върху човека.

По време на строителство

Всички източници на шум по време на строителството са съсредоточени в границите на птицефермата, като изключение правят обслужващите дейността

транспортни средства. Източници на шум при строително-монтажните дейности, ще са различни машини, съоръжения и транспортни средства с нива на шум, излъчван при работата им от 80 dBA до 90 dBA.

По време на експлоатация

Производствената площадка на птицефермата не граничи с жилищни, обществени и други сгради. Отглеждането на кокошки-носачки е специфична дейност, която не натоварва допълнително акустичната среда.

По време на експлоатация на птицефермата източници на шум са обслужващите моторни превозни средства и производствените помещения за кокошки-носачки. Скоростта на движение на транспортните средства на територията на фермата е ограничена. Максималните нива на шум на отделните автомобили са: за товарни автомобили- 80-87 dBA и за лекотоварни - 65-70 dBA.

Шумовото натоварване е краткотрайно, в рамките на работния ден- доставяне на фураж, извозване на яйца, отрови отпадъци...

Основен източник на шум в производствените помещения са монтираните вентилационни системи за извеждане на отработения вътрешен въздух и за вкарване на свеж въздух. Шумовите характеристики на предвидените вентилатори са в границите на 54- 75,5 dBA.

Вибрации.

Вибрациите се дефинират като трептения на механично тяло около едно равновесно положение. Величините, които характеризират тези трептения, са ускорението (a), скоростта (v) и амплитудата (d).

При оценка на вибрациите най-често се използва величината виброскорост, а в новите нормативни документи, хармонизирани с тези на ЕС – виброускорение, представляващо производната на скоростта по времето.

При оценка на вибрациите с хигиенна цел се въвеждат понятията ниво на вибрационна скорост и ниво на вибрационно ускорение, които също са логаритмични величини, по подобие на тези за оценка на шума. Вибрациите, в зависимост от временните си характеристики, се делят на периодични, непериодични и случайни (стохастични). В зависимост от това върху каква част от човека те въздействуват, вибрациите се разглеждат като общи или локални. Най-често общите вибрации са с честоти от 1 до 63 Hz, а локалните – от 8 до 1000 Hz. Оценката на вибрациите е свързана с изисквания за измерване в 3 координатни оси (векторно). При оценката трябва да се имат предвид и резонансните въздействия, които са при честоти между 5 и 12 Hz за правостояща поза на човека, а за седяща - между 4 и 6Hz, както и 20 – 30 Hz. В околната среда източници на вибрации върху цялото тяло могат да бъдат

транспортни средства, строителни машини, машини и съоръжения, използвани за открито минно строителство.

Контролът на физичния фактор – вибрации се позовава на следните нормативни актове и изисквания:

- Наредба №3 от 2005 г. (ДВ. бр. 40/2005 г.) за минимални изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на вибрации.
- БДС ISO 5349-1: Вибрации.Измерване и оценяване въздействието на вибрации върху човека, предавани по ръката. Част 1. Общи изисквания.
- БДС ISO 5349-2: Вибрации. Измерване и оценяване въздействието на вибрации върху човека предавани по ръката. Част 2. Практически указания за измерване на работното място.
- БДС ISO 2631-1: Вибрации и удар. Оценяване въздействието на вибрациите върху цялото човешко тяло.
- Наредба №0-45 (ДВ. бр. 4/80): – Измерване и оценяване въздействието на вибрациите в жилищни и обществени сгради.

В смисъла на гореизложеното вибрации на територията, определена за „изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали” няма и не биха възникнали в процеса на експлоатация на фермата.

В района няма източници на вибрационно въздействие, които могат да се считат за хигиенно значими, освен от работата с ударно-пробивна техника и бетоноуплътняващи вибратори и от транспортните средства в двете фази при необходимост.

Нейонизиращи лъчения и радиационна обстановка. През последните десетилетия нарастна броя на изкуствените източници на електромагнитни полета, при което стойностите на лъченията, няколкократно превишават стойностите на естествения електромагнитен фон. Такива съществени източници на електромагнитни лъчения са далекопроводите с високо напрежение, ултракъсовълновите радиостанции, телевизионните ретранслатори, антенните съоръжения на мобилните оператори, радиотакситата и др. На изследваната територия не е извършван мониторинг на вибрации и електромагнитни полета, като фактори за състоянието на жизнената среда, но и в близост до имотите няма източници на такива въздействия. Липсват и източници на **йонизиращи лъчения**. За територията на Република България естественият радиационен гама-фон е в границите от 0,06 до 0,40 $\mu\text{Sv/h}$. По

данни от най-близкият мониторингов пункт на поддържаната от ИАОС Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама – фон (BULRaMo система) - Пловдив средни годишни стойности за 2015 г. са около 0,100 $\mu\text{Sv/h}$. Производствени и др. дейности, източници на радиационно замърсяване на територията на община Момчилград няма. **Електромагнитни и радиационни** лъчения с наднормено въздействие върху живущото в близост население не се отбелязват. Електропреносните системи в района са разположени в съответствие с изисквания се за тях сервитут спрямо обекти, подлежащи на здравна защита.

4.8.2. Прогноза и оценка за предполагаемото въздействие на вредните физични фактори върху човешкото здраве и компонентите на околната среда

По време на строителството нивата на шум ще са като на всяка строителна площадка, получени от работата на багер, булдозер, бетоновоз, кран и друга строителна техника.

Генерирания шум в околната среда е с еквивалентно ниво около и над 90 dBA в непосредствена близост до работещите машини. Транспортните машини обслужващи строителството ще се движат по съществуващата пътна мрежа в района и еквивалентното ниво на шума, който ще генерират е в границите 65 -70 dBA (за пътища III клас при скорост 80 km/h).

По време на строителните работи нивото на шум на територията ще се увеличи временно.

Строителната техника - багери, булдозери, кранове, тежко-товарни камиони генерират шум над 80 – 90 dBA. Шумовата среда ще е влошена само на работната площадка.

Отдалечеността на строителната площадка от най-близките населени места на над 1 000 м, изключва утежняване на акустичната среда в жилищни зони, поради което не се очаква неблагоприятен здравен ефект. Водачите на тежкотоварните машини ще са експонирани на наднормени шумови нива от порядъка на 80 – 90 dB(A). Водачите на тежкотоварните машини ще са експонирани и на общи и локални вибрации. При новата и съвременна техника те могат и да не надвишават допустимите норми.

Наднормените нива на вибрациите в някои от тези машини (най-вече на остарялата техника) може да доведе до увреждане на вестибуларния апарат, опорно-двигателния апарат, увреждане на паренхимните органи и до развитието на вибрационна болест, която е не рядко срещано професионално заболяване сред този вид работници.

По време на експлоатацията на обекта основен източник на шум ще бъдат вентилаторите за извеждане на отделената топлина .

Всеки вентилатор може да променя смукателния си дебит, като ел. двигателя променя оборотите си по команда от командното табло за управление, монтирано в сградата. Шумът от тях не може да достигне 90 dBA, както посочихме в т.4.8.1.

Шум в околните територии ще се генерира от движението на автомобилният трафик, които преминават по местния път.

При движението си тези автомобили няма да променят съществено шумовите характеристики на транспортните потоци по пътната мрежа в района. Стойностите на шумовите нива са под пределно допустимите, съгласно БДС 14478 – 82 г .

При работа с ударно- пробивна техника и бетоноуплътняващи вибратори се очакват локални вибрационни въздействия. Те са краткотрайни, а машините следва да са снабдени с виброгасителни ръкохватки.

Предвид характера на инвестиционното предложение липсват всякакви основния за въздействия от източници на нейонизиращи, йонизиращи лъчения електромагнитни и радиационни лъчения при реализацията му. Такива няма и в близост до имота. В този смисъл не се очаква повишаване на фона от нейонизиращи лъчения, свързано с реализацията на предвиденото разширение на фермата. При това прогнозата по отношение на шумовия фактор както за работещите, така и за населените места, намиращи се в района на обекта е, че не се очакват наднормени стойности, съгласно изискванията на нормативните актове у нас.

Необходимо е частта „План за безопасност и здраве” на проекта за реализация на инвестиционното предложение да съдържа мерки за ограничение на шума по време на строителните дейности. Не се очаква кумулативен ефект от въздействието на факторите на средата върху здравето на строителите, обслужващия фермата персонал и населението

4.9. Опасни вещества – описание, характеристики, класифиция, въздействия.

Класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси се извършва по изискванията на Регламент (ЕО) 1272/2008 на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (CLP). Регламентът въвежда Глобалната хармонизирана система в законодателството на Общността. В

него са въведени нови научни критерии за оценка на опасните свойства на химикалите, нови символи и знаци за опасност (известни като ‘пиктограми’), както и нови хармонизирани предупреждения за опасност и препоръки за безопасност, които ще заместят съществуващите сега рискови фрази (R-фрази) и фрази за безопасност (S- фрази). Регламентът се прилага директно във всички страни членки.

Според Приложение към чл.8, ал.1 веществата и смесите се класифицират като опасни, ако е доказано, че притежават поне едно от свойствата, представени в таблица 4.9.1.1.:

Таблица 4.9.1.1. Свойства на химичните вещества и препарати, които ги определят в съответните категории при класифицирането им като опасни.

Експлозивни (E)	Вредни (Xn)	Лесно запалими (P)	Сензибилизиращи* (Xi)
Оксидиращи (O)	Корозивни (C)	Дразнещи (Xi)	Изключително запалими (P ⁺)
запалими (P)	Канцерогенни * (T)	Силно токсични (T ⁺)	Токсични за репродукцията * (T)
Токсични (T)	Мутагенни * (T)		Опасни за околната среда (N)

По време на изграждането на второто производствено хале на площадката няма да се съхраняват гориво-смазочни материали. Зареждането на техниката с горива и смяна на масла ще се извършват в град Момчилград. Необходимите ацетилен и състен въздух ще се използват ограничено при рязане на метали и заваряване и в тази фаза ще се доставя по една бутилка.

В т. 2.5.1. изяснихме, че при строителството ще се приложи съвременна строителна технология - сглобяем тип, сухо строителство. Технологията не предвижда използването на варови разтвори, тъй като не е свързана с тухлени и каменни зидарии или измазване на стени и тавани.

Ако възникне някаква необходимост строителната фирма доставя и използва материала в опаковки от 20 кг готов за употреба и го влага еднократно. Не се съхранява на строителната площадка.

В производственият процес не се предвижда съхраняването на твърди, течни или газообразни горива. Фирмата разполага единствено със специализиран камион за изнасяне на торов отпад и мотокар, зареждани на бензиностанция в град Момчилград. Техническото обслужване на двете моторни превозни средства се извършва в специализирани сервиси.

Дизелово гориво може да бъде използвано инцидентно при работа на резервния дизелов агрегат, осигуряващ захранването при аварии на електрическото захранване. Поместен е в специално обособено, защитено и обозначено помещение (Приложение 2- позиция 4; Приложение 3- снимки 1, 17,18, 19, 20, 21). Представява

съвременен, високоефективен, надежден, шумоизолиран и качествен агрегат за ток с двигател Volvo. Резервоарът е с вместимост 400 литра.

Обслужва се изцяло от специализирана фирма, която при необходимост извършва зареждане с гориво.. Не се налага съхраняване на гориво на територията на птицефермата.

Дейността по дезинфекцирането на производствените сгради, дезинсекция и дератизация на фермата се осъществяват до момента и ще се осъществява и след разширението от специализирана външна фирма по договор /Приложение 5/.

Ежедневно обаче за дезинфекция се използват три препарата, представени в Приложение 5.

❖ **CID 20** - широкоспектърен дезинфектант за употреба в животновъдството, транспортните средства и оранжерийното производство. Прилага се върху всякакви повърхности без ограничения - сгради, оборудване, транспортни средства и входно-изходни филтри. Нанася се под формата на спрей, мъгла, пяна и потапяне. Активен срещу бактерии, вируси и гъби. В състава му влизат четвъртични амониеви съединения, глутаралдехид, глиоксал, формалдехид, изопропанол, течни агенти и инхибитори на корозия.

Използва се за дезинфекция на влизащите транспортни средства(фуражовоз, камиони за експедиция и др.) чрез дезинфекциозни вани на главния портал на птицефермата, на входа на производствената зала и на входа на халето с птици.

Препаратът е биоразградим, некорозивен и притежава Разрешение за пускане на пазара на биоциден препарат № 0250-1/19.10.2006 г. Във фермата се доставя в опаковка от 10 л (туба)..

❖ **HMI SCRUB AL** - антисептик с удължено действие, съдържащ специални щадящи кожата емолиенти. Съдържа етанол и хлорхексидин диглюконат. Действа бактерицидно (MRSA, MSSA), вкл. туберкулоцидно, фунгицидно и вирусоцидно (HBV/HIV, ентеровируси). Дезинфектант на алкохолна основа за хигиенна и хирургична дезинфекция на ръце и кожа с дълготрайно действие и приятен аромат. Без последващо изплакване. Филтриран срещу спори чрез микрофилтър по време на производството.

Във фермата се използва и ще се използва за хигиена и дезинфекция на ръце и кожа чрез дозатори с вместимост 0,5 л на главния портал и в производствените сгради.. Доставка в опаковка от 10 л (туба).

❖ **CID 2000.** Разработен е специално за хигиена на питейната вода. Притежава тройно действие - почиства поилната система, дезинфектира питейната вода водата и оптимизира киселинността ѝ.

В състава му влизат водороден пероксид, органични киселини и пероцетна киселина.

Във фермата се използва за дезинфекция и оптимизиране киселинността на питейната вода на кокошките-носачки (ежедневна употреба) като във водата за пиене си розтварят 300 - 400 мл на 1000 л вода, 3-4 дни последователно.

Двете туби от по 10 л и едната от 5 л (за HMI SCRUB AL) се съхраняват в малко изолирано помещение за дезинфектанти, обозначено като „Склад ВМП” при влизане в производствената сграда (черна зона).

Очакваното общо количество препарати е до 0.4 m³/год.

При съхраняването на препаратите е необходимо да се спазват стриктно изискванията на Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси, приета с ПМС № 152/ 30.05.2011 г., ДВ бр. 43/7.06.2011 г и „Указания за извършване и документиране на оценка на безопасността на съхранението на опасни химични вещества и смеси”, издадени от министъра на околната среда и водите.

На територията на птицефермата не се съхраняват ветеринарно-медицински препарати. Внасят се и се използват само от ветеринарния лекар, с който Възложителят е сключил договор и който изцяло обслужва дейността

На територията на птицефермата не се съхраняват и няма да се съхраняват опасни вещества или препарати, равни или надвишаващи количествата по Приложение 3, Глава VII на ЗООС.

Инсталацията не следва да се класифицира като опасна по смисъла на чл.103 от ЗООС.

4.10. Здравно – хигиенни аспекти на околната среда.

4.10.1. Здравно състояние на населението в района.

Демографските процеси, заболяемостта и физическото развитие са трите основни групи показатели за оценка на здравето на населението. Населението на община Момчилград е 16 155 души (2011 г. по настоящ адрес), като по-голямата част от жителите е съсредоточена в града.

Увеличаващата се група на възрастни над трудоспособна възраст хора увеличава потребността от гериатрична помощ. Процесите на стареене се проявяват по-силно в селата, където в повечето е малък броя на детско население и най-младата възрастова група започва след 40 години.

Ясно е, че подобна възрастова структура поражда множество допълнителни медико-социални, икономически, психологически и правни проблеми. Възрастните хора са носители на повече от едно хронични заболявания. Това значително променя и вида на здравните потребности и отправя определени изисквания към тяхното задоволяване. Миграционните движения, които се развиват паралелно с процеса на стареене, както и ниската раждаемост, водят до неравномерно териториално разположение на стари хора и се формират териториални единици с предимно стари хора.

Структурата на заболяемостта в общината е в посока завишаване на заболяванията от групите на сърдечно-съдови, инфекциозни, онкологични, ендокринологични, психични заболявания.

По данни на ГРАО, % на детската смъртност е 0, което е и добър показател за общината. Негативното влияние върху здравословното състояние на децата оказват ранните бременности, високият процент недоносени и деца с вродени малформации.

В община Момчилград функционира едно лечебно заведение за болнична помощ - МБАЛ „Д-р Сергей Ростовцев” ЕООД и 85 легла и една самостоятелна медико-диагностична лаборатория. Липсват специализирани болници и диспансери.

Доболничното обслужване се осъществява от два Медицински центъра за извънболнична помощ. По националната здравна карта в общината трябва да работят 15 лекарски практики. Поради липса на специалисти и лошите условия на заплащане и работа са заети само 4 лекарски практики. Липсата на специалисти за покриване на изискванията на клиничните пътеки се покрива чрез привличане на външни специалисти.

Извън общинския център липсва качествено здравно обслужване, като най-засегнато е населението в отдалечените села.

В много от селата няма медицинско обслужване и медицинска помощ се търси само в краен случай, често късно. Необходимо е повишаване на здравната култура и хигиенните навици на част от населението. Отдалечеността от специализирани болници и здравни центрове може да се компенсира чрез превантивни здравни мерки и провеждане на здравни информационни кампании на населението, което да увеличи способностите на хората да водят пълноценен и продуктивен живот.

Анализът на новорегистрирани заболявания и болестност на населението показва, че определящи в патологията на населението са хроничните неинфекциозни заболявания на кръвообръщението и дихателната система. През последните години се наблюдава тенденция към увеличаване на хоспитализираните поради инфаркт на

миокарда и мозъчен инсулт в община Момчилград. Състоянието на общественото здраве в общината интегрира здравната проблематика на населението като цяло. То е „огледално отражение” на начин на живот, здравна култура, ниво на здравеопазване, спектър на клиничните пътеки...

4.10.2. Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания.

Обобщените технико-икономически показатели за новоизгражданата производствена база представени в т. 2.

Работещите в момента във фермата са ветеринарен лекар, гледачи и охрана. След предвиденото разширение се предвижда щатния персонал да бъде увеличен с 5-6 гледачи и след реализацията на цялостния проект и изграждането на новата производствена мощност предвижданията са за около 14-15 човека. При изграждането и експлоатацията строго са определени задълженията на ръководствата на строителната фирма и на инвеститора по отношение безопасността на труда в оперативен план.

Извършва се оценка на риска за всяко работно място. Осигуряват се необходимите условия за здравословни и безопасни условия на труд. Рискът е статистическа величина, показваща очакваната честота на нежеланите ефекти вследствие на експозицията на вредни фактори. Определя се от вероятността за поява и характера на даден вреден ефект и връзката му с пораждащата го причина. Оценяването на риска е процес на формиране на отношение към определени негови характеристики (размер, значение, пораждаща го обстановка и др.).

➤ замърсяване на питейни води с нитрати - здравният риск е висок при наторяване с пресен течен тор на земи, попадащи в пояс II и пояс III на СОЗ на водоизточници;

➤ по отношение на неприятни миризми - опасност главно за хората с хронични дихателни и сърдечни заболявания и опасност от разпространение на инфекциозни заболявания при наторяване с пресен течен тор - здравният риск заслужава внимание.

По отношение на токсични вещества и опасност от инфекциозни заболявания и паразитози здравният риск е изискващ внимание.

Здравният риск за работещите в обекта е управляем при спазване мерките за ограничаване на отрицателните последици в резултат от експлоатацията на обекта и нормативните документи за хигиенни и безопасни условия на труд. Във връзка с това на всяко работно място се изпълняват мероприятия за отстраняване или

намаляване на рисковете. Контролът върху риска улеснява управлението му и включва циклично повтарящи се подетапи (уточняване на типа и нивата на необходимия контрол за достигане на допустимата експозиция; уточняване на контролираните рискови групи, планиране и осъществяване; оценяване нивата на актуалния риск, ефективността на осъществявания контрол и изготвяне на прогнози).

За населението на село Багрянка не съществува здравен риск от реализацията на инвестиционния проект. Минимален здравен риск би имало при разсипване на пресен тор и при замърсяване с отпадъци при транспорт.

Критерии за оценка на здравния риск:

➤ териториален обхват – ограничен в границите на обекта по отношение на въздействие върху атмосферния въздух, подземните води и почви и физичните фактори на околната среда;

➤ степен на въздействие – при спазени изисквания на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и изисквания на Нормативната уредба за хуманно отношение при отглеждане на животни се очаква ниска степен на въздействие върху персонала на фермата;

➤ продължителност на въздействие – ежедневно, целогодишно при непрекъснатата експлоатация на обекта;

➤ кумулативни и комбинирани въздействия върху околната среда и здравето на хората.

Работещите в птицефермата ще бъдат обект на въздействие на механични замърсители на въздуха, специфични миризми и ще бъдат експонирани от неблагоприятното въздействие на някои физически фактори.

Поради отдалечеността на най-близките до фермата населени места и като се вземат предвид изводите по компонентите на околната среда, не се очаква здравен риск за населението в района при спазване на мерките в ДОВОС.

4.10.3. Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания.

Рисковите фактори, свързани с увреждане здравето на хората, представяме в таблица 4.10.3.1.

Таблица 4.10.3.1. Рисковите фактори, свързани с увреждане здравето на хората .

Вид рисков фактор	Условия за вредно въздействие	Компонент, изложен на риск
	Физични фактори	

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали”

Шум и вибрации	Очаквано шумово въздействие от транспортната техника. Неправилна експлоатация на вентилационните съоръжения.	Въздух. работници в производствените халета и строители.
Микроклимат	При отклонение от зададените параметри за температура, влажност и движение на въздуха.	Въздух. Производствен персонал.
Производствено осветление	При неправилна поддръжка на осветителните тела.	Производствен персонал.
Прах	Движение на транспортната техника на строит. площадка, строително -ремонтни дейности. Неспазване на технологичните изисквания за текуща хигиена в производствените халета	Строителни работници. Персонал в производствените сгради.
Влияние на климатичните условия	Неподходящо работно и защитно облекло според сезона, през който се работи на открито.	Работници заети със строителни дейности на открито.
Токсико-химични фактори		
Амоняк, Метан, Сероводород,	при неправилно съхранение на на площадката	Въздух. Неприятни миризми. Персонал и население в близост
Въглероден диоксид	При нарушение режима на работа на аспирационната техника	Персонал в производств. халета.
Формалдехид	Неспазване на изискванията за ползване на лични предпази средства при дезинфекция в сградата за са.хигиенни мероприятия.	Персонал, извършващ дезинфекцията в халета.
Нитрити, Нитрати	при неправилно съхранение на площадката	Почва. Прилежащи земи. Растителност– земеделски култури.
Биологични фактори		
Вредни гризачи Вредни насекоми	Неспазване изискванията за строително – профилактични дейности по обезопасяване на сградите. Нарушаване технологията по събиране и обезвреждане на отпадъци. Лошо извършени дезинсекция и дератизация.	Индиректно влияе върху персонала на фермата и крайните консуматори на месо, а пряко върху кокошките като произв. Единица
Патогенни и условно-патогенни микроорганизми.	Не спазване на условията за лична и производствена хигиена и непосредствен контакт	Персонал в производството. Почви. Повърхностни и подпочвени води при

Причинители на зооантропонози	на персонала с отпадъчната биомаса.	инцидентни замърсявания
Яйца и ларви на паразити		

Критерии за оценка на здравния риск:

- териториален обхват–ограничен в границите на обекта по отношение на въздействие върху атмосферния въздух, подземните води, почви и физични фактори.
- степен на въздействие – при спазени изисквания на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и изисквания на Нормативната уредба за хуманно отношение при отглеждане на животни се очаква ниска степен на въздействие върху персонала в птицефермата.
- продължителност на въздействие–ежедневно, целогодишно при непрекъсната експлоатация на обекта.
- Кумулативни и комбинирани въздействия върху околната среда-не се очакват.

Изискванията за безопасност на труда ще бъдат предмет на подробно разработен план „Безопасност и здраве” във фаза технически проект.

Можем да посочим няколко изисквания за безопасни условия на труд:

- ✓ Да се изпълнят препоръките за намаляване на праховите емисии;
- ✓ Подложените на шум със завишени стойност работници да бъдат снабдени антифони;
- ✓ Ако се налага работа с къртачни машини работниците да бъдат снабдени с антивибрационни ръкавици;
- ✓ При работа със строителни машини през горещите летни месеци кабините на водачите на строителни машини да са с инсталирани вентилатори.
- ✓ Работниците да бъдат снабдени с адекватно на изискванията работно облекло.
- ✓ Да се провеждат редовни и периодични профилактични прегледи на работещите във фермата.

Профилактичните мерки и препоръки по отношение опазване здравето на работещите при експлоатацията на обекта са свързани с характера на строителството и спецификата на производството – отглеждане на кокошки – носачки за получаване на яйца.

В Таблица 4.10.3.2 са систематизирани изведените основни рискови фактори с неблагоприятно въздействие върху здравето на работещите при

експлоатацията на фермата за кокошки-носачки и съответните мерки за намаляване на професионалния риск.

Таблица 4.10.3.2. Мерки за ограничаване на професионалния здравен риск.

Вид рисков фактор	Причини за вредновъздействие	Мерки за ограничаване на здравния риск в трудовата среда
Производствен прах и амоняк във въздуха на работната среда в халетата.	Неизправна или неправилно проектирана вентилация Ненавременно евакуиране и изсушаване на тора. Нефункционираща обезпрашителна инсталация	Спазване изискванията за поднормено ограничаване на праховите и газови емисии. Употреба на лични предпазни средства
Отделяне на непречистени отработени газове от обслужващия автоотанспорт	Неизправни катализатори на МПС.	Контрол за използване на технически изправни МПС
Прегряващ или преохладящ микроклимат	Работа при въздушно течение през зимата или в невентилирани помещения през лятото	Осигурява се подходящо работно облекло, изкуствена вентилация при необходимост
Инфекциозни заболявания - салмонелоза, птичи грип, вирусна бронхопневмония и др.	Недостатъчна ветеринарно-медицинска профилактика и хигиена в халетата	Да се работи под ръководството на квалифицирани ветеринарно-медицински специалисти.
Възможни трудови злополуки	Падания, повърхностни наранявания и травми	Провежда се персонален инструктаж Използване на лични поедпазни средства.

4.10.4. Обобщена оценка на значимостта на въздействие върху населението.

Животновъдните обекти за отглеждане на кокашки-носачки е необходимо да отговарят на редица изисквания за предотвратяване на риска за работещите и населението в близките до обекта населени места. Ще разгледаме звачимостта на въздействията върху населението от гледна точка на въздействие от експлоатацията

на обекта върху компонентите на околната среда , които имат пряко действие върху здравето а населението.

➤ Атмосферен въздух.

Емисиите, които ще се отделят от производствените помещения по време на експлоатацията на фермата, са топлина, водни пари, въглероден диоксид, азотен оксид, неметанови летливи органични съединения, фини прахови частици, сяроводород. Те ще попаднат в атмосферният въздух посредством вентилационната система. Отделените емисии няма да доведат до промени в качеството на атмосферният въздух, тъй като бързо дифузират в пространството. Евентуалното разпрашаване по време на строителните работи ще бъде ограничено във времето. Околната среда има добър потенциал да поеме това краткотрайно натоварване. Посока на преноса на въздушни маси и преобладаващите ветрове благоприятстват бързото пречистване на въздушния басейн от замърсители.

Птицефермата е източник на неприятни миризми. Разпространението им ще става основно в границите на обекта и в околните територии в зависимост от метеорологичните условия и най-вече от посоката на преобладаващите ветрове (**Error! Reference source not found.**- Роза на вятъра, **Error! Reference source not found.**3.1. Годишно поле на разпространение на интензивно миришещи вещества и и **Error! Reference source not found.**3.2. Еднократно поле на разпространение на интензивно миришещи вещества).

В района на площадката и в близост до нея, няма обекти, подлежащи на здравна защита или със специален здравен статут.

Всички определени приземни концентрации ще са под допустимите норми както в работната зона, така и в обхвата на населените места – село Багрянка и град Момчилград..

➤ Води.

Водоснабдяването на обекта с вода за за питейно-битови нужди е осигурена от селищен водопровод. Дейността генерира птичи фекалии, които чрез торови ленти, разположени на всеки етаж на клетковите батерии се изхвърлят автоматично извън сградата с помощта на наклонен транспортър 2 – 3 пъти седмично. Торовата маса която излиза от сградата е с 40 % влажност.

Това се постига благодарение на специална система за изсушаване на торовата маса, която е разположена под всеки етаж на клетковите батерии. Торът се подава незабавно за ползване като органичен тор по договор с фермери от района.

Всички повърхностни води от площадката ще се заустват на прилежащия терен и следвайки естествения наклон постъпват в дере и от там в река Върбица.

Отпадъчните води ще се заустват във съществуващата водоплътна изгребна шахта /събирателен безотточен резервоар/ с обем около 8,75 м³, която ще има капацитет да поеме 15 дневно водно количество. Битовите отпадъчни води с автоцистерна се извозват за пречистване до градска пречиствателна станция.

Инвестиционното предложение не попада и не граничи с пояси на санитарно-охранителни зони и в неговия обсег няма водоизточници за питейно-битово водоснабдяване. В района няма издадени разрешителни питейно водоползване. В резултат на рализирането му не се очаква въздействие върху населението на село Багрянка и останалите най-близки населени места.

➤ Почви.

За да се минимизират въздействията по време на строителство и експлоатация и да се предотврати разпространението на прахо-газовите емисии върху прилежащите земи, е необходимо около оградата на фермата да се изгради зелен пояс. Предвидените инсталации за отпадъчни води от дейността на фермата ще обхванат всички замърсени води, което ще гарантира, че на обекта и съседните му площи няма да има замърсяване на почвите с отпадъчни води.

Спазването на нормативните изисквания, както и на всички предписани мерки и дейности по време на експлоатацията на фермата, гарантират предпазването на земите и почвите на обекта и в съседните имоти от замърсяване с отпадъци, емисии от въздуха и водите.

➤ Отпадъци.

На територията на фермата няма и не се очаква да възникнат проблеми, свързани с отпадъците. Прогнозните количества са незначителни, както по време на изграждането на новата производствена сграда, така и при цялостната експлоатация, поради което не могат да окажат значителни въздействия върху здравето на населението.

Торовият отпад се предава незабавно по договор с арендатори и кооперации в района и е осигурена възможност за временно депониране на две торохранилища.

➤ Физични фактори.

Очакваните шумови нива от експлоатацията на фермата в най-близкото населено място - село Багрянка, ще са много по-ниски от граничните стойности, съгласно Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показатели на шум в околна среда на МЗ и МОСВ за граничните стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях.

Тези шумови нива няма да имат неблагоприятен здравен ефект върху населението предвид Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методиките за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти на шума върху здравето на населението както и Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие. Измерванията за акустичното натоварване на средата за обитаване се провеждат само от акредитирани лаборатории. При това прогнозата по отношение на шумовия фактор както за работещите, така и за населените места, намиращи се в района на обекта е, че не се очакват наднормени стойности, съгласно изискванията на нормативните актове у нас. Работодателят е задължен да осигури безопасност и здраве за работещите при работа с машините, както при строителните работи, така и по време на експлоатацията на обекта, чрез осигуряване на лични предпазни средства, здравно обслужване, съответни профилактични мерки за работещите.

➤ Опасни вещества.

Съгласно изложението в т.4.9. от дейността на фермата за отглеждане на кокошки не се очаква въздействие от опасни вещества или препарати.

5. ОЦЕНКА НА ЗНАЧИМОСТТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА – ПРЕКИ И НЕПРЕКИ, КУМУЛАТИВНИ, КРАТКО-, СРЕДНО И ДЪЛГОТРАЙНИ; ПОСТОЯННИ И ВРЕМЕННИ, ПОЛОЖИТЕЛНИ И ОТРИЦАТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЧОВЕКА И ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ СТРОИТЕЛСТВОТО И ЕКСПЛОАТАЦИЯТА.

В т.4 анализирахме подробно въздействието върху всички компоненти на околната среда и от всички фактори. Обобщената оценка на значимостта на въздействията върху човека и околната среда представяме по-долу.

По отношение на **атмосферния въздух** по време на строителството очакваните концентрации на общ суспендиран прах и фини прахови частици /ФПЧ/ са значително под граничните стойности за опазване здравето на населението. Тъй като най-близкото населено място - село Багрянка, е разположено на над 1000 м, то по време на строителството ще бъдат засегнати само работещите на обекта. При експлоатацията граничните стойности на вредни вещества във въздуха на работното място се определят в съответствие с изискванията на Наредба №13 от 2003 г. на МЗ, а във външния въздух – съгласно Наредба №14/ 1997 г. за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места.

В обекта липсва естествена дървесна и храстова растителност. След завършване на строителството препоръчваме да се извърши озеленяване на

свободните терени с подходящи видове, характерни за района и ограничено с екзоти. Целесъобразно е изграждането на зелен пояс по оградата на птицефермата. Голяма част от атмосферните замърсители ще бъдат поети от зелената система на обекта и от съседните имоти, които са със сменено предназначение, необработваеми и незастроени, заети от бурвно развиващи се храсти- предимно драка.

Емисиите, получени от експлоатация, не дават основание както по количество, така и по състав да се счита, че ще повлияят върху климата, както в локален така и в регионален мащаб. Експлоатацията на фермата няма да доведе до допълнително натоварване на атмосферния въздух и прилежащия район.

Оценка на значимостта на въздействията върху атмосферния въздух, атмосферата и приземния атмосферен слой:

- Териториален обхват – локално; - Значимост – незначително;
- Вид – пряко;
- Продължителност – средно трайна;
- Честота – временна;
- Кумулативен ефект – не се очаква;
- Възможност за възстановяване – да.

Обхватът на въздействие на процеса по реализиране и експлоатация на инвестиционното предложение върху **земите и почвите** може да бъде определено като пряко, трайно и положително върху тези извън имота, тъй като дейността осигурява възможности за внасяне продължително време на усвояема органична материя.

Събирането и временното съхраняване на генерираните на площадките строителни, опасни и битови отпадъци няма да окажат отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда и върху здравето на населението в района. При изграждане на производствената сграда и инфраструктура неминуемо ще се унищожи почвата на местата на строителството.

Поради това предварително ще се изझे хумусния слой и ще се депонира временно до бъдещо му използване при рекултивацията на терените, оформяне на зелени площи около сградите и зелените пояси и живи плетове около фермата.

В периода на строителство ще се генерират прахово-газови емисии от земно-изкопните дейности и от транспортната и строителна техника, но разпространението им ще бъде най-вече на и около самата площадка. През летните месеци е необходимо да се извършва оросяване на обслужващите пътища и площадки. Не се очаква замърсяване на съседните земи. По време на строителните работи на самият терен ще бъдат организирани места за събиране на битовите и

строителните отпадъци и в последствие депонирани на място, указано от Кмета на Община Момчилград. Евентуално замърсяване на почвата с нефтопродукти може да се очаква от неизправна транспортна техника. То би имало локален характер – на отредения терен. Всички евентуални нарушения в граничеши с терена земи ще бъдат възстановени след приключване на строителните работи.

Обобщена оценка за въздействие върху почвите по време на строителството:

- *Степен на въздействие*: незначителна, както по териториален обхват, така и по количество на прахови емисии.

- *Продължителност на въздействието*: временно, само по време на строителните работи и териториално ще е съсредоточено на работната площадка. Не се очаква негативно въздействие върху почвените свойства и плодородие на околните терени.

- *Честота на въздействието*: само по време на строителството

Спазването на нормативните изисквания и всички предписани мерки и дейности по време на експлоатацията на фермата гарантират предпазването на земите и почвите на обекта и в съседните имоти от замърсяване с отпадъци, емисии от въздуха и водите.

Обобщена оценка на степента на въздействие при експлоатацията:

- *Степен на въздействие*: незначително.

- *Продължителност на въздействието*: трайно.

- *Честота на въздействието*: в течение на денонощието.

Не се очаква никакво въздействие върху **геоложката основа**.

Не се засягат повърхностни и подземни води, тъй като отпадъчни води се заустват заустват във водоплътна изгребна шахта /събирателен безотточен резервоар/.

Описаните характеристики на биологичното разнообразие в района и характера на инвестиционното предложение определят пряко, незначително, постоянно и слабо отрицателно въздействие върху **биологичното разнообразие** в района. Не се засягат елементи на националната екологична мрежа.

В резултат на реализацията на инвестиционното предложение няма да се стигне до критично състояние на **ландшафта** в района, въпреки че ще има смяна на инвариантната структура на територията на обекта. За съседните територии ще се наблюдават косвени изменения основно в биокомпонентите на ландшафта, но въпреки това ще има запазване на устойчивостта на ландшафтите при тяхното функциониране.

Основното въздействие ще бъде с локален, визуално-естетически характер. След провеждане на техническа и биологична рекултивация и озеленяването ще се създадат предпоставки за възстановяване на антропогенизираният ландшафт. Процесът ще е продължителен. При реализацията на инвестиционното предложение можем да очакваме следното въздействие върху ландшафта:

Териториален обхват – локален, само върху площ от около 5 дка,

Степен на въздействие – силно върху производствената площадка и косвено върху околните територии. .

Продължителност на въздействието – дълготрайно.

Отглеждането на кокошки-носачки не е свързано с рискове от въздействие на **йонизиращи и нейонизиращи лъчения**, високо налягане и източници на топлина. При работа на открито се очакват неблагоприятни въздействия от микроклимата в студените и горещите сезони и е необходимо да се предвидят подходящи облекла за работещите по време на изграждането и експлоатацията на птицефермата. Не се очаква генерирането на наднормени нива на шум, възникването на вибрации или лъчения (светлинни, топлинни, радиация и др.), вредни за здравето на персонала работещ във свинефермата, както и населението от най-близките населени места. Необходимо е частта „План за безопасност и здраве” на проекта за реализация на инвестиционното предложение да съдържа мерки за ограничение на шума по време на строителните дейности.

Таблица 5.1. Значимост на въздействията по време на строителството.

	<i>Въздействие</i>
--	---------------------------

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали”

	пряко	непряко	кумулятивно	краткотрайно	дълготрайно	постоянно	временно	положително	отрицателно
Атмосферен въздух	•	-	-	•	-	-	•	-	•
Повърхностни и подземни води	-	•	-	•	-	-	-	-	-
Геоложка основа и земни недра	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Земни и почви	❖	-	-	-	❖	-	-	-	❖
Растителен и животински свят	•	-	-	•	-	-	•	-	•
Защитени територии и зони	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпадъци	•	-	-	•	-	-	•	-	❖
Вредни физични фактори	•	-	-	•	-	-	•	-	❖
Здравно-хигиенни аспекти на средата	•	-	-	•	-	-	•	-	❖

Таблица 5.2. Значимост на въздействията по време на експлоатацията:

Компоненти и фактори	Въздействие								
	пряко	непряко	кумулятивно	краткотрайно	дълготрайно	постоянно	временно	положително	отрицателно
Атмосферен въздух	•	-	-	-	❖	-	•	-	•
Повърхностни и подземни води	-	•	-	•	-	-	-	-	❖
Геоложка основа и земни недра	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Земни и почви	-	❖	-	-	❖	-	-	-	❖
Растителен и животински свят	-	❖	-	-	❖	-	-	-	•
Защитени територии и зони	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпадъци	•	-	-	•	-	-	•	-	❖
Вредни физични фактори	•	-	-	•	-	-	•	-	❖
Здравно-хигиенни аспекти на средата	•	-	-	•	-	-	•	-	❖

6. КУМУЛАТИВНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ПРИ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ С ДРУГИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ.

По принцип „кумулятивни въздействия“ са тези въздействия върху околната среда, които са резултат от увеличаване ефекта на оценявания план, програма и проект/инвестиционно предложение, когато към него се прибави ефектът от други

минали, настоящи и/или очаквани бъдещи планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, независимо от кого са осъществявани тези планове, програми и проекти/инвестиционни предложения.

Кумулативните въздействия могат да са резултат от отделни планове, програми и проекти/инвестиционни предложения с незначителен ефект, разглеждани сами по себе си, но със значителен ефект, разглеждани в съвкупност, и реализирани, нееднократно в рамките на определен период от време.

В регулация и землището на село Багрянка се развива основно селскостопанското производство, има изградени оранжерии и мощности за преработка на инертни материали. Липсват други крупни животновъдни обекти и въобще производства, които да водят до кумулативен ефект от реализирането си заедно с разглежданото инвестиционно предложение, при което да предизвикат изменения в елементите на околната среда. Най-близкият аналогичен обект за птици е на „ЯЙЦЕПРОМ” АД град Кърджали, работна площадка град Момчилград, преминал на процедура по ОВОС и с издадено Комплексно разрешително. Дейността му е подложена на строг контрол, не предизвиква отрицателни въздействия върху околната среда и не се очакват кумулативни такива от експлоатацията на двете ферми..

Повечето инвестиционни предложения и планове, засягащи района, са разположени в места, пространствено значително отдалечени от разглежданата площадка и евентуалната им реализация не би довела до кумулативни въздействия, свързани с шум, вибрации, лъчения, емисии във въздуха, водите и почвите и др.

За всички е извършвана преценка или оценка за ОВОС по реда на Глава VI от ЗООС.

Считаме, че при така очертаните природни и инфраструктурни дадености, схема, местоположение, конфигурация и параметри, не може да се очаква кумулативен ефект от реализацията на разширението на действащата птицеферма.

7. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИКИ ЗА ПРОГНОЗА И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА.

Изготвеният ДОВОС е изцяло съобразен с изискванията на Нормативната уредба по опазване на околната среда на Европейската общност и на хармонизираното българско екологично законодателство, както и с вътрешнофирмените стандарти на Възложителя.

Основните методи за оценка на компонентите на околната среда са системно-екологичния анализ и синтез на данни, факти и литература. При

обобщението на данни и заключенията са прилагани съществуващите нормативни документи, закони, наредби и правилници.

7.1. Методики.

ДОВОС обхваща, както процеса на техническо предвиждане, така и консултиране с компетентните и отговорни органи по опазване на околната среда, други ведомства, заинтересовани страни и обществеността.

7.1.1. Приложени методически принципи:

✓ Принцип на териториалност, съгласно който степента на усвояване на територията определя характера на съществуването и развитието ѝ;

✓ Принцип на системност, според който всяко явление се разглежда като част от единна система, независимо от водещата или подчинената му роля;

✓ Принцип на приемственост, съгласно който проблемите на околната среда са предмет на внимание във всички фази на планиране, проектиране, строителство и експлоатация;

✓ Принцип на относителна оптималност, съгласно който управлението на околната среда се осъществява на база оптимално съчетаване на процесите на урбанистично развитие с капацитета на природните ресурси и условията за живот на местното и бъдещо население;

✓ Принцип на приоритетност, при който определен процес или фактор има предимствена роля пред останалите;

✓ Принцип на предпазването, при който, ако за дадено въздействие няма достатъчно информация, то се приема най-лошия възможен сценарий.

7.1.2. Приложени методически подходи:

✓ Аналитичните подходи;

✓ Системно-структурния подход при оценка състоянието на околната среда;

✓ Прогнозата за компонентите и факторите на околната среда да се базира на сценариите за развитие;

✓ SWOT анализ, който е в основата на избора на мерки за предотвратяване или възстановяване на допуснати нарушения и изменения на околната среда.

7.1.3. Приложени методи на работа:

• Събиране на необходимата информация и данни за съществуващото състояние-литературни справки, проучване на документи, изследвания, измервания, нормативни документи, посещения на терена от експертите.

- Систематизиране и анализ на събраната информация и на основните проблеми на района чрез прилагане на количествени и качествени методи за анализ и оценка на състоянието на средата и на възможните последствия от реализацията на инвестиционното предложение.

- Съответствие на целите на инвестиционното предложение с Общински план за развитие на община Момчилград и други програми и планове в района;

- Описание на целите за опазване на околната среда.

- Обсъждане на алтернативи и препоръки при избор на алтернатива.

- Оценка на очакваното въздействие на предвидените мероприятия върху компонентите на околната среда;

- Предлагане на мерки за предотвратяване и ограничаване на вредните въздействия на околната среда и вероятност от поява на кумулативни въздействия;

- Предлагане на мерки за мониторинг на въздействията по време на реализирането инвестиционното предложение.

- Изводи, препоръки и заключение.

7.1.4. Методики.

- Методика от „Указания за изготвяне на ОВОС на инвестиционни предложения”, МОСВ, 2002 г;

- Справочник на съществуващи методики за оценка и прогноза на въздействието върху ОС, МОСВ, София, 1997 г.

- Европейското Ръководство за инвентаризация на емисии (EMEP/EEAairpollutantemissioninventoryguidebook) 2013 г.;

- Non-road mobile sources and machinery - SNAP код 0808,

- 4.B Animal husbandry and manure management - SNAP код 100907.

- 2006 IPCC Насоки за Национална инвентаризация на парниковите газове (2006 IPCCGuidelinesforNationalGreenhouseGasInventories);

- Emissions from Livestock and Manure Management - NFR код 1.A.5.b.iii.

- Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой -програмен продукт PLUME(утв. със Заповед № РД-02-14-211/25.02.1998г. на МРРБ, публ. БСА 7,8/1998 г.).

-

- Методика за изчисляването на концентрациите на замърсяващите вещества в отпадъчните води, Ц.Цачев, 1991 г.;

- План за управление на речните басейни в Източнoбеломорски район, 2010 – 2015 г. и Проект на План за управление на речните басейни 2015- 2021 г.

- Насоки относно най-добрите практики за ограничаване, смекчаване или компенсиране на запечатването на почвата
- Оценка на земеделски земи в България, проф.М.Пенков, 2005 г.;
- Методика за определяне на почвените типове по ФАО-ЮНЕСКО 1998 г.
- Инструкция № РД-00-11/13.06.1994 г на МЗГ за класификация на нарушените терени.
- Red list IUCN - Световно застрашени видове животни в категориите Critically endangered, Endangered и Vulnerable.
- Методики, използвани при разработване на екологична мрежа НАТУРА 2000;
- Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за видове и типове природни местообитания по НАТУРА 2000 в България: А.Ковачев, К.Карина, Ц.Росен, Д.Димова, българска фондация Биоразнообразие, София, 2008 г.
- Опазването на места – един от ключовите подходи в опазването на биоразнообразието: Костадинова И. 2002, В: Наръчник за НАТУРА 2000 в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 5. Костадинова И., М.Михайлов (съст.). БДЗП, София.
- БДС 17.8.1.01-88 и БДС 17.8.1.02-89 за опазване на природата, част Ландшафти – класификация, термини и определения.
- Регионално ландшафтно райониране на страната. География на България. Монография БАН. София. 1996 г.
- Топологично ландшафтно райониране на страната. География на България. Монография БАН. София. 1996 г.
- Базисна геоекологична класификация на ландшафтите в България. София. 1989 г.
- Методи за третиране и оползотворяване на ТБО: Й.Пеловски, И.Дамбалов, Е.Тодорова, В.Кьосева, Е.Соколовски, П.Петров, Г.Казълджиев, София, август 2007 г.
- Ръководство за предварително третиране преди депониране на отпадъци в България (Заповед № РД-664/2007 г на МОСВ).
- Указания за извършване и документиране на оценка на безопасността на съхранението на опасни химични вещества и смеси, утвърдена със Заповед № РД-288/03.04.2012 на МОСВ
- Ръководство за ЕО на планове и програми в България”, София, 2002 г.;
- Указанията и методиките на ЕК за стратегическа екологична оценка;
- Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото

на въздействие, утв. със Заповед на Министъра на ОСВ № РД-536/27.12.1999 г.)

- Класификатор на почвите в България;
- Класификация на ландшафтите;

7.2. Законодателна рамка.

ДОВОС е изготвен в съответствие с:

7.2.1 . Директиви, регламенти, решения и препоръки на Европейския съюз.

- Директива 2014/52/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година за изменение на Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда.

- Директива 85/337/ЕЕС оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/337/ЕЕС , изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС, относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда.

- Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 година относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда

- Протокол за Стратегическа екологична оценка към Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст (в сила от юли, 2010 г.)

- Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24.11.2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването).

- Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21.05.2008 г. качеството на атмосферния въздух.

- Директива 1999/30/ЕО от 22 април 1999 г., относно пределно допустимите стойности за серен диоксид, азотен диоксид и азотни оксиди, прахови частици и олово в околния въздух;

- Директива 2000/69/ЕО от 16 ноември 2000 година относно пределно допустимите стойности за бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух;

- Директива 2010/79/ЕС от 19 ноември 2010 година за привеждане в съответствие с техническия прогрес на Приложение III към Директива 2004/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно намаляването на емисиите на летливи органични съединения;

- Директива 2000/60/ЕС 2005 за установяване на рамка за действията на общността на Общността в областта на политиката за водите (Рамковата директива за водите), изм. Директива 2013/39/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12.08.2013 г.
- Директива 2002/3/ЕО от 12 февруари 2002 година относно озона в атмосферния въздух;
- Директива 2008/105/ЕО от 16.12.2008 г. за определяне стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите, изм. Директива 2013/39/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12.08.2013 г.
- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници ;
- Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека;
- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места;
- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества;
- Директива 2007/60/ЕО от 23 октомври 2007 г., относно оценката и управлението на риска от наводнения;
- Директива № 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна ;
- Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на съвета относно опазването на дивите птици;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20.12.1994 година относно опаковките и отпадъците от опаковки.
- Директива 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО);
- Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци;
- Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 година относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, за изменение и последваща отмяна на Директива 96/82/ЕО на Съвета

- Регламент ЕО 1272/ 2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на Директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент ЕО № 1907/2006 /ОВ, L 353/1 от 31 декември 2008 г./ - CLP Регламент

- Регламент 648/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно детергентите

- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда;

- Директива 2000/14/ЕО от 8 май 2000 г. на Европейския парламент и на Съвета, относно сближаване на законодателствата на държавите-членки във връзка с шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба на открито;

- Директива ЕС 2015/996 на Комисията от 19.05.2015 г. за установяване на общи методи за оценка на шума в съответствие с Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

7.2.2. Международни конвенции, по които Република България е страна:

- Конвенция за достъп до информация и участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правото по екологичните проблеми (Архуска конвенция).

- Конвенция за замърсяване на въздуха на далечни разстояния (Женевска конвенция).

- Рамкова конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК)

- Конвенция за биологичното разнообразие /Протокол от Картахена за биосигурност - пълен текст на Конвенцията - пълен текст на протокола от Картахена;

- Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES);

- Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (*Бонска конвенция*).

- Конвенция за опазване на дивата Европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция)

- Рамсарска конвенция за влажните зони;

- Европейска конвенция за ландшафта ;

- Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство .

7.2.3. Българско законодателство:

❖ Закон за опазване на околната среда , обн. ДВ, бр. 91/25.09.2002 г., посл. изм. и доп., бр. 62 от 14.08.2015 г., в сила от 14.08.2015 г.).

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка въздействието върху околната среда, обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл.изм. и доп. ДВ. бр. 12 от 12.02.2016 г., в сила от 12.02.2016 г.

- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с ПМС №139/24.06.2004 г., посл. изм. и доп., бр. 12 от 12.02.2016 г., в сила от 12.02.2016 г.

- Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни, Приета с ПМС № 238 от 02.10.2009 г., Обн. ДВ. бр.80 от 09.10.2009 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.69 от 11.09.2012 г.;

❖ Закон за устройство на територията, обн. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001 г. посл. изм и доп. изм. и доп. ДВ. бр.51 от 5 Юли 2016 г.

❖ Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, обн. ДВ. бр.10 от 4 Февруари 2000 г, посл. изм. и доп. бр.102 от 29.12.2015 г);

- Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси, приета с ПМС № 152/ 30.05.2011 г., ДВ бр. 43/7.06.2011 г.

- Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, приета с ПМС No 2 от 11.01.2016 г., обн., ДВ, бр. 5 от 19.01.2016 г., в сила от 19.01.2016 г

❖ Закон за чистотата на атмосферния въздух, обн. ДВ.бр.45 от 28.05.1996, посл. изм. и доп. ДВ. бр.101 от 22 Декември 2015 г.

- Наредба за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации, приета с ПМС №354 /28.12. 2012 г.

- Наредба № 14/1997 г. – норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места; (обн., ДВ, бр. 88 от 3.10.1997 г. посл. изм. бр. 42 от 1.01.2008 г.);

❖ Наредба № 12/2010 г. – норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух; (обн., ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г.);

❖ Наредба №1 от 27 юни 2005 г. За норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии., Обн. ДВ. бр. 64 от 5 Август 2005 г.

❖ Закон за водите, , обн. ДВ, бр. 67/27.07.1999 г., посл. изм. доп. ДВ. бр. 61/11.08.2015 г;

- Наредба № 1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;

- Наредба № 1 от 11.04.2011 г. за мониторинг на водите;

- Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;

- Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води;

- Наредба № 6 от 9.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти;

- Наредба № 2 от 8.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване;

- Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места;

- Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели

- Заповед № РД-146/25.02.2015 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници;

- Заповед № РД-267/01.04.2014 г. на Министъра на околната среда и водите и № РД-09-157/14.03.2014 г. на Министъра на земеделието и храните за утвърждаване на Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони.

❖ Закон за почвите, обн. ДВ, бр. 89/06.11.2007, посл.изм. и доп. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013 г.

❖ Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (обн. ДВ, бр. 43 от 29.04.2008 г.);

❖ Закон за опазване на земеделските земи (обн. ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 г., изм. и доп., бр. 39 от 20.05.2011 г.);

❖ Правилник за прилагане на Закон за опазване на земеделските земи (обн. ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 г., изм. и доп., бр. 39 от 20.05.2011 г.);

- Наредба № 26 от 2.10.1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния

пласт, посл. изм. ДВ бр. 30 от 22.03.2002 г.

- Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвит;

- Наредба № 36 от 18 август 2004 г. за условията и реда за биологично изпитване, регистрация, използване и контрол на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати, издадена от Министъра на земеделието и горите, обн. ДВ, бр 87/05.10.2004 г.

- Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите .

- ❖ Закон за биологичното разнообразие, обн. ДВ, бр.77 / 09.08.2002 г., посл. изм. и доп., ДВ бр. 101/22.12.2015 г.

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС No 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ бр.73 от 11.09.2007 г., посл.изм. ДВ бр.94от30.11.2012 г.

- ❖ Закон за лечебните растения, обн. ДВ, бр. 29 / 07.04.2000 г.

- ❖ Закон за защитените територии, обн. ДВ, бр.133/1998 г., посл. изм. ДВ, бр.66/2013 г., в сила от 26.07.2013 г.

- ❖ Закон за генетично модифицирани организми, обн. ДВ, бр.27/29.03.2005 г.

- ❖ Закон за лова и опазване на дивеча, изм. ДВ, бр. 77 / 04.11.2011 г., посл. изм., ДВ бр. 60 /7.08.2015 г.

- ❖ Закон за рибарството и аквакултурите, обн. ДВ, бр. 41 / 24.04.2001 г.

- ❖ Закон за управление на отпадъците , обн. ДВ. бр 53 от 13 Юли 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр.61/2014 г);

- Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., посл.изм. и доп., бр. 66 от 28.08.2015 г.)

- Наредба за разделно събиране на отпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. ,Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.

- Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.)

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г. (Обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.)

- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки, (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г.)
- Наредба № 2 от 23.07.2014 г за класификация на отпадъците;
- Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци, обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.
- Наредба за изискванията за третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г. –
- Наредба № 1 от 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационните документи и на закритите обекти и дейности
- ❖ Закон за защита от шума в околната среда, обн. ДВ бр. 74 / 2005 г, посл. изм. и доп. ДВ. Бр. Бр. 98 от 28.11.2014 г.
- Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението;

7.3. Литература.

Ангелов П. 1995. Coleoptera, Cerambycidae. Част I (Prioninae, Lepturinae, Nescydalinae, Aseminae, Cerambycinae). – Фауна на България, 24. Академично издателство Проф. Марин Дринов, София. 206 с.

Антонов, Х., Д. Данчев, Подземните води в България, “Техника”, С., 1980, Климатичен справочник за България (том I-IV), ИХМ, София, 1983 г.

Асенов А., 2006: Биогеография на България, София, ЕТ”АН-ДИ-Андриян Тасев”

Бешков В., К. Нанев. 2002. Земноводни и влечуги в България. Изд. Pensoft

Бешков С. 2011. Пеперудите в България, включени в НАТУРА 2000. Ръководство за полево определяне. Библиотека Витоша, София. 151 с.

Бешовски В. 1994. Insecta, Odonata. – Фауна на България, 23. Издателство на БАН, София. 372 с.

Бигон М., Дж.Харпер, К.Таунсенд. 1989.Екология. Том I и II, Изд. Мир, Москва

Бондев И. (Ред.). 1995. Хорологичен атлас на лечебните растения в България. Акад. Изд. “М.Дринов”,

Ботев, Б., Ц. Пешев (ред.). 1985. Червена книга на Република България. т. 1: Растения. София. БАН

Ботев, Б., Ц. Пешев (ред.). 1985. Червена книга на Република България. т. 2: Животни. София. БАН

Бручев, Ил., Б. Рангелов, П. Иванов, Г. Франгов и др.: Геоложката опасност в България, Обяснителен текст към карта в М 1:500 000, КГМР, БАН, С.,1994.

Булгурков, К. 1958. Рибната фауна в реките на Витоша планина и околните ѝ язовири. – Изв. на Зоолог. инст., 7: 163–194.

Българско дружество за защита на птиците – база данни - www.bsrb.org

Велев, Ст., Монография "*Климатът на България*", Херонпрес 2010г.;

Георгиев Г. 2004. Националните и природните паркове и резерватите в България. ИК “Гей-Либрис”, София.

Георгиева, С. (2013) Макробезгръбначна фауна на река Егуля. – Дипломна работа, БФ на СУ „Св. Климент Охридски“, София: 80 с.

Груев Б., Б. Кузманов. 1994. Обща биогеография. Университетско издателство“Св. Кл.Охридски”, София.

География на България, Академично издания, София, 1997г.

Годишен доклад за състоянието на околната среда –2014 г, РИОСВ София;

Делков Н., 1984. Дендрология. Земиздат, София.

Димитрова, Л., Д. Петрова, Т. Белев, Т. Тодоров, Ю. Григорова-Иванова, Н.Шулева. 2015. Оценка на екосистемните услуги, предлагани от горите на НП Централен Балкан

Диков, Ц., Й. Янков, С. Йочев. 1988. Състав на ихтиофауната, численост и биомаса на отделните видове в река Палакария, приток на река Искър. – Хидробиология, 33: 59–67.

Дренски, П. 1951а. Рибите в България. Фауна на България II. С., БАН, 270 с.

Иванов И., И. Ланджев, Г. Нешев.1977. Билките в България и използването им. Земиздат, София.

Канев, Д., 1989: Геоморфология на България, Унив. Изд. „Климент Охридски”, С.,

Карапеткова М., Мл. Живков.1993. Рибите в България. Изд. Геолибрис, София.

Карапеткова М., К.Александрова-Колеманова, Мл. Живков.1993. Сладководните риби на България. В: Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, Том 1, 515-547.

Климатичен справочник за България (том I-IV), ИХМ, София, 1983 г.

Ковачев, А., Карина, К., Росен, Ц., Димова, Д. (ред). Октомври 2008. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за видове и типове природни местообитания по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие, София, 865 с.

Костадинова И. 1997. Международни мерки за природозащита. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 1. Костадинова И. (съст.). БДЗП, София.

Костадинова И. 1997а. Резултати от проучването на ОМВ в България. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 1. Костадинова И. (съст.). БДЗП, София.

Костадинова И. 2002. Опазването на места – един от ключовите подходи в опазването на биоразнообразието. В: Наръчник за НАТУРА 2000 в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 5. Костадинова И., М.Михайлов (съст.). БДЗП, София.

Кънев, Е. (2014) Изследвания върху популацията на поточния рак (*Austroptamobiustorrentium*) от някои итошки реки.– Дипломна работа, БФ на СУ „Св. Климент Охридски“, София: 99 с.

Любенова М. 2004. Фитоекология. Академично издателство „Марин Дринов“, София.

Матев И., Д.Ганева, Д.Ганев: 2004; Екология с основи на биогеографиятаи опазване на околната среда, Изд. Пенсофт, София-Москва

Митрев А., Св. Попова. 1982. Атлас на лечебните растения в България. Изд. на БАН;

Маринов М. 2000. Джобен полеви определител на водните кончета на България. Ешна, София. 104 с.

Нанкинов Д. 2000. Застрашените животни в България. Изд. Pensoft, София, Нанкинов, Д., С. Симеонов, Т. Мичев, Б. Иванов. 1997. Фауна на България, Aves, Част 2, т. 26, София, Академично издателство”Проф. Марин Дринов” и Издателство “Пенсофт”

Натура 2000: <http://www.natura2000bg.org>

Наумов, Б., М. Станчев. 2004. Земноводни и влечуги в България и Балканския полуостров. Електронно издание на Българското херпетологично дружество. www.herpetology.hit.bg

Опазване на ландшафтите, С. 1986 г.;

Петров Б., Бешков Вл., Попгеоргиев Г., Плачийски Д. 2003. “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки в България”, Версия 1, БДЗП, НПМ-БАН, София. 58с.

Петров П. 1989 г.;. “Базисна геоекологична класификация на ландшафтите в България”,

Петров П. 1990г. Ландшафтознание. Университетско издателство.

Проект „Изграждане на мрежата от защитени зони Натура 2000 в България” . www.natura2000bg.org

Регионално ландшафтно райониране на страната. География на България. Монография БАН. С. 1996 г.;

Сайт Meteoblue (<https://www.meteoblue.com/bg>) – данни за село Плана;

Сборник със закони и нормативни актове за опазване на околната среда. 1998. МОСВ, София, Изд. “Вендом”, 168с.

Симеон С., Т. Мичев. 1991. Птиците на Балканския полуостров. Изд. „Петър Берон”, София.

Симеон С., Т. Мичев, Д. Нанкинов. 1990. Фауна на България. Том 20, Изд. на БАН, София.

Стоянов Г. - ред, 1981: Хидрологичен справочник на реките в България, том I, том V, БАН, ГУ”Хидрология и метеорология”, София

Стоянов Н. 1972. Нашите лекарствени растения. Том I и II, Изд. „Наука и изкуство, София.

Стоянов Г., 1981: Хидрологичен справочник на реките в България, том I, том V, БАН, ГУ”Хидрология и метеорология”, , София

Събев Л., Св. Станев. 1959. Климатичните райони на България и техният климат. В: Трудове на Института по хидрология и метеорология. Том V, Държавно издателство “Наука и изкуство”, София

Събчев М., Станимирова Л. 1998. Разпространение на правите сладководни раци (Crustacea: Decapoda) и техните епibiонти от род Branchiobdella (Annelida: Branchiobdellae), Hystricosoma chappuisi Michaelsen, 1926 (Annelida: Oligochaeta) и Nitocrella divaricata (Crustacea: Copepoda) в България—Historia naturalis bulgarica, 9: 5-18.

Типологично ландшафтно райониране на страната. География на България. Монография БАН. С. 1996 г.;

Узунов Й., Ст. Ковачев. 2002. Хидробиология. Изд. Pensoft, София

Червената книга на НР България. 1984. Том I и Том II Изд. на БАН, София.

Федерация “Зелени Балкани”; WWF;:МОСВ. 2005. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, София.

Федерация “Зелени Балкани” – База данни. www.greenbalkans.org

Янков, П. (отг. ред.). 2007. Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците. Природозащитна поредица кн. 10, София, БДЗП

8. ОПИСАНИЕ НА МЕРКИТЕ, ПРЕДВИДЕНИ ДА ПРЕДОТВРАТЯТ, НАМАЛЯТ ИЛИ, КЪДЕТО Е ВЪЗМОЖНО, ДА ПРЕКРАТЯТ ВРЕДНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА. РАЗРАБОТЕН В ТАБЛИЧЕН ВИД ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МЕРКИТЕ (СЪГЛАСНО & 10 НА ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 302/30.12.2005 Г.).

Предложения за предотвратяване или намаляване на отрицателните последици, в следствие реализирането на инвестиционното предложение, бяха до голяма степен представни при разглеждането и оценяването на отделните компоненти и фактори на околната среда. На табл. 8.1. представяме план за изпълнение на набелязаните мерки .

Таблица 8.1. План за изпълнение на мерките, предвидени да предотвратят, намалят или, където е възможно, да прекратят значителните отрицателни въздействия върху околната среда.

МЯРКА	ИЗПЪЛНЕНИЕ - ФАЗА	ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ
Изготвяне и утвърждаване на проект за разширение на фермата по утвърдените в Европейския съюз НДНТ	Проектиране	Оптимизиране на параметрите с оглед минимално въздействие върху околната среда.
Актуализиране на Аварийния план за действие при бедствия, аварии и катастрофи, съгласуван със служба Пожарна и аварийна безопасност Момчилград	Проектиране Стоителство Експлоатация	Опазване здравето на хората и минимално въздействие върху околната среда.
Поддържане на повърхността на вътрешните пътища и зоните около площадките за насипни материали чисти от прахови частици и спазване на изискванията на чл.70 от Наредба № 1/2005 г.	Стоителство Експлоатация	Намаление на прахови емисии

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали”

Работният режим на строителните и транспортни машини да не допуска работа на празен ход на двигателите. Контрол срещу претоварване на МПС	Стоителство Експлоатация	Намаляване на неорганизираните емисии (вредните газове) от транспортните средства. Опазване на въздуха.
Да не се допуска изнасянето на кал чрез транспортните средства и строителната механизация върху използваните пътища от РПМ	Експлоатация	Опазване на пътищата от РПМ и намаляване на праховите емисии .
Извозването на торовия отпад да става със специализиран транспорт.	Експлоатация	Минимизиране на атмосферното замърсяване.
За недопускане на миризми над 1.5 ОУ _Е /m ³ при югоизточен вятър, ако работят всички вентилатори едновременно през половин час да се изключват минимум 20% от вентилаторите.	Експлоатация	Минимизиране на атмосферното замърсяване.
Обслужващите дейности на автомобили и техника (смяна на масла, акумулатори, гуми и др.) да се извършва на специализирани за целта места.	Експлоатация	Опазване на водите и почвите от замърсяване.
Да не се допускат разливи на ГСМ	Експлоатация	Опазване на водите и почвите от замърсяване.
Поддържане в наличност на постоянни по вид и количества сорбенти за ГСМ при евентуални разливи	Експлоатация	Опазване на водите и почвите.
Да се организира събирането и предаването на отпадъците, образувани при строителството и експлоатацията, в съответствие с изискванията на ЗУО и Общинската програма	Проектиране, Стоителство, Експлоатация	Опазване на компонентите на околната среда.
Да не се допуска смесването на рециклируеми с други отпадъци, както и неопасни с опасни отпадъци.	Проектиране, Стоителство, Експлоатация	Опазване на компонентите на околната среда.
Да се разработи План за управление на строителни отпадъци,	Проектиране	Управление на отпадъците
Да се предвидят места за временно съхранение на битовите отпадъци до извозването им от специализирана фирма.	Проектиране	Минимизиране вредното влияние на отпадъците върху околната среда.
В случай, че при строителството на обекта се попадне на нерегистриран археологически обект да се спазват разпоредбите на чл. 160, ал. 2 от ЗКН	Стоителство, Експлоатация	Опазване на културно-историческото наследство
Да не се допуска депониране на материали, отпадъци,	Стоителство,	Опазване на земите,

ДОВОС на ИП за „Изграждане на ново производствено хале с капацитет до 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки в птицеферма, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали”

земни маси или разгръщане на дейности, извън територията на фермата	Експлоатация	почвите и природни екосистеми.
Да се предвиди пи изпълни адекватна на изискванията рекултивация и възстановяване на нарушените терени след изграждането на новата сграда вкл. създаване на зелен пояс по границите на имота, затревяване и озеленяване с дървета и храсти на свободните пространства – мин.	Проектиране	Възстановяване характеристиките на терена, ландшафтно оформление, създаване на екологични ниши, реинтегриране на терена в околната среда.
Двете торохранилища да се приведат в съответствие с изискванията за предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони.	Проектиране Стоителство, Експлоатация	Опазване на компонентите на околната среда.
Да се провежда периодичен инструктаж на работниците и персонала, относно прилагането на безопасни условия на труд	Експлоатация	Опазване здравето на работниците
Спазване на безопасни условия на труд при работа с опасни химични вещества и препарати.	Стоителство, Експлоатация	Опазване здравето на населението и работниците
Съхраняване в закрити и заключени помещения на опасни химични вещества и препарати, ако се използват на територията на обекта.	Стоителство, Експлоатация	Опазване здравето на населението и работещите на обекта.
Използваните дезинфектанти задължително да се придружават от сертификати за произход и листи за безопасност и да се съхраняват съгласно изискванията на Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси	Експлоатация	Опазване здравето на населението и работещите на обекта.
Задължително в проекта да се разработи част „План за безопасност и здраве”, в който да се опишат и спазват всички мерки за безопасни условия на труд и предотвратяване на злополуки и аварии.	Проектиране	Осигуряване безопасни условия на труд. Недопускане на злополуки и аварии.
Работният персонал в зависимост от спецификата на работата да бъде снабден с необходимите лични и колективни предпазни средства.	Стоителство, Експлоатация	Опазване на здравето и редуциране на здравния риск по отношение на работещите, подложени на вредни въздействия.
Да се осигури взаимодействие със служба по трудова медицина за провеждане на предварителни медицински прегледи и недопускането на лица с противопоказания за характера на работа; провеждане на периодични медицински прегледи;	Стоителство, Експлоатация	Понижаване на здравния риск в работна среда

организиране на рационален режим на труд и почивка; организиране на хранително-питеен режим.

9. СТАНОВИЩА И МНЕНИЯ НА ЗАСЕГНАТАТА ОБЩЕСТВЕННОСТ, НА КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ ЗА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ ПО ОВОС И ДРУГИ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ВЕДОМСТВА, В РЕЗУЛТАТ НА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ. СПРАВКА ЗА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ЧЛ.95, АЛ.3 ОТ ЗООС С МОТИВИТЕ ЗА ПРИЕТИ И НЕПРИЕТИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ.

В изпълнение на изискванията на чл. 95, ал. 2 и 3 от ЗООС, репективно чл. 9. от НАРЕДБА за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда бяха извършени консултации за обхвата, съдържанието и формата на ДОВОС. Обобщени са в таблица 9.1. Копия от всички получени документи в рамките на проведените консултации са представени в Приложение № 4 (Консултации).

Таблица 9.1. Справка за проведените консултации.

Институции, организации, лица / Писмо изх.№	Изразени становища, препоръки забележки	Приети/Неприетиятразяване в ДОВОС
Регионална инспекция по околната среда и водите Хасково	Одобрено задание за обхвата и съдържанието на ДОВОС. Указания за провеждане на процедурата.	Отразени в ДОВОС
Регионална здравна инспекция Кърджали	Одобрено задание за обхвата и съдържанието на ДОВОС, Препоръки за цели и задачи.Сведения за СОЗ.	Отразени в ДОВОС
Басейнова дирекция „Източнобеломорски район” с център град Пловдив	Няма отговор	-
Община Момчилград Кметство село Багрянка	Приемат структурата и съдържанието на ДОВОС. Възразяват срещу използването на торовата площадка в землището на село Соколино	Отразени в ДОВОС
Общинска служба земеделие Момчилград	Приемат структурата и съдържанието на ДОВОС.	

10. ОПИСАНИЕ НА ТРУДНОСТИТЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕ НА ДОВОС.

Основни затруднения при изготвяне на ДОВОС бяха свързани с обхвата, мащабите и конкретността на задачата, обсъждането на варианти, начина на текстуалното отразяване на графичните приложения и събирането на информация за

вземане на експертно решение, което дава възможност за вариабилност на инвестиционното предложение и удовлетворява изискванията на действащата законова уредба по опазване на околната среда.

11. ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ЕКСПЕРТИТЕ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ. 83, АЛ. 3 ОТ ЗООС.

Докладът за оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение „**ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВО ПРОИЗВОДСТВЕНО ХАЛЕ С КАПАЦИТЕТ ДО 53 250 МЕСТА ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА КОКОШКИ НОСАЧКИ В ПТИЦЕФЕРМА, РАЗПОЛОЖЕНА В ИМОТ № 000545 В ЗЕМЛИЩЕТО НА СЕЛО БАГРЯНКА, ОБЩИНА МОМЧИЛГРАД, ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ**” е изготвен съгласно Закона за опазване на околната среда и Наредбата за условията и реда за извършване на Оценка за въздействието върху околната среда от колектив независими експерти.

Оценката обхваща фазите на строителство и експлоатация на депата, като са отчетени факторите, които въздействат върху околната среда.

Разгледани са и алтернативни възможности във връзка с терена и технологичните особености, както и „нулевата алтернатива”.

Предложени са препоръки и мерки за намаляване на въздействието и решаване на евентуалните екологични проблеми при реализацията на инвестиционното предложение, гарантиращи опазване здравето на хората, околната среда и устойчивото развитие на района. С реализирането на инвестиционното предложение се постига значителен социален ефект за района и се осигуряват временни и постоянни работни места. Рекултивацията на засегнатите от новото строителство терени ще доведе до подобряване на създавания в момента антропогенен ландшафт и вписването му в околните територии.

Съдържанието на Доклада за ОВОС е съобразено с изискванията на Решения № ПД-202/02.06.2016 г. и ПД-202/15.07.2016 г. на РИОСВ Хасково. В анализите и оценките за влияние на обекта върху компонентите на околната среда, както и в направените предложения на мерки за свеждане до възможния минимум на отрицателните последици, са отразени всички изказани мнения и направени препоръки на компетентните органи, ведомства и институции при проведените консултации с тях.

Съгласно направените анализи и оценки за въздействие на инвестиционното предложение върху отделните компоненти и фактори на околната среда, може да се твърди, че при осъществяването му не се очакват съществени въздействия върху околната среда и здравето на хората .

Предвид гореизложеното, колективът от независими експерти предлага на на Уважаемия Експертен Екологичен Съвет при Регионална инспекция по околната среда и водите Хасково да даде положително заключение по представения Доклад за Оценка въздействието върху околната среда и разреши реализацията на инвестиционното предложение, при изпълнение на мерките, посочени в него.

12. СПИСЪК НА ЕКСПЕРТИТЕ, ИЗГОТВИЛИ ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА.

ЕКСПЕРТ	РАЗРАБОТЕНА ЧАСТ ОТ ДОВОС	ПОДПИС
Добромир Георгиев Ганев – Ръководител колектив		
доц. д-р Нели Громкова Илиева		
инж. Кольо Славов Колев		
инж.Радостина Димова Христова		
доц.д- р Андон Илиев Даракчиев		

13. ПРИЛОЖЕНИЯ.

1. Декларации на независимите експерти, автори на ДОВОС и доказателства за компетентност.

2. Технически приложения:

- Приложение 1 – Актуална скица на имота, координати на граничните точки.
- Приложение 2 – Генплан - изградени и бъдещи елементи на птицефермата за отглеждане на кокошки - носачки, разположена в имот № 000545 в землището на село Багрянка, община Момчилград, област Кърджали.
- Приложение 3 - Снимков материал
- Приложение 4 – Схема В и К.
- Приложение 5 – Договор за извършване на дезинфекция, дезинсекция и дератизация.

- Приложение 6 – Използвани дезинфектанти.
 - Приложение 7 – Скица на Имот 001011 в землището на село Соколино и договор за използването му като торохранилище.
 - Приложение 8 – Договор с „Екарисаж Варна” ЕООД
 - Приложение 9 - Копия от получени документи в рамките на проведените консултации.
3. Нетехническо резюме на Доклада за оценка въздействието върху околната среда.
4. Оценка за прилагане на най-добри налични техники по чл. 99А, ал.1 от ЗООС.